ספר

תּוֹרַת הַשָּׂפָה

ללמד דקדוק שפת עבר בדרך קלה וקצרה.

ונלוה אליו בסופו

חנוכים לנסיון, ולוח הפעלים והגזרות.

מאת

י. י. אינדיצקי.

הוצאה שניה עם הוספות רבות ותקונים.

וואַרשא

בדפוס האלטער ואייזענשטאדט, נאלעווקי 7.

תרנ"ח

ТОРАТЪ ГАСОФО

т. е. грамматика древне-еврейскаго языка

составилъ И. И. ИНДИЦКІЙ.

Второе изданіе, исправленное и дополненное

ВАРШАВА

Типографія М. И. Гальтера и М. Айзенштадта, Налевки № 7.

1898.

Дозволено Цензурою
Варшава 5 Января 1898 г.

הקדמה

ספרי זה אשר אנכי נותן לפניכם היום, בא למלא חסרון גדול המֻרגש בספרי הלמוד החדשים וגם הישנים, ספר ללמד כל כללי הדקדוק במועט המחזיק את המֻרבה. אמנם ספר „מורה הלשון" הוא האחד והמיֻחד בין המון ספרי הדקדוק, הטוב ומועיל ללמד בו את התלמידים דקדוק שפת עבר, רק הוא איננו מֻבן למתחילים וגם לבינונים, אשר דרכי שפת עבר עודן מוזרות להם; וספרי זה נועד למתחילים, אשר אינם יודעים עוד מאומה מכללי הדקדוק, וגם לבינונים, אשר למדו מעט לדעת נטיות הפעלים והשמות, כי התאמצתי לכלל בו כמעט את כל כללי הדקדוק. בו תבאנה נטיות כל הפעלים, הכנוים עם כל הפעלים ונטיות השמות, בדרך נסיוני (פראַקטיק). כל כלל וכלל מכללי הדקדוק, בארתי במלים מעטות, קלות ומובנות, למען אשר יוכל המתלמד ללמד כל כלל וכלל בעל פה ככתבו וכלשונו. אחרי כל גזרה וגזרה נתתי הרבה מלות השיכות לגזרה ההיא ונוטות כמוה לכל כלליה ופרטיה. ובכל מקום אשר מצאתי איזה מלה היוצאת מן הכלל הידוע, השכלתי לתת גם לה מקום בהערה להעיר את אזן התלמידים למען לא יכשלו בה. את הכנוים נתתי לכל הבנינים (הפועלים) והגזרות, וגם בשמות אחרי כל שם ושם נתתי הרבה מלות הנוטות כשם ההוא; גם הרבה כללי שמוש הלשון נתתי בספרי זה ובסופו נתתי חמשה לוחות: א) שמות ממין זכר הבאים ברבים בסימן נקבה. ב) שמות ממין נקבה הבאים ברבים בסימן זכר. ג) שמות ממין נקבה אשר אין בהם סימן נקבה. ד) שמות הבאים ברבים בסימן זכר ובסימן נקבה. ה) שמות הבאים רק במספר רבים. ונלוה

אליו בסופו „חנוכים לנסיון" לכל כללי הדקדוק אשר בספר, לעשות את תורת התלמיד קבע במוחו והלכה למעשה.

ופה מקום אתי להודיע, כי בהוציאי לאור את ספרי זה בראשונה קראתיו בשם „כליל המחנך", יען כי בלעדו, ס' „המחנך" איננו דבר שלם, כי התלמיד לומד רק את מעשה (פראקטיק) השפה, אבל „תורת השפה" לדעת את כל כללי הדקדוק עליו לדרוש מס' דקדוק, ולזאת חברתי את ס' זה וקראתיו בשם „כליל המחנך", יען כי לכלול ולמלא את החסרון, אשר החסרתי בס' המחנך בא. ויחד עם זה בחברי אותו השתדלתי בכל עז לעשותו לספר העומד בפני עצמו, ובראותי כי שמא גרים, ומאשר כי קראתיו בשם „כליל המחנך" חושבים כל המורים והמלמדים, כי הוא לא נברא רק לצוותא חדא עם ס' „המחנך" ובלעדי ס' המחנך לא יביא כל תועלת, לכן שניתי את שמו, תקנתיו, נקיתי אותו מן השגיאות אשר נפלו בההוצאה הראשונה, והוספתי לו בסופו „לוח הפעלים" לכל הפעלים והגזרות, ולכל הנטיות השונות. אמנם לא אשים שקר בנפשי לאמר: כי גליתי נסתרות והמון חדשות, אשר לא נודעו עד היום, זאת לא זאת! רק סלותי לי דרך קצרה, פשוטה וקלה לרגל הילדים, באופן פשוט וקל. תקותי חזקה, כי ההורים והמורים יכירו את פעלי זה, ויתנו לספרי זה מהלכים בבתי ספריהם וחדריהם, להביא תועלת לילדי ישרון אשר זה הוא שכרי.

י. י. אינדיצקי.

ביאליסטאָק, תרנ"ח.

מְבוֹא

כלל א. אוֹתִיוֹת.

אותיות שפת עבר עשרים ושתים הן:

אב גד הו זח טי כל מנ
סע פצ קר שת.

וחמש מהן בבואן בסוף המלה שונות בתמונתן והן: ־ך־ם ־ן־ף־ץ (וסמנן כְּמְנַפֵּץ).

גם יש שׁ ימנית ושׂ שמאלית הנקרֵאת כסמך, כמו: שָׁם שָׂם.

כלל ב. מוֹצָאֵי הָאוֹתִיוֹת (שפראַכאָרגאַנע).

העשרים ושתים אותיות יוצאות מחמשת כלי המבטא (שפראַכוועקרציייגע):

*) אהח"ע מֵהַגָּרוֹן (קעהלע)	בומ"ף מֵהַשְּׂפָתַיִם (ליפפען)
גיכ"ק מֵהַחֵךְ (גוימע)	דטלנ"ת מֵהַלָּשׁוֹן (צונגע)

זסשר"ץ מֵהַשִּׁנַּיִם (צאֶהנע).

הערה. אותיות שהן ממוצא אחד מתחלפות לפעמים זו בזו, כמו: יִסְּכֵר=יִסָּגֵר, בִּזֵּר=פִּזֵּר, עָלַם=עָלוֹ=עָלַץ, שָׂרַף=צָרַב, זָעַק=צָעַק.

---

*) אנכי סדרתים לפי סדר הא"ב למען יקל לתלמיד לזכור אותם כסדרם.

כלל ג. תְּנוּעוֹת (וואָקאַלע)

עֶשר תנועות הן; חמש תנועות גדולות, הנמשכות במבטא (לאַנגע וואָקאַלע); וחמש תנועות קטנות, הנמהרות במבטא (קורצע וואָקאַלע). לכל תנועה קטנה יש לה תנועה גדולה ולזאת, התנועות הגדולות נקראות אָבות, והתנועות הקטנות—תּוֹלָדוֹת.

תנועות גדולות		תנועות קטנות	
קָ־מַץ	(ָ)	פַּתַח	(ַ)
צֵי־רֶה	(ֵ)	סֶגֹל	(ֶ)
חִי־רֶק גָדוֹל	(ִי)	חִירק קטן	(ִ)
חוֹ־לָם	(וֹ)	*) קָמַץ קטן	(ָ ֳ)
שׁוּ־רֶק	(וּ)	קִבּוּץ	(ֻ)

גם התנועות יש להן שלשה מוצאים: קָ־מַץ מהגרון (וגם הפתח מהגרון, כי כמוצא האב כן מוצא התולדה), צֵי־רֶה וְחִירק מהחך, חוֹ־לָם וְשׁוּרֶק מהשפתים.

הערה. רש"י ועוד מדקדקים קדמונים קראו לְחוֹלָם—מְלֹאפוּם, לְקִבּוּץ= שׁוּרֶק, לְסֶגֹל= פַּתַח קטן, לפתח= פַּתַח גדול, לְצֵירה= קָמֵץ קָטָן, לְקָמַץ= קמץ גדול ולחירק= שֶׁבֶר.

כלל ד. שוא נח ונע.

שתי נקודות באֹרך נקרא שְׁוָא (מלשון שָׁוְא), ומורה שהאות היא ריקה בלי תנועה, רק היא נסמכת בקריאתה או אל התנועה שאחריה ואז נקרא הַשְּׁוָא, שְׁוָא נָע (בעוועגליכֿעס שוא), כמו: שְׁמַע, בְּנִי; או היא נסמכת אל תנועה שלפניה ואז נקרא השוא, שְׁוָא נָח (רוהענדעס שוא), כמו: אַבְ־רָם, יִצְ־חָק. —

כלל ה. נח נראה ונח נסתר.

כל שוא המֻרגש במבטא נקרא „נח נִרְאֶה" (הערבאַר), כמו:

---

*) ההבדל בין קמץ גדול לקמץ קטן עין להלן כלל ז' בהערה.

אַבְ־רָם, הב׳ והמ׳ מֻרגשות במבטא; וכל שוא שאיננו מֻרגשׁ במבטא נקרא „נָח נִסְתָּר״ (אונהאֶרבּאר) כמו: בָּא, מָה, לוֹ, לִי.

נחים נסתרים תוכלנה להיות רק אותיות „אהו״י״, אחר תנועה גדולה.

א. אחר כל חמש תנועות גדולות, כמו: קָרָא, קֹרֵא, הֵבִיא, רֹאשׁ, קָרוּא; — ולפעמים גם אחרי תנועה קטנה, כמו: כֶּלֶא, רִאשׁוֹן ועוד.

ה. בסוף המלה אחרי: קָמַץ, צֵירֶה וחולם וגם אחרי סֶגֹל עם נגינה, כמו: עָשָׂה, מַחֲנֶה, פַּרְעֹה, עֹשֶׂה; ולפעמים גם אחרי סֶגֹל בלא נגינה, כמו: הֶגֶה, אֵלֶּה.

ו. אחרי חוֹלָם ושוּרֶק, כמו: לוֹ, לוּא.

י. אחרי צֵירֶה וְחִירֶק: בְּנֵי, בְּנִי. — ולפעמים גם אחרי קָמַץ וְסֶגֹל, כמו: בָּנָיו, בָּנֶיךָ.

הערה א ה׳ לפעמים נראה גם אחרי קָמַץ, צֵירֶה וחוֹלָם ואז תבוא בה נקודה הנקראת מפיק, כמו: בָּהּ, לָהּ; ואחרי צֵירֶה וחוֹלָם גם פתח גנובה אחריה, כמו: הַגְּבֹהַּ, גָּבֹהַּ.

הערה ב ומאשר כי רק אותיות „אהו״י״ תוכלנה להיות נחים נסתרים, לזאת מתחלפות לפעמים זו בזו, כמו, הֱוֵא תחת הֱיֵה, נִבֵּיתָ תחת נִבֵּאתָ.

כלל ו. דָּגֵשׁ קַל וְדָגֵשׁ חָזָק.

נקודה בלב האות נקראת דָּגֵשׁ (פונקט); ויש שני מיני דגושים, דגש קל ודגש חזק.

א) כל דגש בראש המלה, או אחר שְׁוָא נַח נקרא דגש קל והוא בא רק להשלים הברת שש אותיות: בֶּגֶד כְּפַת, כמו: בַּר־ כִּי, כַּס־ פּוֹ הדגושים הם „דגש קל״; ואם אחת מאותיות „בגד כפת״ באה בלא דגש נקראת רפה, כמו: בב כב פפ. ואין אנחנו בקיאים עתה להבדיל במבטא בין דגש ורפה, רק בארבע אותיות „בכפת״.

ב) וכל דגש בתוך המלה אחר תנועה קטנה נקרא „דגש חזק״, יען כי האות אשר בה בא הדגש נשמעת כאילו היא

כפולה במבטא, כמו: שַׁבָּת נשמעת כאילו כתובה שַׁבְ־בָּת, צַדִּיק= צַדְ־דִּיק.

באותיות: „אהחע"ר" לא יבוא כל דגש, באותיות: „טַ"ם שֶׁק"ץ נוזְלִי"ם" יבוא רק דגש חזק ובאותיות: „בְּגֶד כְּפַת" יבוא דגש חזק וגם דגש קל. —

כלל ז. הֲבָרָה פְּשׁוּטָה וּמְרֻכֶּבֶת.

תנועה עם האות המיֻחדת לה נקרֵאת הֲבָרָה (זילבע слогъ), וכמספר תנועות המלה כן מספר הברותיה, כי יש מלה בת הברה אחת, כמו: אָב, אַךְ, גַּם, ויש מלה בת שש הברות, כמו: וּ־מִ־מְּ־צַ־קוּ־תֵ־הֶם; וההברות שני מינים הן: פְּשׁוּטָה (איינפאַכע) וּמְרֻכֶּבֶת (צוזאממענגעזעצטע).

כל תנועה שאחריה שוא נח או דגש חזק, היא הברה מְרֻכֶּבֶת, כמו: אַבְ־רָם, יִצְ־חָק, צַדִּיק; וכל תנועה שאין אחריה שוא נח או דגש חזק היא הברה פְּשׁוּטָה, כמו. אָ־בִי, בָ־נִי־תָ.

הערה. ובזה נבדל קָמַץ גדול מקמץ קטן, כי כל קמץ בהברה מְרֻכֶּבֶת ואין בו נגינה הוא קָמַץ קטן, ובהברה פְּשׁוּטָה הוא קמץ גדול, כמו: חָכְמַת חָכָם הקמץ הראשון, קמץ קטן ושני הקמצים אשר במלת חָכָם, קמצים גדולים הם, הראשון יען כי הוא בהברה פשוטה והשני בהברה מְרֻכֶּבֶת, אשר יש בה נגינה.

כלל ח. תנועה קלה.

תנועה קטנה הבאה מכח שוא נקראת תנועה קלה, כמו: מַלְכֵי, בִּגְדֵי, הפתח שבמלת מַלְכֵי והחירק שבמלת בִּגְדֵי באים מכח שוא של מְלָכִים, בְּגָדִים, לפי שלא יבואו שני שואים בראש המלה יתהפך השוא הראשון לפַתַח או לחירק קטן, והוא קלה מתנועה קטנה, כי אחר תנועה קטנה הַשְּׁוָא הוא שוא נח ואחר תנועה קלה השוא שְׁוָא נע, יען כי אף אם לא נתחלף השוא הראשון גם אז השוא השני הוא שוא נע כדינו, אחרי שוא להיות שוא נע, ולא הורע כחו ע"י אשר השוא הראשון נתחלף לתנועה.

כלל ט. מִלְעֵיל וּמִלְּרַע.

תחת האותיות או מלמעלן יבואו קוים או נקודות הנקראים: נְגִינות או טעמים (אקצענטע ударение) וההברה אשר בה הנגינה נמשכת יותר מכל ההברות שבמלה.

אם תבוא הנגינה בתנועה שלפני האחרונה של המלה, נקרא מִלְעֵיל (פּארלעטצט), כמו: בֶּגֶד, מֶלֶךְ, סֵפֶר. — ואם תבוא הנגינה בתנועה האחרונה של המלה, נקרא מִלְּרַע (לעטצט), כמו: דָּבָר, שָׂכָר.

הערה יש שני מיני נגינות מפסיקים, כמו: אֶתְנָח וְסוֹף פָּסוּק ועוד, וּמְשָׁרְתִים: מֻונַח וּמַהְפַּךְ ועוד. (סמני הטעמים והנגינות עין בסוף הספר).

כלל י. מֶתֶג, מַקֵּף.

מֶתֶג הוא קו נצב, כזה (ֽ), והוא חצי נגינה, ומקומו בתנועה השלישית שלפני הנגינה, או לפני שוא נע, כמו: אֲנֹכִי, מֵעַמֶּיהָ, הָלְכוּ, כָּתְבוּ.

מַקֵּף הוא קו שוכב בין שתי מלות כזה: (־) והוא מחבר שתי מלות או יותר לאחת, כמו: עַל־פְּנֵי, אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ; והנגינה תבוא רק במלה האחרונה.

כלל יא. חלוקת הָאוֹתִיּוֹת.

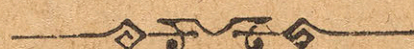
האותיות נחלקות לשלשה מינים:

א) שָׁרָשִׁיּוֹת, אשר הן יסוד המלה ושרשה, כמו: פָּקַד, שָׁמַר.

ב) שִׁמּוּשִׁיּוֹת, הבאות במלה להוראת מה, כמו: פְּקַדְ־נוּ, שָׁמַרְ־נוּ.

ג) נוֹסָפוֹת, הבאות במלה שלא לצורך כלל, כמו: הֵמָּה תחת הֵם, הִנֵּה= הֵן.

שָׁרָשִׁיּוֹת תוכלנה להיות כל כ"ב אותיות; שִׁמּוּשִׁיּוֹת אך „איתן משה וכלב" ונוספות אך חמש והן אותיות „אהוי"ן".

חִנּוּךְ א.

ה הַיְדִיעָה (דער בעשטימטע ארטיקעל) § 1

ה׳ הידיעה, מורה על דבר נודע (בעשטימט; דער). נקודתה: פַּתַח ודגש חזק אחריו, כמו: הַמּוֹרֶה, הַטּוֹב, הַקָּטָן. — לפני א׳ר׳, ולפני ה׳ע׳ שיש בהן נגינה, בקָמֶץ, כמו: הָאָב, הָאֵם, הָאָחוֹת, הָרֹאשׁ, הָהָר, הָעִיר. — לפני: חָ, חֱ, וּהָ, עָ אם אין בהן נגינה, בסֶגֹל, כמו: הֶחָכָם, הֶחֳרָבוֹת, הֶהָרִים, הֶעָרִים, הֶעָנָן;— אולם לפני ה׳ ח׳, ה׳ הידיעה על הרוב בפַּתַח, כמו: הַהוּא הַחַי הַחַלּוֹן.

הערה. יו״ד שואית חסרה תמיד דגש כמו: הַיְאוֹר, זולת אם היא לפני אותיות ע׳ו׳ה׳, כמו: הַיְּעָרִים, הַיְּוָנִים, הַיְּהוּדִים.

ו החבור § 2.

נקודתה וְ כמו: וְאֵם, וְאָחוֹת. — לפני יו״ד שואית, וִ כמו: וִיהוּדָה, וִירוּשָׁלַיִם (השוא תחת היו״ד נופל). — לפני אות שואית ואותיות: ב׳ מ׳ פ׳, וּ כמו: וּקְטַנָּה, וּבֵן, וּבַת, וּמוֹרֶה, וּפָרָה. — לפני נגינה מפסקת, וָ כמו: וָיֶלֶד. וָאֵם. וָטוֹב. — לפני חטף נקודתה כחטף כמו: וֶאֱמֶת וַאֲנִי וָאֳנִי.

הערה. השוּרֶק אשר בוי״ו וּ נקראת שוּרֶק גנובה, כי קריאתה כאלו א׳ עם שוּרֶק לפניה, כמו: וּבֵן וּבַת, נקרא אוּ־בֵן אוּ־בַת. — שוּרֶק גנובה היא תנועה קלה והשוא שאחריה „שוא נע״.

§ 3.

א) המלות: אָב, אֵם, מוֹרֶה וכדומה נקראות: שֵׁם־עֶצֶם (הויפטוואָרט), טוֹב, קָטָן, גָּדוֹל וכדומה נקראות שֵׁם־תּוֹאַר (בייאַוואָרט).

ב) שֵׁם־עֶצֶם נכתב לפני שֵׁם־תּוֹאַר כמו : אָב טוֹב , בֵּן קָטָן , אָחוֹת קְטַנָּה , ולא : טוֹב אָב , קָטָן בֵּן , קְטַנָּה אָחוֹת.

חִנּוּךְ ב. 4 §

א) רוב השמות הם זכרים, והשמות שיש להם בסופם : ָה, ָת, ִית, ־וּת, הם נקבה ; ויש שמות אשר אף כי אין להם סימן נקבה הם נקבה כמו : עִיר , אֶרֶץ , אֶבֶן , בְּאֵר , ועוד (עין בסוף הספר לוח ג.) וכל שמות האברים הכפולים , כמו : יַד , עַיִן , אֹזֶן , שָׂפָה , אֶצְבַּע וְגַם בֶּטֶן וְלָשׁוֹן.

ב) סמן הרבים לזכרים : ־ִים , כמו : טוֹב טוֹבִים , גָּדוֹל גְּדוֹלִים , וסמן הרבים לנקבות — וֹת — יּוֹת כמו : טוֹבָה טוֹבוֹת , גְּדוֹלָה גְּדוֹלוֹת , שְׁאֵרִית שְׁאֵרִיּוֹת.

ג) יש שמות זכרים שיש להם ברבים בסופם־וֹת כמו : שֻׁלְחָנוֹת , כִּסְאוֹת , אָבוֹת , שֵׁמוֹת . — ושמות נקבה שיש להם ברבים, ־ִים כמו : נְמָלָה נְמָלִים , חִטָּה חִטִּים ; ויש שמות שיש להם ברבים סמני זכר ונקבה כמו : דּוֹר דּוֹרִים דּוֹרוֹת , נָהָר נְהָרִים נְהָרוֹת , ולמען דעת אם השם הוא זכר או נקבה יש לראות רק את היחיד (עין בלוח א. ב. ועוד בסוף הספר) .

חִנּוּךְ ג. 5 §

א) נקוד הב' : בְּ כמו : בְּבַיִת , בְּגַן , ואם הב' לפני ה' הידיעה, נופלת ה' הידיעה ונקודהה תקח הב' כמו : בַּבַּיִת תחת בְּהַבַּיִת . בֶּעָרִים=בְּהֶעָרִים , בָּהָר=בְּהָהָר .

ב) מלה אשר באות הראשונה, קָמַץ , כאשר תגדל ותתרבה באותיות ואז הקָמַץ התנועה השלישית לפני הנגינה, תתחלף לשוא כמו : קָצָר קְצָרִים , קָטָן קְטַנִּים . ואם האות הראשונה אשר בה הקָמַץ מאותיות : א' ה' ח' ע' שאין מקבלות שוא פשוט בראש המלה, תנקד בחטף פתח כמו : אָרוֹךְ אֲרוּכִּים, חָכָם חֲכָמִים.

ג) המלות: אני, אתה, הוא נקראות „מִלּוֹת הַגּוּף" והֵן נחלקות: ליחיד ורבים, זכר ונקבה.

מִלּוֹת הַגּוּף:

יחיד	מדבר בעדו:	אֲנִי, אָנֹכִי
	נוכח —	אַתָּה
	נסתר —	הוּא
רבים	מדברים בעדם:	אֲנַחְנוּ, נַחְנוּ אָנוּ
	נוכחים —	אַתֶּם
	נִסְתָּרִים —	הֵם
יחידה	מדברת בעדה:	אֲנִי, אָנֹכִי
	נוכחת —	אַתְּ
	נסתרת —	הִיא
רבות	מדברות בעדן:	אֲנַחְנוּ
	נוכחות —	אַתֶּן
	נסתרות —	הֵן

חִנּוּךְ ד. § 6

א) נקוד הל׳: לְ כמו: לְיֶלֶד, לְעִיר. — לפני שוא, לִ כמו: לִקְטַנִּים, לִגְדוֹלִים. — ואם באה הל׳ לפני ה׳ הידיעה תפל ה׳ הידיעה והל׳ תקח נקודתה כמו: לַבַּיִת תחת לְהַבַּיִת, לַתַּלְמִיד = לְהַתַּלְמִיד לֶעָרִים = לְהֶעָרִים.

ב) המלה: לֹא, תבוא תמיד לפני פעל כמו: לֹא נָתַן, לֹא רָאָה, לֹא אָכַל; אֵין לפני שֵׁם (והבינוני דינו כשם) כמו: אֵין סֵפֶר לַתַּלְמִיד, אֵין כֶּסֶף לֶעָנִי.

חִנּוּךְ ה. 7 §

א) כשהמלה נסמכת למלה שאחריה תפל מ׳ סמן הרבים כמו: אַחִים, אֲחֵי־יוֹסֵף; בתים, בָּתֵּי־הָעִיר; נָשִׁים נְשֵׁי־, גַּנִּים גַּנֵּי־.

ב) מלה אשר בסופה ה׳, אם לפניה סֶגֹל היא זכר כמו: יָפֶה, אָח יָפֶה, בַּיִת יָפֶה; ואם לפניה קָמֶץ, היא נקבה כמו: יָפָה, אָחוֹת יָפָה, שִׂמְלָה יָפָה.

חִנּוּךְ ו. 8 §

א) אֶחָד, שְׁנַיִם וכו׳ נקראים: שֵׁם מִסְפָּר (צאַהל וואָרט). שם המספר שונה הוא משם תואר, כי בְּשֵׁם־תּוֹאַר הָ סמן נקבה, ובְשֵׁם־מספר הָ לזכר, ולנקבה בלי ה׳ כמו: שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים, אַרְבָּעָה יָמִים; שָׁלֹשׁ נָשִׁים, אַרְבַּע שָׁנִים; אולם מעשרה ומעלה לזכר בלי ה׳ ולנקבה בה׳ כמו: שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם, שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה.

ב) גם בזה שונה הוא שֵׁם־מספר מִשֵּׁם־תּוֹאַר, כי ש״ת בא לרוב אחר שֵׁם־הָעֶצֶם, כמו: אִישׁ חָכָם, תַּלְמִיד חָרוּץ, יֶלֶד טוֹב, ושֵׁם־מִסְפָּר בא לרוב לפני שם־הָעֶצֶם, כמו: שְׁנֵי יָמִים, אַרְבָּעָה אֲנָשִׁים; מלבד מלת אחד באה אחרי שם־העצם, כשם־תואר, כמו: שֻׁלְחָן אֶחָד, בַּיִת אֶחָד.

9 §

בנטית השם (בייגונג) ה׳ נקבה תשתנה לת׳ רפויה כמו: פָּרָה: פָּרָתִי פָּרָתְךָ פָּרָתֵךְ, וה׳ של שם זכר נופלת כמו: מוֹרֶה, מוֹרְךָ, מוֹרֵךְ, מורו (עין להלן 99 § בנטית השמות).

חִנּוּךְ ז. 10 §

לפעמים במקום אֲשֶׁר המורה על הַמְשֵׁךְ מאמר אחד אל משנהו באה שֶׁ— כמו: שֶׁאָמַרְתִּי במקום אשר אָמַרְתִּי, שֶׁאָכַלְתִּי=

אֲשֶׁר אָכַלְתִּי, ולפעמים שֶׁ— ודגש באות שלאחריה כמו: שֶׁיְדַבֵּר, שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ, וגם בְּפַתַח ודגש: שַׁקַּמְתִּי, בְּשַׁגַּם.

חִנּוּךְ ח. § 11

הַ־ נקראת ה׳ השאלה (פֿראַגע) ונקודתה חטף פתח כמו: הַיֵּשׁ? הַרָאִיתָ? הֲטוֹב? — לפני שוא בפתח ודגש אחריו כמו: הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ? הַשְּׁמֵנָה? — לפני חטף או אותיות „אהח״ע״ בפתח לבד כמו: הַבְּרָכָה? הַהֵם? הַאֹתִי? הַעֵינֵי? הַעוֹד? ולפני אותיות „אהח״ע״ קמוצות, בְּסֶגֹל, כמו: הֶאָנֹכִי? הֶהָיְתָה? הֶחָזָק?

הערה. אם לפני המלה אות השמוש מאותיות: „וּבְכְלָ״ם״, אז ה׳ הידיעה אחרי אות השמוש, כמו: וְהָעִיר, בְּהַבַּיִת; וה׳ השאלה באה לפני אות השמוש, כמו: הַבְּמַחֲנִים, הַבְּבֵית הֲמֵעִמְּךָ?

חִנּוּךְ ט. § 12

החוֹלם מתחלף ברבים לשוא כמו: בֹּקֶר בְּקָרִים, רֹמַח רְמָחִים; ואם האות הראשונה, אשר בה החוֹלם היא מאותיות אהח״ע מתחלף החוֹלם לחֲטַף קָמַץ (עין § 5 ב.) כמו: אֹרַח אֳרָחוֹת, חֹדֶשׁ חֳדָשִׁים, עֹמֶר עֳמָרִים.

חִנּוּךְ י. § 13

א) כֹּל נפרד, כָּל־ נסמך כמו: כָּל־אִישׁ, כָּל־דָּבָר.

הערה. אם אחרי מלת כָּל באה ה׳ הידיעה אז הוראתה (אללעס גאַנץ), כמו: כָּל־הָאָרֶץ, כָּל הַיּוֹם; אולם אם אין במלה שאחרי כָּל ה׳ הידיעה, אז הוראתה (אַללערליי, עטוואַס, יעדער) כמו: כָּל אִישׁ, כָּל יוֹם, כָּל דָּבָר.

ב) מִן או מִ־ ודגש אחריה לתשלום הנון כמו: מִבַּיִת תחת מִן בַּיִת, מִיֶּלֶד — מִן יֶלֶד. — ולפני אהחע״ר שאינן מקבלות דגש, יתחלף החִירק לְצֵירֶה מֵ־ כמו: מֵעִיר, מֵאָח, מֵאָב, מֵרַבִּים.

חִנּוּךְ יא. § 14

א) המלה אֶת עם הכנוים (עין להלן 84 § בהכנוים), אוֹתִי אוֹתְךָ, וכו' מורות לרוב על יַחַס הַפָּעוּל אַקוּזאַטִיף-(винитель-ный падежъ), כמו: הוּא נָתַן אֶת הַסֵּפֶר, אָנֹכִי זָכַרְתִּי אוֹתְךָ.

ב) מלת מַה לרוב במקף ודגש חזק במלה שלאחריה כמו: מַה־נָּתַן, מַה־שֵּׁם;— לפני א' ר' מָה לתשלום דגש, וגם לפני ה' הידיעה, ואם יש בה נגינה מפסקת, כמו: מָה־אָמַר, מָה־אַתָּה, מָה־אֵלֶּה, מָה־רְאִיתֶם; מָה־הֶעָרִים, מָה־הַדָּבָר; ויעבר עלי מָה, וִיהִי מָה.— לפני: הָ' חָ' עָ', מֶה כמו: מֶה־הָיָה, מֶה־חָטָאתִי, מֶה־עָשִׂיתִי, מֶה־עָנָה.— ויוצא מכלל זה מָה־הַמָּה מָה־הֵנָּה (עין תלמוד ל. יתרון לאדם 3)

חִנּוּךְ יב. § 15

אם לפני אחת מאותיות הח"ע צֵירֶה, חִירֶק, חוֹלֶם או שוּרֶק נקראת כאילו אַ פתוחה לפניה, כמו: פָּתוּחַ, נוֹעַ, רוּחַ, נקרא: פָּתוּ־אַח, נוֹ־אַע, רוּ־אַח, גָּבֹ־אַהּ. והפתח נקרָאת פַּתַח גְּנוּבָה.

חִנּוּךְ יג. § 16

א) המלות בכלל נחלקות לשלשה חלקי הדבור והם: שֵׁם, פֹּעַל, מִלָּה, כמו: כִּסֵּא, שֻׁלְחָן, פָּרָה — שֵׁם; מָנָה, רָאָה, אָמַר — פֹּעַל; פֹּה, שָׁם, תַּחַת, אֵצֶל — מִלָּה.

ב) אותיות השרש שלש הנה, אם בפעל או בשם; אות הראשונה מן השרש נקראת פ' הפעל (יען כי כל שרש ישקל במשקל מלת פעל), אות השניה ע' הפעל ואות השלישית ל' הפעל.

ג) בשמות נוספות על השרש (פעל) אותיות „הֶאֱמַ"נְתִּיו" כמו: מִשְׁכָּן הַמ' נוספת על השרש שָׁכַן; ואחרי השרש לסימן

המין: אם זכר או נקבה, ולסמן המספר: אם יחיד או רבים תבואנה אותיות: „ה כ נ " ו י ם".

הערה. השם נחלק לארבעה מינים:

א) שֵׁם עֶצֶם פְּרָטִי (אייגענאַמע (собственное имя), כמו: רְאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, שָׂרָה.

ב) שֵׁם עֶצֶם כְּלָלִי (גאַטונגסנאַמע (нарицательное имя), כמו: אָדָם, עִיר, שֻׁלְחָן, כִּסֵּא. —

ג) שֵׁם הַקִּבּוּץ (זאַממעל נאַמע (собирательное имя), כמו: עַם, גּוֹי, קָהָל, יַעַר, עֵדָה.

ד) שֵׁם הַחוֹמֶר (שטאָפֿנאַמע (вещестенное имя), כמו: זָהָב, כֶּסֶף, מַיִם, יַיִן.

חִנּוּךְ יד. § 17

השמות יפרדו והיו לארבעה אופנים:

1) קנין אחד וקונה אחד, כמו: שׁוֹרִי, שֻׁלְחָנִי, שׁוֹרְךָ, שֻׁלְחָנְךָ, (המלות שור, שֻׁלְחָן נקראות קנין, והי' והך' הבאות בסוף המלה נקראות קונה, יען כי הן מורות במקום מלות הגוף אֲנִי אַתָּה הוּא ובו').

2) קנין אחד וקונים רבים, כמו: שׁוֹרֵנוּ, שׁוֹרְכֶם.

3) קנינים רבים וקונה אחד, כמו: שׁוֹרַי, שׁוֹרֶיךָ.

4) קנינים רבים וקונים רבים, כמו: שׁוֹרֵינוּ, שׁוֹרֵיכֶם.

§ 18

להוראת קנין אחד וקונה אחד, הן אותיות ִי, ְךָ, ֵךְ, וֹ, ָהּ.
להוראת קנין אחד וקונים רבים, הן אותיות: ֵנוּ, ְכֶם, ְכֶן, ָם, ָן.
להוראת קנינים רבים וקונה אחד, הן אותיות: ַי, ֶיךָ, ַיִךְ, ָיו, ֶיהָ.
להוראת קנינים רבים וקונים רבים, הן אותיות: ֵינוּ, ֵיכֶם, ֵיכֶן, ֵיהֶם, ֵיהֶן.

חִנּוּךְ טו. 19 §

שֵׁם הַמִּסְפָּר.

שם המספר בא להורות על מנין ומספר הדברים, ונחלק לארבעה מינים: 1) מִסְפָּר יְסוֹדִי (גרונדצאהלוואָרט), 2) מִסְפָּר סְדוּרִי (אָרדנונגס צאהלוואָרט), 3) מִסְפָּר חֶלְקִי (טהיילונגס צאהלוואָרט), 4) מִסְפָּר כְּלָלִי (אַלגעמיינעס צאהלוואָרט).

20 §

מספר יסודי: אֶחָד אַחַת, שְׁנַיִם שְׁתַּיִם, שְׁלֹשָׁה שָׁלֹשׁ וכו׳, עד עֲשָׂרָה באים הדברים הנמנים ברבים, כמו: חֲמִשָּׁה יָמִים, חָמֵשׁ שָׁנִים, שְׁנֵי שָׁבֻעוֹת; ומעשרה ומעלה עד אלף באים ביחיד, כמו: עֶשְׂרִים יוֹם, שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה; — אולם מאלף ומעלה באים ברבים, כמו: אֶלֶף שָׁנִים בעיניך ועוד. ויוצא מזה אַלְפַּיִם אַמָּה.

חִנּוּךְ טז. 21 §

א) מִסְפָּר סְדוּרִי: רִאשׁוֹן שֵׁנִי שְׁלִישִׁי וכו׳ יחיד, רבים: רִאשׁוֹנִים שְׁנִיִּים שְׁלִישִׁים וכו׳, יחידה: רִאשׁוֹנָה שֵׁנִית שְׁלִישִׁית (ונמצא שְׁלִישִׁיָּה) רְבִיעִית חֲמִישִׁית שִׁשִּׁית שְׁבִיעִית שְׁמִינִית תְּשִׁיעִית עֲשִׂירִית; רבות: רִאשׁוֹנוֹת שְׁנִיּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת רְבִיעִיּוֹת חֲמִשִּׁיּוֹת שִׁשִּׁיּוֹת שְׁבִיעִיּוֹת שְׁמִינִיּוֹת תְּשִׁיעִיּוֹת עֲשִׂירִיּוֹת.

ב) מספר סְדוּרִי נמצא רק עד עשרה, ומעשרה ומעלה בא מספר יסודי תחת מספר סדורי, והוא בא אחר דבר הנמנה ובה׳ הידיעה, כמו: עֶשְׂרִים יוֹם, שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה (מספר יסודי); יוֹם הָעֶשְׂרִים, שְׁנַת הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה (מספר סדורי); ולפעמים גם עד עשרה בא מספר יסודי תחת מספר סדורי, כמו: בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ תחת בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית.

§ 22

מִסְפָּר חֶלְקִי: חֲצִי (חֵצִי) מַחֲצִית מֶחֱצָה, שְׁלִישׁ שְׁלִישִׁית, רֶבַע רְבִיעִית, חֹמֶשׁ חֲמִשִׁית, שִׁשִּׁית, שְׁבִיעִית, שְׁמִינִית, תְּשִׁיעִית, עֲשִׂירִית. — מעשרה ומעלה לא נמצא במקרא, לכן עלינו להוסיף מלת: חֵלֶק, כמו: חֵלֶק הָאַחַד עָשָׂר, חֵלֶק הָעֶשְׂרִים.

הערה. מספר חלקי שוה למספר סדורי נקבה, רק מספר סדורי בא אחר דבר הנמנה, כמו: הַשָּׁנָה הָרְבִיעִית, ומספר חלקי לפני דבר הנמנה, כמו: רְבִיעִית הַשָּׁנָה.

§ 23

מִסְפָּר כְּלָלִי: כֹּל, הַכֹּל, קָצֶה מִקְצָת, מְאוּמָה, אֵין מְאוּמָה, רַב, כַּבִּיר, מְעַט, אֵין־כֹּל, לֹא־כַבִּיר.

§ 24

בֵּית־הַסֵּפֶר, המלה הזאת נקראת מלה מֻרְכֶּבֶת, כי היא מֻרכבת משתי מלות: בַּיִת סֵפֶר, ובמלה מֻרכבת באה ה׳ הידיעה במלה השניה, כמו: בֵּית־הַסֵּפֶר ולא הַבֵּית־סֵפֶר.

חִנּוּךְ יז. 25 §

מַטֶּה מַטּוֹת מַטּוֹתַי, ה׳ נקבה תשתנה לתי״ו רפויה (עין לעיל 9 §) ולסמן הרבים תבוא גם יו״ד (כמו: מַטּוֹתֶיךָ, מַטּוֹתָיו...), כמו בשמות זכרים רבים (עין בלוח נטיות השמות, אשר בסוף הספר).

הערה, יש שמות אשר לזרים יחשבו, כמו:

אָב, אֲבִי־ (ונמצא אַב־הֲמוֹן), אָבִי אָבִיךָ, אָבִיךְ אָבִיו (אָבִיהוּ) אָבִיהָ אָבִינוּ אֲבִיכֶם אֲבִיכֶן אֲבִיהֶם אֲבִיהֶן; אָבוֹת, אֲבוֹת־ אֲבוֹתַי אֲבוֹתֶיךָ ־תַיִךְ אֲבוֹתָיו אֲבוֹתֶיהָ אֲבוֹתֵינוּ אֲבוֹתֵיכֶם ־יכֶן אֲבוֹתֵיהֶם ־יהֶן.

וכן חָם, חֲמִי־ חָמִי חָמִיךְ חָמִיהָ (חָם חָמוֹת אבות הבעל לזאת אינם, כי אם בכנוי נקבה).

אָח אֲחִי־ אָחִי אָחִיךָ אָחִיךְ אָחִיו (אָחִיהוּ) אָחִיהָ אָחִינוּ אֲחִיכֶם ־כֶן אֲחִיהֶם ־הֶן; אַחִים אֲחֵי־ אַחַי (אֶחָי), אַחֶיךָ אַחַיִךְ אֶחָיו אַחֶיהָ אַחֵינוּ אֲחֵיכֶם (אַחֵיכֶם) אֲחֵיכֶן אֲחֵיהֶם אֲחֵיהֶן.

אָחוֹת אֲחוֹת־ אֲחוֹתִי אֲחוֹתְךָ ־תֵךְ... אֲחָיוֹת, אַחְיוֹת־ אַחְיוֹתַי אַחְיוֹתֶיךָ אַחְיוֹתַיִךְ (אַחוֹתַיִךְ) אַחְיוֹתָיו אַחְיוֹתֶיהָ אַחְיוֹתֵינוּ אַחְיוֹתֵיכֶם ־יכֶן אַחְיוֹתֵיהֶם ־יהֶן. —

אָמָה, אֲמַת־ אֲמָתִי אֲמָתְךָ אֲמָתֵךְ... אַמְהוֹת אַמְהוֹתַי אַמְהוֹתֶיךָ... וכו'

בֵּן, בֶּן־ בְּנִי בִּנְךָ בְּנֵךְ בְּנוֹ בְּנָהּ... בָּנִים בְּנֵי־בָּנַי... וכן שֵׁם שֶׁם־.

מַיִם, מֵי־ מֵימֵי־ מֵימַי מֵימֶיךָ... מֵימֵיכֶם...— יָד יַד־ יֶדְכֶם.

פֶּה, פִּי־ פִּי פִּיךָ פִּיךְ פִּיו (פִּיהוּ) פִּיהָ פִּינוּ פִּיכֶם ־כֶן.

ברבים: פִּים, פִּיָּה פִּיּוֹת פֵּיוֹת פִּפִיּוֹת פִּיּוֹתַי...

שֶׂה, שֵׂה־ שֵׂיִי שֵׂיְךָ שֵׂיֵךְ; שֵׂיוֹ־שֵׂיֵהוּ שֵׂיֵנוּ שֵׂיְכֶם שֵׂיָם; שֵׂיוֹת. —

והמלות: שׁוּר, שׁוּק, דּוּד, חוּחַ תבאנה ברבים שְׁוָרִים, שְׁוָקִים דְּוָדִים־דּוּדִים חוּחִים־חֲוָחִים.

גם המלה: אָדוֹן תבא ביותר ברבים אף גם ליחיד, כמו: אָדוֹן, אֲדוֹן כָּל הארץ, אֲדוֹנִי אֲדוֹנֵנוּ; אֲדוֹנִים (כיד אֲדֹנִים קָשֶׁה), אֲדֹנֵי (ויקח אֲדֹנֵי יוֹסֵף), אֲדֹנַי־אֲדֹנָי, אֲדֹנֵינוּ (גָּדוֹל אֲדֹנֵינוּ, וַאֲדֹנֵינוּ דָוִד), אֲדֹנֶיךָ אֲדֹנַיִךְ אֲדֹנֵיכֶם אֲדֹנָיו אֲדֹנֶיהָ אֲדֹנֵיהֶם.

חִנּוּךְ יח. § 26

כְּלָלֵי הַפֹּעַל

הַפֹּעַל בכלל נחלק לשני מינים: פֹּעַל עוֹמֵד וּפֹעַל יוֹצֵא.

א) פֹּעַל עוֹמֵד, הוא הפעל אשר לא נוכל לשאל אחריו שאלת מַה? כמו: יָשַׁב, הָלַךְ, עָמַד, הפעלים האלה נקראים פעלים עומדים (אונאיבער געהענדעס צייטוואָרטער), כי לא נוכל לשאל: מַה יָשַׁב, מַה הָלַךְ, מַה עָמַד.

ב) פָּעַל יוצא הוא פעל אשר נוכל לשאל אחריו שאלת: מַה? כמו: רְאוּבֵן אָכַל, שָׁתָה, בָּנָה, נוכל לשאל מה אכל? — לֶחֶם, מַה שָׁתָה? מַיִם, מַה בָּנָה? — בַּיִת, ולזאת נקראים הפעלים האלה פעלים יוצאים (איבערגעהענדעס צייטווארטער).

הערה. יש עוד פָּעַל יוצֵא לַשְּׁלִישִׁי, אם יש שלשה גופים, עֹשֶׂה, מְקַבֵּל וּמְסַבֵּב הפעולה, כמו: ראובן הֶאֱכִיל את שמעון את הלחם; הרי שלשה גופים, רְאוּבֵן הַמְסַבֵּב את פעולת הָאֲכִילָה, שמעון (הָעֹשֶׂה) והלחם הַנֶּאֱכָל (הַמְקַבֵּל).

§ 27

א) כל פעל יוכל לבא בשלשה זמנים: 1) זמן עָבָר (פערגאנגענע צייט), 2) זמן בֵּינוֹנִי (געגענווארטיגע צייט), 3) עָתִיד (צוקינפטיגע צייט).

ב) הַבֵּינוֹנִי יחלק לשנים: לבינוני פּוֹעֵל ובינוני פָּעוּל; — בֵּינוֹנִי פּוֹעֵל, היינו העושה הפעולה, ובינוני פָּעוּל המקבל הפעולה, כמו: רְאוּבֵן שׁוֹמֵר, רְאוּבֵן השומר עשה עתה פעולת השמירה (ער היטעט יעטצט), הַגַּן שָׁמוּר, הגן מקבל פעולת השמירה (ער ווירד געהיט).

הערה. אם הפעל הוא פָּעַל עוֹמֵד, על הרוב אין בו בינוני פָּעוּל ולא נוכל לאמר יָשׁוּב (מן יָשַׁב), הָלוּךְ.

ג) בפָּעַל יש עוד: 1) דֶּרֶךְ הַצִּוּוּי (געביטענדע ארט), אם המדבר מְצַוֶּה לשומע לעשות איזה פעולה, כמו: שְׁמֹר, פְּקֹד, 2) דֶּרֶךְ הַמָּקוֹר (אונבעשטיממטע ארט) כְּתֹב (שרייבען), אֱכֹל (עססען), שְׁמֹר (היטען).

§ 28

שלשה גופים נמצאים בפעל: מְדַבֵּר בַּעֲדוֹ, נוֹכֵחַ וְנִסְתָּר (עין לעיל 5 §). בכל גוף שני מינים: זָכָר ונקבה, שני מספרים: יָחִיד וְרַבִּים.

§ 29

לְסַמֵּן: גּוּף, מִין וּמִסְפָּר בְּפָעַל תבאנה שבע אותיות „הָ־אֶ־מִ־נְ־תִּ־י־ו

הַמִּתְחַבְּרוֹת" לשרש הפעל. בעבר באות אותיות „תְּ־הִ־י־מ־וּ־ן" אחר השרש, כמו: כָּתַבְ־תָּ, כָּתְבָ־ה וכו', ובעתיד באות אותיות: „אי"תן" לפני השרש ואותיות „יו"נה" אחרי השרש כמו: אֶ־כְתֹּב, תִּ־כְתְּבִ־י וכו'.

הערה. למקור תתחברנה אותיות „ב־כ־ל־ם" — כמו: שְׁמֹר, בִּשְׁמֹר, כִּשְׁמֹר, לִשְׁמֹר, מִשְּׁמֹר.

חִנּוּךְ יט. § 30

הַגְּזָרוֹת ומספרן.

כל הפעלים השוים בתמונתם בשרשם נקראים גִּזְרָה (קלאססע), למשל פָּקַד שָׁמַר גזרה אחת, בָּנָה, פָּנָה, גזרה אחרת.

§ 31.

הַגְּזָרוֹת שמונה הן:

1 שְׁלֵמִים, הם הפעלים אשר כל שלש אותיות השרש מֻרגשות במבטא, כמו: פָּקַד, שָׁמַר, כָּתַב.

2) חַסְרֵי פ"א נון, אם פ"א הפעל נו"ן תחסר בצווי ובעתיד ונשלמת בדגש בעה"פ כמו מן נָגַשׁ, נָגַח, אומרים בצווי ובעתיד: גַּשׁ גְּשׁוּ, אֶגַּשׁ תִּגַּשׁ, אֶגַּח תִּגַּח יִגַּח.

3) נחי פיו"ד, אם פה"פ יו"ד היא נחה, כמו: אִינַק, תִּינַק מן יָנַק.

4) נחי פ"א, אם פהפ"ע א' תנוח בעתיד כמו: מן אָכַל, בעתיד: תֹּאכַל יֹאכַל.

5) נחי ל"א, אם לה"פ א' תנוח כמו: מָצָא, מָצָאתָ.

6) נחי ל"ה, אם לה"פ ה"א תתחלף ביו"ד והיו"ד נחה כמו: מן בָּנָה, בָּנִיתִי בָּנִיתָ.

7) נחי ע"ו, אם עה"פ וי"ו היא נחה כמו: שוב, סור, קום.

8) כפולים, אם עה"פ ול"פ אותיות דומות, אז תחסר עין

הפעל ונשלמת בדגש הבא בלה"פ, כמו: מן סָבֹב. סַבֹּת סַבֹּתִי.

הערה א. יש עוד גזרות הנקראות „חֲסַר הַקְּצָוות", „מֻרְכָּבִים" ויתבארו להלן (81, 80 §).

הערה ב. בגזרות נחפיו"ד אם אותיות אית"ן באות בצֵירֶה אז תחסר היו"ד, כי הַצֵּרֶה של אותיות אית"ן מושך אחריו יו"ד.

הערה ג. אותיות „ב־כ־ל־ם" באות רק על מקור נִסְמָךְ כמו: כָּתֹב, כְּתֹב, בִּכְתֹב כִּכְתֹב, לִכְתֹב, מִכְּתֹב. מקר נִסְמָךְ, כָּתֹב כְּתֹב, בִּכְתֹב כִּכְתֹב...

חִנּוּךְ כ. 32 §

התמונות אשר מהן יבנה הפעל הן שבע ונקראות בִּנְיָנִים (פֿאָרמען).

1) בִּנְיָן קַל. אין לו אות נוספת ולא דגש, וקל הוא במבטא.

2) בִּנְיָן נִפְעַל. יש לו נון נוספת בראש המלה.

3) בִּנְיָן פִּעֵל (פִּקֵּד)
4) בִּנְיָן פֻּעַל (פֻּקַּד) } יש להם דגש בעה"פ

5) בִּנְיָן הִפְעִיל. ה"א נוספת לפני פה"פ ויו"ד בין עה"פ ולמה"פ.

6) בִּנְיָן הָפְעַל. גם כן ה"א לפני פה"פ.

7) בִּנְיָן הִתְפַּעֵל (הִתְפַּקֵּד). ה"א ותי"ו לפני פה"פ ודגש בעה"פ.

הערה. היוצא לנו מזה, כי בכל פעל עלינו להביט: א) שָׁרָשׁוֹ, מאיזה גזרה הוא. ב) אם הוא עומד או יוצא. ג) זְמַן, אם הוא עָבַר, בֵּינוני (בינוני פּוֹעֵל או פָּעוּל), עתיד. ד) דֶּרֶךְ, אם הוא דרך הצווי או הַמָּקֹר. ה) גוּף. ו) מין, זכר או נקבה. ז) מִסְפָּר, יחיד או רבים.

חִנּוּךְ כא. 33 §

בִּנְיָן קַל.

1) שְׁלֵמִים. דֶּרֶשׁ נקראת שלמים, כי לא תחסר בה כל

אות (עין בלוח הפעלים). על דרך זה באים הפעלים האלה: בחר, בטח, זכר, דבק, לבש, למד, סמך, עזב, פשט, שמר, שכב, תפש, ועוד.

הערה א. עבר קל בא על שלשה משקלים: פָּעַל פָּעֵל פָּעֹל, כמו: כָּתַב כָּבֵד, יָכֹל (ונמצא שלשה המשקלים בפסוק אחד (שמות מ. לה.) ולא יָכֹל משה לבא אל אהל מועד כי שָׁכַן עליו הענן וכבוד ה' מָלֵא את המשכן). בנסתרים ונסתרת שוים הם שלשת המשקלים, אולם בְאַתְנָח סוף פסוק, הפתוחים לרוב בְקָמַץ שָׁמָרָה, הצרוים בצֵרֶה חָפֵצָה, החולמים בחולם יָכֹלָה. ובשאר הגופים הצֵרוּיים והפתוחים שוים, והחולמים בחולָם, זולת לפני ־תֶם ־תֶן.

הערה ב. בצרוים וחולמים הבינוני שוה לעבר, כמו: זָקֵן, חָכָם, עָשֵׁן, אָשֵׁם, חָנֵף, חָרֵב, חָסֵר, אָבֵל, שָׁפֵל ועוד (עין תלמוד רל"ב יתרון לאדם 3).

הערה ג. עתיד וצווי באים על שני משקלים: אֶפְעֹל אֶפְעַל, כמו: אֶכְתֹּב אֶשְׁמֹר, אֶשְׁכַּב. רוב פעלים יוצאים באים על משקל אֶפְעֹל, ופעלים עומדים או גם יוצאים, אם עה"פ בהם גרונית באים על משקל אֶפְעַל, כמו: אֶשְׁכַּב, יִשְׁחַט, אֶשְׁמַע; ואלה המלות הבאות על משקל אֶפְעַל אף אם אין להן אות גרונית: יִגְדַּל, יִפְטַר, יִקְצַר, יִרְבַּץ, יִרְגַּז, יִרְכַּב, יִרְפַּד, יִינַק ועוד.

§ 34

2) חסרי פ"א נון. נָגַשׁ. הנון תחסר בצווי ובעתיד ונשלמת בדגש בעה"פ, אֶגַּשׁ, תִּגַּשׁ. — על דרך זה יבואו הפעלים האלה: נגח, נזל, נתך, נתר, נשל, נשק, נצת, וגם לָקַח, אֶקַּח, תִּקַּח והם באים על משקל אֶפְעַל אֶגַּח יִזַּל; — נָגַשׁ, נטש, נדף, נטר, נפל, נדר, נגף, נבל ועוד על משקל אֶפְעֹל יִפֹּל, יִגֹּף, יִבֹּל. — ואם עה"פ מאותיות אהח"ע שאינן מקבלות דגש לא תחסר נון פה"פ, כמו: נאק, נעם, נער, נאף, נהג, נוה, נחל, נעל, נהר, נקף, בעתיד: תִּנְעַל, יִנְאַף, יִנְקְפוּ.

הערה א. יש מהם אשר יבואו על שני פנים כמו: יִקֹּב, יִנְקֹב, יִגַּשׁ, תִּנְגְּשׁוּ, יִצְּרוּ, יִנְצֹר.

הערה ג. כשתחברנה אותיות: ב־כ־ל־ם אל המקר תחסר נון פה״פ ובאה בסופו תי״ו נוספת: נָגַשׁ = גֶּשֶׁת בְּגֶשֶׁת כְּגֶשֶׁת לָגֶשֶׁת מִגֶּשֶׁת. —

§ 35

3) נחי פיו״ד. אם פה״פ יו״ד בא הפעל על שני פנים, אם אותיות „אית״ן" בְּצֵרֶה ותחסר היו״ד, או בחִירק ותבוא יו״ד נחה, כמו: עבר: יָשַׁב יָשַׁבְתָּ... צווי: שֵׁב שְׁבוּ שְׁבִי שֵׁבְנָה. עתיד: אֵשֵׁב תֵּשֵׁב יֵשֵׁב תֵּשְׁבִי נֵשֵׁב תֵּשְׁבוּ יֵשְׁבוּ תֵּשַׁבְנָה. וכן הפעלים: יָלַד, יָדַע. יָרַד, יָלַךְ (הָלַךְ), יָצָא. המקר והצווי באים כמו בחפ״נ: לֶדֶת, דַּעַת, רֶדֶת, לֶכֶת, צֵאת, שֶׁבֶת. הצווי: רֵד, דַּע, לֵךְ, צֵא, שֵׁב. — ואלה באים בחִירק ויו״ד נחה: ינק, יבש, יגע, יטב, יסר, יעף, יעץ, ירש, יצר, יקץ, יקר, יקד, ישן, יָרֵא, יָשַׁר. בעתיד אִינַק תִּינַק יִינַק תִּינְקִי נִינַק תִּינְקוּ יִינְקוּ תִּינַקְנָה.

הערה. הפעלים אשר עה״פ שלהם צד״י באים על דרך חספ״נ: יָצַג, יָצַק, יָצַת, אַצִּג, יַצַּת, אַצַּת ובבנינים אחרים באים על דרך חספ״נ גם שתי המלות: יָצַב יָצַע.

§ 36

4) נחפ״א. אותיות אית״ן בחולם וא׳ פה״פ נחה, ובמדבר בעדו תחסר לגמ־י והוא רק בחמשה הפעלים האלה: אָכַל, אָבַד, אבה, אמר, אפה, עבר: אָכַל, אָכַלְתָּ... עתיד: אֹכַל, תֹּאכַל, יֹאכַל, תֹּאכְלִי, תֹּאכַל, נֹאכַל תֹּאכְלוּ, יֹאכְלוּ, תֹּאכַלְנָה. וכל הפעלים האחרים, אשר הפה״פ שלהם א׳ באים על דרך השלמים ואותיות אית״ן בסֶגל או בפתח ועה״פ בחטף כמו: אסף, אחז, אהב, חרש; תֶּחֱרַשׁ (שווייגען) תַּחֲרֹשׁ (אַקערן), אבל, אלף, אטר, אמץ, ארח, אשם, בעתיד אֶאֱסֹף יֶאֱסֹף תֶּאֱסֹף וכו׳.

§ 37

5) נחי למ״א. אם לה״פ א׳ תנוח, כמו: בָּרָא, קָרָא,

מָצָא=מָצָאתִי מָצָאתָ מָצָאת מָצָא מָצְאָה מָצָאנוּ מְצָאתֶם מְצָאתֶן מָצְאוּ. מוֹצֵא מוֹצְאִים מוֹצְאָה מוֹצְאוֹת. מָצוּא מְצוּאִים מְצוּאָה מְצוּאוֹת. מְצֹא. מְצָא מִצְאוּ מִצְאִי מְצֶאנָה. אֶמְצָא תִּמְצָא יִמְצָא תִּמְצְאִי תִּמְצָא נִמְצָא תִּמְצְאוּ יִמְצְאוּ תִּמְצֶאנָה. — טָמֵא, צָמֵא, שָׂנֵא, יָרֵא על משקל פָּעֵל, הבינוני: מָלֵא מְלֵאִים מְלֵאָה מְלֵאוֹת (עין לעיל 33 § הערה ב).

§ 38

6) נחי ל״ה. אם להּ״פ ה׳ תשתנה, פעם ליו״ד, פעם לתי״ו ופעם תחסר לגמרי, כמו: גָּלִיתִי גָּלִיתָ גָּלִית גָּלָה גָּלְתָה גָּלִינוּ גְּלִיתֶם גְּלִיתֶן גָּלוּ. גּוֹלֶה גּוֹלִים גּוֹלָה גּוֹלוֹת. גָּלוּי גְּלוּיִם גְּלוּיָה גְּלוּיוֹת. גְּלֵה=גְּלוֹת, בִּגְלוֹת כִּגְלוֹת לִגְלוֹת מִגְּלוֹת. גְּלֵה גְּלוּ גְּלִי גְּלֶינָה. אֶגְלֶה תִּגְלֶה תִּגְלִי יִגְלֶה תִּגְלֶה נִגְלֶה תִּגְלוּ יִגְלוּ תִּגְלֶינָה.

על דרך זה יבואו הפעלים האלה: בָּזֹה, קָנֹה, מָנֹה, פָּנֹה, בָּנֹה, עָנֹה, מָחֹה, שָׁתֹה, רָאֹה, שָׁבֹה. —

הערה. המקר בגזרת נל״ה הוא פָּנֹה=פְּנוֹת, על דרך זה יבואו לפעמים פעלים מנחי למ״א, כמו: מָלֵא=מְלֹאת, קְרֹא=קְרֹאת.

הערה ב. אם תבוא ו״ו המהפך בעתיד (הו״ו נקראת ו״ו המהפך, יען כי היא תהפך את העתיד לעבר, ואת העבר לעתיד, כמו: יֹאכַל—עתיד, וַיֹּאכַל—עבר: אָכַלְתָּ—עבר וְאָכַלְתָּ עתיד. וְאָמַרְתָּ, וְשָׁמַרְתָּ, וְעָשִׂיתָ; אכן אם יקדם במאמר ההוא פעל עבר אחר, ואז הפעל הבא אחריו גם כן עבר, הו״ו הוא רק ו״ו החבור) נופלת ה״א להּ״פ, כמו: יִבְנֶה-וַיִּבֶן, יִפְנֶה-וַיִּפֶן. —

§ 39

7) נחי ע״ו. אם עה״פ ו״ו, פעם תנוח ופעם תחסר לגמרי. כמו: קַמְתִּי קַמְתָּ קַמְתְּ קָם קָמָה קַמְנוּ קַמְתֶּם קַמְתֶּן קָמוּ. קָם קָמִים קָמָה קָמוֹת. קוּם קוּמִים קוּמָה קוּמוֹת. קוֹם - קוּם, בְּקוּם כְּקוּם לָקוּם מִקּוּם. קוּם קוּמוּ קוּמִי קֹמְנָה. אָקוּם תָּקוּם תָּקוּמִי יָקוּם תָּקוּם נָקוּם תָּקוּמוּ יָקוּמוּ תְּקוּמֶינָה - תָּקֹמְנָה.

גם נחי ע״ו תבוא על שלשה משקלים: אם פה״פ בקָמַץ—

ממשקל פָּעַל, כמו: קָם, סָר, שָׁב, גָּר, רָץ; ואם פה"פ בצֵירֶה, ממשקל פָּעֵל — מֵת; פָּעֹל, בּוֹשׁ.

הערה א. הבינוני פועל שוה לעבר, רק בעבר נקבה מלעיל שָׁבָה ובינוני שָׁבָה. הבינוני פעול שוה לצווי ועתיד אם נקח ממנו אותיות אית"ן, כמו: שוב בינוני פעול, שוב — צווי, אשוב — עתיד.

הערה ב. בעתיד עם ו"ו המהפך יתחלף שׁוּרֶק פה"פ לְקָמֶץ קטן, יען כי אז הנגינה מִלְעֵיל, כמו: יָקוּם = וַיָּקָם, תָּקוּם = וַתָּקָם, נָקוּם = וַנָּקָם.

הערה ג. יש פעלים ע"ו והם באים על דרך השלמים, כמו: גָּוַע, חִוַּר, טָוָה, לָוָה, עָוָה, צוח, רוה, רוח, שוה ועוד בבנינים אחרים.

§ 40

8) כפולים. אם ע"פ ולמ"פ אותיות דומות תחסר ע"פ ובלמ"ד פעל יבא דגש, כמו: סַבּוֹתִי סַבּוֹתָ סַבּוֹת סַב סַבָּה סַבּוֹנוּ סַבֹּתֶם סַבֹּתֶן סַבּוּ. סַב סַבִּים סַבָּה סַבּוֹת. סָבוּב סְבוּבִים סְבוּבָה סְבוּבוֹת. סֹבֵב = סֹב, בְּסֹב כְּסֹב לָסֹב מִסֹּב. סֹב סֹבּוּ סֹבִּי סֻבֶּינָה. אָסֹב תָּסֹב תָּסֹבִּי יָסֹב תָּסֹב נָסֹב תָּסֹבּוּ יָסֹבּוּ תְּסֻבֶּינָה. —

על דרך זה יבואו הפעלים: בָּזַז, מָדַד, גָּלַל, חָמַס, שָׁחַח, חָנַן, עָזַז.

הערה א. העתיד עם ו"ו המהפך הא כמו בנע"ו, כמו: יָסֹב = וַיָּסָב (אָסֹב = וָאָסֹב) תָּסֹב = וַתָּסָב, נָסֹב = וַנָּסָב.

הערה ב. לפעמים באים הכפולים על דרך השלמים, כמו: סָבַב סָבַבְתָּ, מָדַד והבינוני הוא לרוב כן, כמו: סוֹבֵב סוֹבְבִים, גּוֹלֵל, גּוֹזֵז, חוֹנֵן.

הערה ג. אם אותיות הכפולים מאותיות אהחע"ר שאינן מקבלות דגש אז פתח פה"פ מתחלף לְקָמֶץ כדינו לפני „אהח"ער" ואמרים מן בָּרֹר, בָּרוֹתִי בָּרוֹתָ בָּרוֹת בַּר בָּרָה בָּרֹנוּ בָּרֹתֶם בָּרֹתֶן בָּרוּ. בַּר בָּרִים בָּרָה בָּרוֹת. בָּרוּר בְּרוּרִים בְּרוּרָה בְּרוּרוֹת. בָּרוֹר = בֹּר. בֹּר בֹּרוּ בֹּרִי בֹּרֶינָה. אָבֹר תָּבֹר תָּבֹרִי יָבֹר תָּבֹר נָבֹר תָּבֹרוּ יָבֹרוּ תְּבֹרֶינָה.

§ 41

הפעלים שלה"פ שלהם ה"א עם מפיק באים על דרך השלמים, כמו: גָּבַהְתִּי גָּבַהְתָּ גָּבַהַתְּ גָּבַהּ גָּבְהָה גָּבַהְנוּ גְּבַהְתֶּם גְּבַהְתֶּן גָּבְהוּ. גָּבוֹהַּ גְּבוֹהָה גְּבוֹהִים גְּבוֹהוֹת (בינוני פעול אין בו) גְּבוֹהַּ, כִּגְבוֹהַּ. אֶגְבַּהּ תִּגְבַּהּ תִּגְבְּהִי יִגְבַּהּ תִּגְבַּהּ נִגְבַּהּ תִּגְבְּהוּ יִגְבְּהוּ תִּגְבַּהְנָה.

וכן: כָּמַהּ (געלוסטען) לָהַהּ (ערמידעט זיין), נָגַהּ (שיינען) תָּמַהּ (ערשטוינען).

הערה. יש פעלים הנקראים נחי ע"י, יען כי במקר, צווי ועתיד ע"פ שלהם יו"ד ולפעמים גם בעבר, כמו: בִּין, זִיד, צִיץ רִיב, רִיק, שִׁית ואומרים בעתיד אָבִין תָּבִין יָבִין... אָשִׁית תָּשִׁית. יָרִיב יָרִיק. אולם אֹיֵב ע"ד השלמים: אָיַבְתִּי אָיַבְתָּ...

§ 42 חִנּוּךְ כב.

עִבְרִי, אַשְׁכְּנַזִּי, המלות האלה נקראות שֵׁם־הַיַּחַס (שטאממ־בייא װארט), ליחיד: ־ִי, ליחידה: ־ִיָּה, ־ִית כמו: עברִי עִבְרִיָּה עִבְרִית; לרבים נוספות: ־ִים ולרבות: ־ִיּוֹת, כמו: עִבְרִיִּים עִבְרִיּוֹת.

§ 43 חִנּוּךְ כג.

בִּנְיַן נִפְעַל.

בנין נפעל מורה על קבלת הפעולה. בעבר ובבינוני נו"ן נוספת לפני פ"פ (בינוני פָּעוּל אין בבנין הזה, כי הבינוני פּוֹעַל מורה על קבלת הפעולה); במקר, בצווי ובעתיד תחסר נו"ן נפעל ויבוא דגש בפ"פ להשלים את הנו"ן, כמו: הִזָּכֵר (מקר), הִזָּכֵר (צווי), אֶזָּכֵר (עתיד); ובמקר ובצווי נכתבה ה"א לפני השרש, יען כי דגש בראש המלה לא יוכל להשלים אות חסרה ולזאת

תבוא הה"א; ולפעמים נכתבה הנו"ן נפעל במקר ואז נשמטה הה"א, כמו: נִגְלֹה, הִגָּלוֹת = נִגְלוֹת.

הערה. הבינוני פעול בקל מורה על קבלת הפעולה והבינוני פועל בנפעל גם כן מורה על קבלת הפעולה, ורק זה הוא ההברל ביניהם: אם נאמר החלון פָּתוּחַ (בינוני פעול בקל) מורה, כי החלון הוא עתה פָּתוּחַ, אך יד העוֹשָׂה בו הפעולה עשתה זאת מכבר ועתה בעת הדבור לא תתעסק עוד בזה (דער פֿענסטער איזט יעטצט אָפֿפֿען), ואם נאמר החלון נִפְתָּח (בינוני פועל בנפעל) מורה, כי החלון מקבל עתה את הפעולה ועוד יד העוֹשָׂה מתעסקת בו (דער פֿענסטערווירדעט יעטצט געעפֿנעט); הַבַּיִת בָּנוּי, מכבר; הַבַּיִת נִבְנֶה, עתה.

חִנּוּךְ כד. § 45

נוֹדַע. הגזרה הזאת נקראת נחי פיו"ד, אם פ"פ יו"ד תתחלף לו"ו ותנוח בעבר ובבינוני, ובמקר ובצווי ובעתיד לא תנוח, יען כי יבוא דגש בפ"פ להשלים את הנו"ן נפעל ולא יתכן לבוא דגש באות הנחה, ונאמר: נוֹדַעְתִּי נוֹדַעְתָּ נוֹדַעַתְּ נוֹדַע נוֹדְעָה נוֹדַעְנוּ נוֹדַעְתֶּם נוֹדַעְתֶּן נוֹדְעוּ. נוֹדָע נוֹדָעָה נוֹדָעִים נוֹדָעוֹת. הִוָּדַע. הִוָּדְעוּ הִוָּדְעִי הִוָּדַעְנָה. אִוָּדַע תִּוָּדַע תִּוָּדְעִי יִוָּדַע תִּוָּדַע נִוָּדַע תִּוָּדְעוּ יִוָּדְעוּ תִּוָּדַעְנָה.

וכן הפעלים: יאל, יאש, יכח, ילד, יסד, יסף, יסר, יעד, יעץ, יקש, ירא, ישב, יצר, ישן (אלט), ישע, יתר.

§ 45

נָסֹר. הגזרה הזאת נקראת נחי ע"ו; אם ע"פ ו"ו תנוח בכל הזמנים, והנג"פ, פעם בקמץ ופעם בשוא, כמו: נְסוּרוֹתִי נְסוּרוֹתָ נְסוּרוֹת נָסוֹר נָסֹרָה נְסוּרוֹנוּ נְסוּרוֹתֶם נְסוּרוֹתֶן נָסוֹרוּ. נָסוֹר נְסוֹרִים נְסוֹרָה נְסוֹרוֹת. הִסֹּר. הִסֹּר הִסֹּרוּ הִסֹּרִי הִסֹּרְנָה. אֶסּוֹר תִּסּוֹר תִּסֹּרִי נִסּוֹר יִסּוֹר תִּסּוֹר תִּסֹּרוּ יִסֹּרוּ תִּסֹּרְנָה.

וכן יבואו הפעלים: בוך, בון, דוש (הִדּוֹשׁ תחת הִדֹּשׁ), דון, זור, כון, סוג, מוט, פוג, פוש, קוט, קום, שוג.

הערה. הפעלים אשר לה"פ שלהם ה"א באים על דרך נחי ל"ה, כמו: כוה, לוה, עוה: נִכְוָה, נִלְוָה, נַעֲוָה.

§ 46

סָבַב. כפולים, אם ע"פ ולמ"פ אותיות דומות הוא כמו בקל רק סמני הנפעל נוספים לסמן הבנין, ואומרים: נְסַבּוֹתִי נְסַבּוֹתָ נְסַבּוֹת נָסַב נָסַבָּה נְסַבּוֹנוּ נְסַבּוֹתֶם נְסַבּוֹתֶן נָסַבּוּ. נָסָב נְסַבִּים נְסַבָּה נְסַבּוֹת. הִסּוֹב. בְּהִסֹּב כְּהִסֹּב לְהִסֹּב מֵהִסֹּב. הִסַּב הִסַּבּוּ הִסַּבִּי הִסַּבְנָה. אֶסַּב תִּסַּב תִּסַּבִּי יִסַּב תִּסַּב נִסַּב תִּסַּבּוּ תִּסַּבְנָה יִסַּבּוּ תִּסַּבְנָה.

הערה. אם הכפולים הם מאותיות „אהח"ער" אשר לא יבוא בהן דגש אז הפתח ישתנה לְקָמֵץ, כמו: מן בָּרֹר אומרים: נְבָרוֹתִי נְבָרוֹתָ... נָבָר נְבָרִים נְבָרָה נְבָרוֹת... הִבֹּר. הִבַּר הִבָּרוּ הִבָּרִי הִבָּרֶינָה. אִבַּר תִּבַּר תִּבָּרִי יִבַּר תִּבַּר נִבַּר תִּבָּרוּ יִבָּרוּ תִּבָּרֶינָה.

חִנּוּךְ כה. § 47

אותיות אהחע"ר כפי הידוע אינן מקבלות דגש, ואם באחת מאותיות אהחע"ר צריך לבוא דגש אז באות שלפני האות הצריכה לבוא ברגש תשתנה: הַחִירק לְצֵירֶה, הַפַּתח לְקָמֵץ, הַשּׁוּרֻק לְחוֹלָם; כמו: הָאֹכֶל תחת הָאֹכֶל, בֵּרַךְ=בִּרַךְ, מְבָרֵךְ= מְבַרֵךְ, מְבֹרָךְ=מְבֻרָךְ.

חִנּוּךְ כו. § 48

אֶנָּגֵשׁ. הגזרה הזאת נקראת חסרי פ"א נו"ן, אם פ"פ נו"ן תחסר בעבר ובבינוני, לפי שבזמנים האלה באה נו"ן נפעל לפני השרש ויוכל לבוא דגש בע"פ להשלים נו"ן פ"פ, אולם במקר, בצווי ובעתיד, אשר נו"ן נפעל תחסר בהם לא תוכל להשמט עוד גם הנו"ן פ"פ, כי בהנו"ן יבוא דגש להשלים את הנו"ן נפעל ולא יתכן לבוא שני דגושים בע"פ להשלים שתי אותיות (נו"ן נפעל ופ"פ) החסרות. כמו: נִגַּשְׁתִּי נִגַּשְׁתָּ נִגַּשְׁתְּ נִגַּשׁ נִגְּשָׁה

נִגַּשְׁנוּ נִגַּשְׁתֶּם נִגַּשְׁתֶּן נִגְּשׁוּ. נִגָּשׁ נִגָּשִׁים נִגָּשָׁה נִגָּשׁוֹת. הִנָּגֵשׁ. הִנָּגֵשׁ הִנָּגְשׁוּ הִנָּגַשְׁנָה. אֶנָּגֵשׁ תִּנָּגֵשׁ תִּנָּגְשִׁי יִנָּגֵשׁ תִּנָּגֵשׁ נִנָּגֵשׁ תִּנָּגְשׁוּ יִנָּגְשׁוּ תִּנָּגַשְׁנָה.

וכן יבואו הפעלים: נבא, נגע (פלאַגען), נגף, נגר, נגשׂ, נדח, נדף, נזר, נטה, נטע, נטש, נכר, נסע, נפש, נצה, נצל, נקב, נקה, נקם, נקש, נשא, נשה, נתך, נתץ, נתק, נתש, נתן.

הערה א. אם ע"פ ע' או ח' הם באים בעבר על דרך השלמים, כמו: נִגְעַרְתִּי נִגְעַרְתָּ וכו', או הדגש הבא להשלים נון פ"פ יחסר כמו: נָחֹם נָחֹת, בנפעל: נִחַם נִחַת.

הערה ב. יש פעלים אשר פ"פ שלהם יו"ד והם באים על דרך חסרי פנו"ן כמו: יָצֹב = נִצַּב, יָצֹת נִצַּת.

הערה ג. המורה ישכיל לתלמידו להבין, כי הנפעל הוא להיפוך מן הקל, כי בקל תחסר נון פ"פ בצווי ובעתיד ולא בעבר ובבינוני, ובנפעל בעבר ובבינוני ולא בצווי ובעתיד. בקל נמצאת המלה נִגַּשׁ ובנפעל נִגַּשׁ, רק בקל הנון מאותיות „איתי"ן" והדגש בע"פ לתשלום נון פ"פ והוראתה: מדברים בעדם, ובעתיד; ובנפעל הנון היא נון נפעל והדגש לתשלום פ"פ והוראתה נסתר בעבר.

חִנּוּךְ כז. 49 §

גזרת השלמים הן כמו בקל, אשר לא תחסר בהן כל אות ונוסף עליהן רק סמני בנין נפעל (עין בלוח הפעלים) על דרך זה יבואו הפעלים: באש, בדל, בהל, בזה, בחן, בחר, בלע, בנה, בעל, בער, בעת, בצר, בקע, ברא, ברך, גאל (עֶרלֶאֶזֶען), גאל [פֶערְאוּנרֵיינִיגֶען), גדע, גזל, גזר, גמל, גנב, געל, גרז, גרע, דבר, דחה, דחף, דמה, דקר, זרע, טמא, טרף, כבש, כחד, כלם, סחף, ועוד.

50 §

נֶעֱזַרְתִּי. הגזרה הזאת נקראת „אם פ"פ אהחע"ר", כאשר

כאשר תהיה פ"פ אחת מאותיות אהח"ער אשר לא יוכל לבא בהן דגש אז הנון נפעל (אשר בשלמים הוא בחִירק בסֶגל, יען כי פ"פ בחטף סגל, ובמקר ובצווי ובעתיד, אותיות אית"ן וההּ"א אשר תבוא במקר ובצווי, באות בְּצֵרֶה לתשלום דגש (עין גזרה זאת בלוח הפעלים בסוף הספר), וכן יבואו הפעלים: אבק, אדר, אהב, אזר, אכל, אסף, אסר, אפה, אצל, הלך, הפך, הרג, הרס, חבא, חבט, חבל, חלק, חמד, חנק, חפז, חפש, חצב, חקר, חרב, חרץ, חרש, חשב, חשך, חתם, עבד, עבר, עדר, עזב, עזר, עטף (פֶערהאַלעֶשעֶן), עכר, עלם, ענה, ענש, עצב, עצר, עקר, עקש, עתר. — וראה, רגן, רגע, רדף, רוה, רזה, רחב, רעש, רפא, רפה, רצח, רחק, אשר פה"פ שלהם ר׳ באים בעבר ובבינוני בשְׁוָא והנון נפעל בחִירק כשלמים, כמו: נִרְאָה, נִרְגַּן, נִרְגַּע, ורק במקר ובצווי ובעתיד נוהג בהם דין אהח"ער — בְּצֵרֶה: הֵרָאֶה, אֵרָאֶה...

הערה א. חטף לפני שוא לא יוכל לבוא וכאשר יבוא לפני שוא יפל החטף כמו: נֶעֱזַר, נֶעֶזְרָה תחת נֶעֱזְרָה.

הערה ב. הגזרות: נחי ל"א ונחי ל"ה הן כמו בשלמים רק תתחבר אליהם סמני הנפעל כמו: פָּנָה, נִפְנָה, מָצָא נִמְצָא וכו׳.

הערה ג. ישנם פעלים הבאים רק בבנין נפעל ולא בקל ואלו הם: אחז (עֶרבעֶן), אבק, אדר, אלח, אלם, אנח, באש, בדל, בהל, בוך, בעה, בעת, דהם, דכא, זהר, זעך, חבא, יאש, יכח, גרז, לחם, יקע, ישן (אַלט), ישע, יתר, כאה, כוה, כחד, כלם, כמר, כנע, כנף, כתם, לבט, מלט, מלץ, מרץ, נבא, נחם, סכר, סמן, ענן, עלם, עצל, עתם, פלא, פלג, פלה, פעם, פתל, רדם, שען, שפה, שקד, שקף, תעב, שבע, שחת, שמד.

חִנּוּךְ כח. § 51

בִּנְיַן פִּעֵל (פִּקֵּד)

א) בנין פִּעֵל מורה: על חוזק הפעולה (עֶרנסט ווירקעָן) והשָׁנותה, כמו: שָׁבֹר (צערברעכֿן) שַׁבֵּר (צוברעקלען), פָּתֹחַ (עֶפנען), פַּתֵּחַ (אָפבינדען).

ב) סמן הבנין, דגש בע"פ ובבינוני (פועל ופעול) מ"ם לפני פ"ה, כמו: שִׁמֵּר שִׁמַּרְתָּ. מְשַׁמֵּר מְשַׁמֶּרֶת. מְשֻׁמָּר מְשֻׁמָּרָה...

חִנּוּךְ כט. § 52

בפִּעֵל יש להתבונן רק על הע"פ אם יוכל לבוא בו דגש, ולזאת אין בו חסרי פנו"ן, כי אם פ"פ נון לא תוכל לחסר בבנין זה, כי בע"פ צריך לבוא דגש לסמן הבנין, ואין דגש אחד מורה על שתי הוראות (עין לעיל 48 §) ואומרים בפִּעֵל מן נָגַשׁ, נִגַּשְׁתִּי נִגַּשְׁתָּ נִגַּשְׁתְּ נִגַּשׁ נִגְּשָׁה נִגַּשְׁנוּ נִגַּשְׁתֶּם נִגַּשְׁתֶּן נִגְּשׁוּ. מְנַגֵּשׁ מְנַגְּשִׁים מְנַגְּשָׁה מְנַגְּשׁוֹת. מְנֻגָּשׁ מְנֻגָּשִׁים מְנֻגָּשָׁה מְנֻגָּשׁוֹת. נַגֵּשׁ. נַגֵּשׁ נַגְּשׁוּ נַגְּשִׁי נַגֵּשְׁנָה. אֲנַגֵּשׁ תְּנַגֵּשׁ תְּנַגְּשִׁי יְנַגֵּשׁ תְּנַגֵּשׁ נְנַגֵּשׁ תְּנַגְּשׁוּ יְנַגְּשׁוּ תְּנַגֵּשְׁנָה.

הערה. ראוי להתבונן, כי העבר בפִּעֵל בחפנו"ן כמו העבר בנפעל: נִגַּשׁ נפעל, נִגַּשׁ פִּעֵל, אך ההבדל ביניהם הוא, כי בנפעל הנון נון נפעל והדגש להשלים את נון פ"פ החסרה; ובפִּעֵל, הנון היא פ"פ והדגש לסמן הבנין; זכר ואל תשכח הדברים האלה ואז תלך לבטח דרכך.

חִנּוּךְ ל. § 53

א) גזרת נחי פיו"ד אין בבנין הזה, כי לא תוכל לנוח פ"פ, יען כי אחרי אות נחה לא תוכל לבוא דגש, ואומרים מן יָדַע בפִּעֵל: יִדַּעְתִּי יִדַּעְתָּ יִדַּעַתְּ יִדַּע יִדְּעָה יִדַּעְנוּ יִדַּעְתֶּם יִדַּעְתֶּן

יָדְעוּ. מְיַדֵּעַ מְיַדְּעִים מְיַדַּעַת מְיַדְּעוֹת. מְיֻדָּע מְיֻדָּעִים מְיֻדַּעַת מְיֻדָּעוֹת. יַדֵּעַ. יַדֵּעַ יַדְּעוּ יַדְּעִי יַדֵּעְנָה. אֲיַדֵּעַ תְּיַדֵּעַ תְּיַדְּעִי יְיַדֵּעַ תְּיַדֵּעַ נְיַדֵּעַ תְּיַדְּעוּ יְיַדְּעוּ תְּיַדֵּעְנָה.

ב) גזרת נחי פ"א גם כן לא תוכל להיות בפִּעֵל כפי הטעם האמור לעיל ואומרים מן אָכֹל בפִּעֵל: אִכַּלְתִּי אִכַּלְתָּ אִכַּלְתְּ אִכֵּל אִכְּלָה אִכַּלְנוּ אִכַּלְתֶּם אִכַּלְתֶּן אִכְּלוּ. מְאַכֵּל מְאַכְּלִים מְאַכְּלָה מְאַכְּלוֹת. מְאֻכָּל מְאֻכָּלִים מְאֻכְּלָה מְאֻכָּלוֹת. אַכֵּל. אַכֵּל אַכְּלוּ אַכְּלִי אַכֵּלְנָה. אֲאַכֵּל תְּאַכֵּל תְּאַכְּלִי יְאַכֵּל תְּאַכֵּל נְאַכֵּל תְּאַכְּלוּ יְאַכְּלוּ תְּאַכֵּלְנָה.

ג) גזרת נחי למ"א ונחיל"ה, כמו בשלמים ואומרים מן מָלֹא: מִלֵּאתִי מִלֵּאתָ מִלֵּאת מִלֵּא מִלְּאָה מִלֵּאנוּ מִלֵּאתֶם מִלֵּאתֶן מִלְּאוּ. מְמַלֵּא מְמַלְּאִים מְמַלְּאָה מְמַלְּאוֹת. מְמֻלָּא מְמֻלָּאִים מְמֻלָּאָה מְמֻלָּאוֹת. מַלֵּא. מַלֵּא מַלְּאוּ מַלְּאִי מַלֶּאנָה. אֲמַלֵּא תְּמַלֵּא תְּמַלְּאִי יְמַלֵּא תְּמַלֵּא נְמַלֵּא תְּמַלְּאוּ יְמַלְּאוּ תְּמַלֶּאנָה. — ומן מָנֹה אומרים: מִנִּיתִי מִנִּיתָ מִנִּית מִנָּה מִנְּתָה מִנִּינוּ מִנִּיתֶם מִנִּיתֶן מִנּוּ. מְמַנֶּה מְמַנִּים מְמַנָּה מְמַנּוֹת. מְמֻנֶּה מְמֻנִּים מְמֻנָּה מְמֻנּוֹת. מַנֵּה. מַנֵּה מַנּוּ מַנִּי מַנֶּינָה. אֲמַנֶּה תְּמַנֶּה תְּמַנִּי יְמַנֶּה תְּמַנֶּה נְמַנֶּה תְּמַנּוּ יְמַנּוּ תְּמַנֶּינָה.

חִנּוּךְ לא. § 54

גזרת נחי ע"ו לא תוכל להיות בגזרה הזאת, יען כי בע"פ צריך לבוא דגש ואין דגש בא באות נחה (כמו לעיל 44 §) ולזאת תבוא הגזרה הזאת בזה האופן: ע"פ וא"ו נחה ולמ"פ כפולה, והגזרה הזאת נקראת „בִּנְיָן מְרֻבָּע" לפי שיש בה ארבע אותיות השרש ונאמר מן קום בפִּעֵל:

קוֹמַמְתִּי קוֹמַמְתָּ קוֹמַמְתְּ קוֹמֵם קוֹמְמָה קוֹמַמְנוּ קוֹמַמְתֶּם קוֹמַמְתֶּן קוֹמְמוּ. מְקוֹמֵם מְקוֹמְמִים מְקוֹמְמָה מְקוֹמְמוֹת. מְקוֹמָם מְקוֹמָמִים מְקוֹמָמָה מְקוֹמָמוֹת. קוֹמֵם. קוֹמֵם קוֹמְמוּ קוֹמְמִי קוֹמֵמְנָה. אֲקוֹמֵם תְּקוֹמְמִי יְקוֹמֵם תְּקוֹמֵם נְקוֹמֵם תְּקוֹמְמוּ תְּקוֹמְמוּ יְקוֹמְמוּ תְּקוֹמֵמְנָה.

וכן הפעלים: בוש, זור, חול, כון, סור, עוף, עור, פוץ, קון, רום, רוש, שוב, שוח, שוט, שור.

הערה. הפעלים האלה מע"ו באים על דרך השלמים עִוֵּד (בערזיבען) (ועל דרך בנין מרֻבּע מְעוֹדֵד ענינו להיפוך (אונטערשטי-צען , אויפריכטען), עִוֵּל, עִוֵּר , עִוֵּת, שִׁוַּע ; — ואלה שלמ"פ שלהם ה', הם על דרך נל"ה כמו: אוה, חוה , עוה , צוה , קוה , רוה , שוה, תוה.

§ 55

גזרת הכפולים גם כן אין בבנין הזה , כי לא תוכל לחסר בה ע"פ אשר צריך לבוא בה דגש לסמן הבנין, ולזאת תבוא כגזרת נחי ע"ו והיא נקראת גם כן בנין מרֻבּע, ואומרים מן סבב בפֻּעַל:

סוֹבַבְתִּי סוֹבַבְתָּ סוֹבַבְתְּ סוֹבַב סוֹבְבָה סוֹבַבְנוּ סוֹבַבְתֶּם סוֹבַבְתֶּן סוֹבְבוּ. מְסוֹבֵב מְסוֹבְבִים מְסוֹבְבָה מְסוֹבְבוֹת. מְסוֹבָב מְסוֹבָבִים מְסוֹבָבָה מְסוֹבָבוֹת. סוֹבֵב. סוֹבֵב סוֹבְבוּ סוֹבְבִי סוֹבֵבְנָה. אֲסוֹבֵב תְּסוֹבֵב תְּסוֹבְבִי יְסוֹבֵב תְּסוֹבֵב נְסוֹבֵב תְּסוֹבְבוּ יְסוֹבְבוּ תְּסוֹבֵבְנָה. וכן הפעלים: בָּקֹק, גָּלֹל, דָּמֹם, הָתֹת, חָנֹן (יְחוֹנֵן, יְחֻנַּן) חָקֹק, צָרֹר, קָשֹׁשׁ, רָצֹץ (רִצֵּץ), שָׁמֹם, תָּפֹף.

הערה א. וזה הוא ההבדל בין נחי ע"ו ובין כפולים, כי בנחי ע"ו תבוא אות הכפולה במקום הדגש ובכפולים תבוא אות הנחה (הו"ו) תמורת הדגש.

הערה ב. יש פעלים כפולים הבאים בפִּעֵל על דרך השלמים ואלה הם: אָרֵר, גִּשֵּׁשׁ, הִלֵּל, חִמֵּם, חִצֵּץ, טִלֵּל, כִּתֵּת, לִבֵּב, מָרֵר, מִשֵּׁשׁ, עִנֵּן, פִּזֵּז, פִּלֵּל, קִלֵּל, קִנֵּן, קִצֵּץ, רִנֵּן, שִׁדֵּד.

הערה ג. לפעמים מורה הבנין פִּעֵל ההיפוך מהוראת המלה בקל כמו שֵׁרֵשׁ (וואָרצלען), תְּשָׁרֵשׁ (אויסוואָרצלען). דִּשְּׁנוּ (אויסאשען).

חִנּוּךְ לַב. § 56

א) גזרת השלמים היא כמו בקל ורק סמן הפֻּעַל נוסף בה.

ב) בֹּרַכְתִּי; הגזרה הזאת נקראת אם ע"פ אהח"ער; כאשר תהיה ע"פ אחת מאותיות אהחע"ר שאינן מקבלות דגש, הראוי לבוא בע"פ לסמן הבנין, תשתנה חִירק פ"א הפעל לצֵרֶה, ובבינוני

פוֻעל, מקר, צווי ועתיד תשתנה הַפַּתח לְקָמַץ, ובבינוני פעול תשתנה השוּרק לחוֹלָם (עין לעיל 47 §) וכן יבואו הפעלים: באר, גאל, גרש, זרק, חרף, פאר, קרב, קרה, שרת, תעב, תאר, ועוד.

הערה. יש פעלים אשר ע"פ שלהם מאותיות אחע"ר והדגש בהם בלתי נשלם ובאים על דרך השלמים, כמו; אחר — יְאַחֵר, אחז, בער, רחם, טהר, יחד, כהן, כחש, לחש, נחם, נחש, פחד, פרק, צחק, צעק, רחק, ועוד.

§ 57

יש הרבה פעלים הבאים רק בפִעל והוראתם כהוראת הקל, כמו: דַּבֵּר מַהֵר צַוֵּה, באר, בקר, בשר, גדף, גלח, פזר, חרש, מלט, סלף, פלס, קבל, קטר, שבח, שוע, שחת, שקץ, יבם, כהן, חלה, כנה, כחש, ועוד הרבה.

חִנּוּך לג. 58 §

בִּנְיָן פֻּעַל (פֻּקַּד)

א) הוראת בנין פֻּעַל (פֻּקַּד) היא כהוראת פֻּעַל, רק הפִעל מראה על עשית הפעולה והפֻּעַל על קבלת הפעולה, וכמו שאומרים בקל: רְאוּבֵן רָדַף את שמעון, ועל שמעון אומרים: שמעון נִרְדַּף מן ראובן, כן אומרים בפִעֵל: ראובן רִדֵּף —, שמעון רֻדַּף.

ב) סמן הבנין הוא דגש בעין הפעל, כמו בפִעל, והפ"פ בשורק, בינוני פעול אין בו כמו בנפעל, גם צווי אין בו, כי לא נוכל לצוות על איש שיקבל הפעולה, אשר היא תלויה ברצון העושה; — ואם תאמר מדוע יש צווי בנפעל, אשר גם הוא רק מקבל הפעולה ולא העושה? אך בנפעל הוראת הצווי הוא באופן, כי הַמְצֻוֶּה יהיה המקבל הפעולה וגם העשה, כמו: הִשָּׁמֵר (היטטע זיך) ועל ההוראה הזאת בבנין פֻּעַל (היינו בחזק הפעולה) יש בנין שָׁלֵם, בנין הִתְפַּעֵל (הִתְפַּקֵּד).

הִנּוּךְ לד. 59 §

א) רָחַץ. הגזרה הזאת נקראת שלמים (אף כי ע"פ מאותיות אההע"ר שאינן מקבלות דגש, יען כי פה הדגש בלתי נשלם ולא תתחלף התנועה כפי הכלל) ואומרים:

רָחַצְתִּי רָחַצְתָּ רָחַצְתְּ רָחַץ רָחֲצָה רָחַצְנוּ רְחַצְתֶּם רְחַצְתֶּן רָחֲצוּ. רָחַץ רֹחֲצִים רֹחֶצֶת רֹחֲצוֹת. רְחֹץ. אֶרְחַץ תִּרְחַץ תִּרְחֲצִי יִרְחַץ תִּרְחַץ נִרְחַץ תִּרְחֲצוּ יִרְחֲצוּ תִּרְחַצְנָה.

וכן יבואו הפעלים: כבס, שלח, גדל, שלם, טבע, בשל, אכל, אסף, אסר, חפש, חלק, עזב, עבד ועוד.

ב) גזרת הכפולים ונחי ע"ו נקראת בִּפְעַל גם כן „בִּנְיָן מְרֻבָּע" כמו בפעל לפי הטעם המבאר בפִּעֵל, רק במקום אשר בפִּעֵל בְּצֵרֶה (ל"פ) הוא בִּפְעַל בפתח ונאמר מן סָבַב בִּפְעַל:

סוֹבַבְתִּי סוֹבַבְתָּ סוֹבַבְתְּ סוֹבַב סוֹבְבָה סוֹבַבְנוּ סוֹבַבְתֶּם סוֹבַבְתֶּן סוֹבְבוּ. סוֹבָב סוֹבָבִים סוֹבָבָה סוֹבָבוֹת. סוֹבַב. אֲסוֹבַב תְּסוֹבַב תְּסוֹבְבִי יְסוֹבַב תְּסוֹבַב נְסוֹבַב תְּסוֹבְבוּ יְסוֹבְבוּ תְּסוֹבַבְנָה.

הערה. גזרת נחי פיו"ד, נחי פ"א, חסרי פ"א נון באות על דרך השלמים כמו בפִּעֵל; וגזרת נחי ל"א ונחי למ"ה באות כמו בקל רק סמן הפֻעל נוסף בהן.

הִנּוּךְ לה. 60 §

בֹּרַךְ. הגזרה הזאת נקראת אם עין הפעל אהחע"ר, כמו בפִּעֵל, היינו אם ע"פ אהחע"ר אשר אינן מקבלות דגש אז תתחלף שׁוּרֶק (קִבּוּץ) פ"א הפֻעַל לחולם, כפי הכלל המבאר בפִּעֵל; וכן יבואו הפעלים: גאל, זרק, חרף, באר, שרף, טרף.

תִּנּוּךְ לו. § 61

בִּנְיַן הִפְעִיל

א) ההפעיל מורה שהוא מְסבב וגורם הפעולה; ואם הפָּעַל הזה בקל פעל יוצא, הוא בהפעיל פעל יוצא לשלישי (עין לעיל § 26 בהערה), ואם הפעיל בבנינים הקודמים פעל עומד, הוא בהפעיל פעל יוצא לשני.

ב) סמן הבנין הוא בעבר ה"א לפני השרש וגם יו"ד בין הע"פ ולמ"פ, בבינוני פועל ובינוני פעול מ"ם לפני השרש, ובמקר ובצווי ג"כ ה"א לפני השרש, ואומרים בשלמים:

הִפְקַדְתִּי הִפְקַדְתָּ הִפְקַדְתְּ הִפְקִיד הִפְקִידָה הִפְקַדְנוּ הִפְקַדְתֶּם הִפְקַדְתֶּן הִפְקִידוּ. מַפְקִיד מַפְקִידִים מַפְקִידָה מַפְקִידוֹת. מָפְקָד מָפְקָדִים מָפְקָדָה מָפְקָדוֹת. הַפְקֵד. הַפְקֵד הַפְקִידוּ הַפְקִידִי הַפְקֵדְנָה. אַפְקִיד תַּפְקִיד תַּפְקִידִי יַפְקִיד תַּפְקִיד נַפְקִיד תַּפְקִידוּ יַפְקִידוּ תַּפְקֵדְנָה.

תִּנּוּךְ לז. § 62

הוֹדִיעַ, מוֹדִיעַ. הגזרה הזאת נקראת נחי פיו"ד, אם פ"פ יו"ד תשתנה בכל הזמנים בו"ו נחה, כמו בנפעל ואומרים;

הוֹדַעְתִּי הוֹדַעְתָּ הוֹדַעַתְּ הוֹדִיעַ הוֹדִיעָה הוֹדַעְנוּ הוֹדַעְתֶּם הוֹדַעְתֶּן הוֹדִיעוּ. מוֹדִיעַ מוֹדִיעִים מוֹדִיעָה מוֹדִיעוֹת. מוּדָע מוּדָעִים מוּדָעָה מוּדָעוֹת. הוֹדִיעַ. הוֹדַע הוֹדִיעוּ הוֹדִיעִי הוֹדַעְנָה. אוֹדִיעַ תּוֹדִיעַ תּוֹדִיעִי יוֹדִיעַ תּוֹדִיעַ נוֹדִיעַ תּוֹדִיעוּ יוֹדִיעוּ תּוֹדַעְנָה.

וכן יבואו הפעלים: ילד, יבש, יעד, יקר, ירש, יאל, יבל, ילך, יסף, ירד, יצא, ישב, יתר.

הערה. אלה הפעלים אשר בקל אותיות איתן בְּחִירִיק וְיו"ד

נחה כמו: אִינַק, באים בהפעיל גם כן ביו"ד נחה, ואומרים מן יָנַק: הֵינַקְתִּי הֵינַקְתָּ הֵינַקְתְּ הֵינִיק הֵינִיקָה הֵינַקְנוּ הֵינַקְתֶּם הֵינַקְתֶּן הֵינִיקוּ. מֵינִיק מֵינִיקִים מֵינִיקָה מֵינִיקוֹת. מוּנָק מוּנָקִים מוּנָקָה מוּנָקוֹת. הֵינִיק. הֵינִיק הֵינִיקוּ הֵינִיקִי הֵינֶקְנָה. אֵינִיק תֵּינִיק תֵּינִיקִי יֵינִיק תֵּינִיק נֵינִיק תֵּינִיקוּ יֵינִיקוּ תֵּינֶקְנָה. — וכן יטב; ויוצא מזה ירש אשר בקל הוא אִירַשׁ ובהפעיל הוֹרִישׁ.

§ 63

הַבֵּט מן נָבַט. הגזרה הזאת נקראת חסרי פ"א נון, אם פ"פ נון תחסר בכל הזמנים לפי שעין הפעל כתובה פה בכל הזמנים בתוך המלה (בעבר, מקר וצווי לפניה ה"א הפעיל, בבינוני פועל ופעול מ"ם לפניה ובעתיד אותיות אית"ן) ויוכל לבוא בה דגש להשלים פ"פ החסרה ואומרים:

הִבַּטְתִּי הִבַּטְתָּ הִבַּטְתְּ הִבִּיט הִבִּיטָה הִבַּטְנוּ הִבַּטְתֶּם הִבַּטְתֶּן הִבִּיטוּ. מַבִּיט מַבִּיטִים מַבִּיטָה מַבִּיטוֹת. מֻבָּט מֻבָּטִים מֻבָּטָה מֻבָּטוֹת. הַבֵּט הַבִּיטוּ הַבִּיטִי הַבֵּטְנָה. אַבִּיט תַּבִּיט תַּבִּיטִי יַבִּיט תַּבִּיט נַבִּיט תַּבִּיטוּ יַבִּיטוּ תַּבֵּטְנָה.

וכן יבואו הפעלים: נגד, נגש, נבע, נדח, נדר, (בתלמוד נזל, נסג, נסך, נפח, נשך, נשה, נקף, נטל, נטף.

הערה א. אלה הפעלים חסרי פ"א נון יבואו על דרך השלמים, יען כי ע"פ שלהם מאותיות אהחע"ר: נחל, נעל, נעם; ואולי גם המלה וְיָנֵאץ (קהלת יב. ה.) תחת וַיְנָאֵץ.

הערה ב. ואלה הפעלים אשר פ"פ שלהם יו"ד וע"פ צדי יבואו על דרך חסרי פ"א נון, כמו: יצב, יצג, יצק, (בעתיד אֶצֹּק, תִּצֹּק), יצת, וגם ינח, יקף.

חֲנוּךְ לַה. § 64

אָקִים—הָקֵם. הגזרה הזאת נקראת נחי ע"ו, אם עה"פ ו"ו תנוח בכל הזמנים (וביותר או תחסר הו"ו או תתחלף ביו"ד) ואומרים בהפעיל מן קוּם:

הֲקַמֹתִי הֲקַמֹתָ הֲקַמֹת (או הֲקִימוֹתִי הֲקִימוֹתָ הֲקִימוֹת), הֵקִים הֵקִימָה הֲקַמֹנוּ הֲקַמֹתֶם הֲקַמֹתֶן (הֲקִימוֹנוּ הֲקִימוֹתֶם הֲקִימוֹתֶן) הֵקִימוּ. מֵקִים מְקִימִים מְקִימָה מְקִימוֹת. מוּקָם מוּקָמִים מוּקָמָה מוּקָמוֹת. הָקִים. הָקֵם הָקִימוּ הָקִימִי הָקֵמְנָה (הֲקִימֶנָה), אָקִים תָּקִים תָּקִימִי יָקִים תָּקִים נָקִים תָּקִימוּ יָקִימוּ תָּקֵמְנָה (תְּקִימֶנָה) וכן יבואו הפעלים: אוץ, בוס, דון, (יָדוֹן), זוד, זור, חול, חוש, כון, לון, לוץ, מוט, מוש, נוד, נוח.

הערה. אם תבוא ו"ו המהפך בעתיד אז תבוא פ"פ בסֶגל במקום החִירק, כמו: אָשִׁית, וַתָּשֶׁת, וַיָּשֶׁב, וַיָּקֶם; ואם פ"פ או למ"פ מאותיות אהחע"ר תבוא הפ"פ בפתח, כמו בקל, כמו: וַיָּנַח, וַיָּסַר ורק הענין מבדיל ביניהם, בקל הוא עומד ובהפעיל הוא יוצא.

§ 65

סָבַב—הֵסֵב. הגזרה הזאת נקראת כפולים. הה"א בחטף פתח ופ"פ בחִירק ואחריו דגש, והגזרה הזאת דומה במעט לגזרת נחי ע"ו, רק בנחי ע"ו הפ"פ בחִירק גדול (היינו ביו"ד אחריו): ואומרים:

הֲסִבֹּתִי הֲסִבֹּתָ הֲסִבֹּת הֵסֵב הֵסֵבָּה (הֵסַבָּה) הֲסִבֹּנוּ הֲסִבֹּתֶם הֲסִבֹּתֶן הֵסֵבּוּ (הֵסַבּוּ). מֵסֵב מְסִבִּים מְסִבָּה מְסִבּוֹת. מוּסָב מוּסַבִּים מוּסַבָּה מוּסַבּוֹת. הָסֵב. הָסֵב הָסֵבּוּ הָסֵבִּי הֲסִבֶּינָה. אָסֵב תָּסֵב תָּסֵבִּי יָסֵב תָּסֵב נָסֵב תָּסֵבּוּ יָסֵבּוּ תְּסִבֶּינָה,

וכן הפעלים: גלל, גנן, דקק, חלל, מסס, מקק, נדד, סכך, קלל, רדד, רצץ, דמם; ורָנן בא על דרך השלמים: הִרְנִין.

הערה. אם פ"פ מאותיות אהחע"ר אז הפ"פ בפתח לבד, כמו: הַחִלּוֹתִי, הַחִתּוֹתָ, ובנע"ו הַעִידוֹתִי.

חִנּוּךְ לט. § 66

הֶעֱמַדְתִּי. הגזרה הזאת נקראת, אם פ"פ אח"ע, ואז נקודה ה"א הפעיל בסֶגל והפ"פ בחטף סֶגל (עין בלוח הפעלים), וכן

יבואו הפעלים: אכל, עבד, חזק, חרם, חכם, חלש, חלף, חרש ועוד.

הערה. גזרת נל"ה ונל"א הן בבנין הזה כמו בבנינים הקודמים ואומרים מן פָּנָה: הִפְנָה, הִפְנֵיתָ... ומן מָצָא: הִמְצָא הִמְצֵאתָ הִמְצֵאת הִמְצִיאָה הִמְצֵאנוּ הִמְצֵאתֶם — תֶּן הִמְצִיאוּ. מַמְצִיא... מָמְצָא... הַמְצֵא... אַמְצִיא תַּמְצִיא תַּמְצִיאִי יַמְצִיא תַּמְצִיא נַמְצִיא... תַּמְצֶאנָה.

§ 67

יש שרשים הנמצאים רק בהפעיל והוראתם כמו בקל והם: השכם, השלך, הכות, הזהר, הכלם, המטר, הַשְׂגֵּחַ, השחת, השמד, השקף.

חִנּוּךְ מ. § 68

בִּנְיַן הָפְעַל

בנין הָפעל מורה על קבלת הפעולה מן ההפעיל העושה, וסמנו ג"כ ה"א בקמץ או בקִבּוּץ, כמו: הָשְׁלַכְתָּ = הֻשְׁלַכְתָּ, הָשְׁכַּב — הֻשְׁכַּב. בינוני פעול וצווי אין בבנין הזה כמו בבנין פֻּעַל.

חִנּוּךְ מא. § 69

הֻגַּד מן נגד. הגזרה הזאת נקראת חסרי פ"א נון, אם פ"פ נו"ן תחסר בכל הזמנים ודגש בעין הפעל להשלים את הנון וה"ה הָפְעַל ואותיות אית"ן נקודות בשוּרֻק ואומרים:

הֻגַּדְתִּי הֻגַּדְתָּ הֻגַּדְתְּ הֻגַּד הֻגְּדָה הֻגַּדְנוּ הֻגַּדְתֶּם הֻגַּדְתֶּן הֻגְּדוּ. הֻגָּד. אֻגַּד תֻּגַּד תֻּגְּדִי יֻגַּד תֻּגַּד נֻגַּד תֻּגְּדוּ יֻגְּדוּ תֻּגַּדְנָה.

וכן יבואו הפעלים: נגש, נסג, נסך, נטל, נקם, נכה, נתש, גם הפעלים: יצג, יצע, יצק, ינח באים על דרך חסרי פנו"ן.

הערה. שתי המלות: נחל, נתק באים על דרך השלמים ואומרים: הָנְחַלְתִּי... הָנְתְּקוּ...

חִנּוּךְ מב. 70 §

אוֹדַע מן יָדַע. הגזרה הזאת נקראת נחי פיו"ד, אם פ"פ יו"ד תתחלף בו"ו והיא נחה בכל הזמנים ואומרים:

הוּדַעְתִּי הוּדַעְתָּ הוּדַעַתְּ הוּדַע הוּדְעָה הוּדַעְנוּ הוּדַעְתֶּם הוּדַעְתֶּן הוּדְעוּ. הוּדָע הוּדָעִים הוּדָעָה הוּדָעוֹת. הוּדַע. אוּדַע תּוּדַע תּוּדְעִי יוּדַע תּוּדַע נוּדַע תּוּדְעוּ יוּדְעוּ תּוּדַעְנָה.

וכן יבואו הפעלים: ילד, יסד, ירד, ישב, יצר, יקד.

71 §

סָבַב. הגזרה הזאת נקראת כפולים, אם ע"פ ולמ"פ אותיות דומות תחסר עין הפעל. הה"א ואותיות אית"ן נקודות בשורק.

הוּסַבּוֹתִי הוּסַבּוֹתָ הוּסַבּוֹת הוּסַב הוּסַבָּה הוּסַבּוֹנוּ הוּסַבּוֹתֶם הוּסַבּוֹתֶן הוּסַבּוּ. הוּסָב הוּסַבִּים הוּסַבָּה הוּסַבּוֹת. הוּסַב. אוּסַב תּוּסַב תּוּסַבִּי יוּסַב תּוּסַב נוּסַב תּוּסַבּוּ יוּסַבּוּ תּוּסַבֶּינָה.

וכן יבואו הפעלים: דקק, חלל, סכך.

הערה. עבר נסתרת שוה ליחידה בבינוני, ורק הנקודה תפריד ביניהם: בעבר מלעיל, ובבינוני מלרע.

חִנּוּךְ מג. 72 §

הוּסַרְתִּי מן סור. הגזרה הזאת נקראת: נחי ע"ו, והיא שוה כמעט לגזרת נחי פיו"ד או כפולים רק נקודת עה"פ בגזרת נחי פיו"ד היא בגזרה הזאת נקודת פה"פ (עין בלוח הפעלים) וכן יבואו הפעלים: דוש, חול, כון, נוח, עוד, קום, רום, שום.

73 §

הָעֳמַד. הגזרה הזאת נקראת: אם פ"פ אהח"ע, ואז נקודה

פ"א הפעל בחטף קמץ וה"א ואותיות אית"ן בקמץ ואומרים:
הָֽעָמַ֫דְתִּי הָֽעָמַ֫דְתָּ הָֽעֳמַדְתְּ הָֽעֳמַד הָֽעָמְדָה הָֽעֳמַ֫דְנוּ הָֽעֳמַדְתֶּם הָֽעֳמַדְתֶּן הָֽעָמְדוּ. הָֽעֳמָד הָֽעֳמָדִים הָֽעֳמָדָה הָֽעֳמָדוֹת. הָֽעֳמֵד. אָֽעֳמַד תָּֽעֳמַד תָּֽעָמְדִי יָֽעֳמַד תָּֽעֳמַד נָֽעֳמַד תָּֽעָמְדוּ יָֽעָמְדוּ תָּֽעֳמַ֫דְנָה.

וכן יבואו הפעלים: חלה, הפך (הָהְפַּךְ), חרב, חרם.

הערה. גזרת נל"ה ונחי ל"א הן בבנין הזה כמו בבנינים הקודמים ואומרים מן פָּנָה:

הָפְנֵ֫יתִי הָפְנֵ֫יתָ הָפְנֵית הָפְנָה הָפְנְתָה הָפְנֵ֫ינוּ הָפְנֵיתֶם הָפְנֵיתֶן הָפְנוּ. הָפְנֶה הָפְנִים הָפְנָה הָפְנוֹת. הָפְנֵה. אָפְנֶה תָּפְנֶה תָּפְנִי יָפְנֶה תָּפְנֶה נָפְנֶה תָּפְנוּ יָפְנוּ תָּפְנֶ֫ינָה.

חִנּוּךְ מד. § 74

בִּנְיָן הִתְפַּעֵל. (הִתְפַּקֵּד)

בנין הִתְפַּעֵל (הִתְפַּקֵּד) מורה על עשית הפעולה באופן אשר העושה הפעולה הוא גם מקבל את הפעולה. סמן הבנין הוא דגש בעין הפעל וה"א ותי"ו לפני פה"פ ונקודת פ"א הפעל בפַּתַּח, כמו: הִתְחַבֵּר מן חבר, הִתְמַלֵּט מן מלט, הִתְחַנֵּן מן חָנַן.

חִנּוּךְ מה. § 75

הִתְוַדַּע מן יָדֹע. הגזרה הזאת נקראת נחי פיו"ד, אם פה"פ יו"ד תנוח, ופעם תתחלף בו"ו נחה, כמו: מן יָדֹעַ אומרים:
הִתְוַדַּ֫עְתִּי הִתְוַדַּ֫עְתָּ הִתְוַדַּעַתְּ הִתְוַדַּע הִתְוַדְּעָה הִתְוַדַּ֫עְנוּ הִתְוַדַּעְתֶּם הִתְוַדַּעְתֶּן הִתְוַדְּעוּ. מִתְוַדַּע מִתְוַדְּעִים מִתְוַדְּעָה מִתְוַדְּעוֹת. הִתְוַדַּע. אֶתְוַדַּע תִּתְוַדַּע תִּתְוַדְּעִי יִתְוַדַּע תִּתְוַדַּע נִתְוַדַּע תִּתְוַדְּעוּ יִתְוַדְּעוּ תִּתְוַדַּ֫עְנָה.

וכן יבוא הפעלים: יכח, ידה; ויעץ, יפה באים ביו"ד הִתְיַעֵץ, הִתְיַפֶּה.

§ 76

א) הִשְׁתַּחֲוָה מן שָׁחָה. אם פה"פ מאותיות ס"ש אז תבוא פ"א הפעל לפני ת"ו התפעל ואומרים מן שָׁחָה:

הִשְׁתַּחֲוֵיתִי הִשְׁתַּחֲוִיתָ הִשְׁתַּחֲוִית הִשְׁתַּחֲוָה הִשְׁתַּחַוְתָה הִשְׁתַּחֲוִינוּ הִשְׁתַּחֲוִיתֶם הִשְׁתַּחֲוִיתֶן הִשְׁתַּחֲווּ. מִשְׁתַּחֲוֶה מִשְׁתַּחֲוִים מִשְׁתַּחֲוָה מִשְׁתַּחֲווֹת. הִשְׁתַּחֲוֵה. הִשְׁתַּחֲוֶה הִשְׁתַּחֲווּ הִשְׁתַּחֲוִי הִשְׁתַּחֲוֶינָה. אֶשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוִי יִשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוֶה נִשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲווּ יִשְׁתַּחֲווּ תִּשְׁתַּחֲוֶינָה.

וכן יבואו הפעלים: שבח, שכח, שמש, סכל, סבל, סול (מִסְתּוֹלֵל), סעף, סער, ספח.

ב) הִצְטַדֵּק מן צדק; אם פה"פ צד"י אז הת"ו התפעל תתחלף לטי"ת והיא כתובה אחרי פה"פ ואומרים מן צדק:

הִצְטַדַּקְתִּי הִצְטַדַּקְתָּ הִצְטַדַּקְתְּ הִצְטַדֵּק הִצְטַדְּקָה הִצְטַדַּקְנוּ הִצְטַדַּקְתֶּם הִצְטַדַּקְתֶּן הִצְטַדְּקוּ. מִצְטַדֵּק מִצְטַדְּקִים מִצְטַדְּקָה מִצְטַדְּקוֹת. הִצְטַדֵּק. אֶצְטַדֵּק תִּצְטַדֵּק תִּצְטַדְּקִי יִצְטַדֵּק תִּצְטַדֵּק נִצְטַדֵּק תִּצְטַדְּקוּ יִצְטַדְּקוּ תִּצְטַדֵּקְנָה.

וכן יבואו הפעלים: ציד, ציר, צרך, צרף, צנן.

הערה. אם פה"פ מאותיות דט"ת תחסר לרוב ת"ו התפעל ונשלמת בדגש חזק, כמו: מִדַּבֵּר תחת מִתְדַּבֵּר, תִּטַּמְּאוּ = תִּתְטַמְּאוּ, תִּתַּמָּם = תִּתְתַּמָּם; ולפעמים גם אם פה"פ מאותיות כ"ן, כמו: הִכּוֹנֵן תחת הִתְכּוֹנֵן, הִנַּבֵּא = הִתְנַבֵּא.

§ 77

יִתְרוֹמֵם מן רום. הגזרה הזאת נקראת „בִּנְיָן מְרֻבָּע", כמו פִּעֵל ואומרים:

הִתְרוֹמַמְתִּי הִתְרוֹמַמְתָּ הִתְרוֹמַמְתְּ הִתְרוֹמֵם הִתְרוֹמְמָה הִתְרוֹמַמְנוּ הִתְרוֹמַמְתֶּם הִתְרוֹמַמְתֶּן הִתְרוֹמְמוּ. מִתְרוֹמֵם מִתְרוֹמְמִים מִתְרוֹמְמָה מִתְרוֹמְמוֹת. הִתְרוֹמֵם. הִתְרוֹמֵם הִתְרוֹמְמוּ הִתְרוֹמְמִי הִתְרוֹמַמְנָה. אֶתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמְמִי יִתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמֵם נִתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמְמוּ יִתְרוֹמְמוּ תִּתְרוֹמֵמְנָה.

וכן תבואנה גזרות הכפולים.

חִנּוּךְ מו. 78 §

א) הִתְחַבֵּר. הגזרה הזאת נקראת שלמים והיא כמו בכל הבנינים רק סמן הבנין נוסף בה.

ב) הִתְבָּרֵךְ, הגזרה הזאת נקראת „אם עין הפעל אהחע"ר", אשר לא תקבלנה דגש, וסמן הבנין הזה הוא דגש בעה"פ, אז תשתנה פַּתַח פ"א הפעל לְקָמֵץ לתשלום דגש, כמו בפִּעֵל ואומרים: הִתְבָּרַכְתָּ הִתְבָּרַכְתְּ... מִתְבָּרֵךְ... אֶתְבָּרֵךְ... (עין בהמחנך חנוך זה) וכן הפעלים: הִתְפָּאֵר, הִתְגָּאֵל, הִתְגָּעֵשׁ, הִתְחָרֵשׁ, הִתְבָּאֵר.

הערה. גזרת חסרי פנו"ן ונחי פ"א אין בבנין הזה, כפי הטעם המבאר בבנין פִּעֵל ואומרים מן נגש: הִתְנַגַּשְׁתִּי הִתְנַגַּשְׁתְּ... מִתְנַגֵּשׁ... הִתְנַגֵּשׁ... אֶתְנַגֵּשׁ... מן אָכֹל: הִתְאַכֵּל... מִתְאַכֵּל... אֶתְאַכֵּל.

79 §

יש שרשים הבאים רק בהתפעל והוראתם כהוראת הקל ואלה הם: אבך, און, אוש, אפק, גדד, גלע, גרד, דדה (אֶדַּדֵּם תחת אֶתְדַּדֵּם), חנן, חסד, חתן ב־, יהד, יחש, להם, מהה (הִתְמַהְמֵהַּ... הִתְמַהְמַהְתִּי... הִתְמַהְמַהְנוּ... מִתְמַהְמֵהַּ... אֶתְמַהְמַהּ יִתְמַהְמַהּ...), ספף, עדן, עשת (הִתְעַשֵּׁת זיך בערענקען), פלץ, קלס ב־ (שפאָטען). רפק.

80 §

גִּזְרַת לָמֶד הַפֹּעַל תָּי"ו

אם למה"פ תי"ו אז באותם המדברים אשר יבוא בהם תי"ו השמוש, תחסר תי"ו למ"פ ונשלמת בדגש אשר בתי"ו השמוש, כפי הכלל שהדגש יכול להשלים אות הכפל הראויה לבא לפניו, וגם נו"ן החסרה. ואומרים מן כָּרֹת:

קַל: כָּרַתִּי (תחת כָּרַתְתִּי בשתי תוי"ן האחת למ"פ והשניה תי"ו השמוש ותחסר תי"ו למ"פ) כָּרַתָּ כָּרַתְּ כָּרַת כָּרְתָה כָּרַתְנוּ כְּרַתֶּם כְּרַתֶּן כָּרְתוּ. כּוֹרֵת כּוֹרְתִים כּוֹרְתָה כּוֹרְתוֹת. כָּרוּת כְּרוּתִים כְּרוּתָה כְּרוּתוֹת. כָּרֹת = כְּרֹת־. בִּכְרֹת כִּכְרֹת לִכְרֹת מִכְּרֹת. כְּרֹת כִּרְתוּ כִּרְתִי כְּרֹתְנָה. אֶכְרֹת תִּכְרֹת תִּכְרְתִי יִכְרֹת תִּכְרֹת נִכְרֹת תִּכְרְתוּ יִכְרְתוּ תִּכְרֹתְנָה.

נִפְעַל: נִכְרַתִּי נִכְרַתָּ נִכְרַתְּ... נִכְרַתֶּם... נִכְרַתְנוּ. נִכְרָת... הִכָּרֵת... אֶכָּרֵת תִּכָּרֵת...

הִפְעִיל: הִכְרַתִּי הִכְרַתָּ הִכְרַתְּ... הִכְרַתֶּם... הִכְרַתְנוּ. מַכְרִית... מָכְרָת... הַכְרֵת... אַכְרִית תַּכְרִית...

וכן שָׁבֹת (בקל, נפעל, הפעיל)

§ 81

גִּזְרַת חֲסַר הַקְּצָוֹת.

אם פה"פ נו"ן וגם למה"פ נו"ן, תחסר נו"ן ל"פ בגופים אשר תבוא בהם נו"ן או תי"ו אחרי למה"פ ונשלמת בדגש (כפי הכלל המבואר בגזרת „אם למ"ד הפעל תי"ו"), ובצווי ובעתיד תבוא על דרך חסרי פנו"ן, ואומרים מן נתן:

קַל: נָתַתִּי נָתַתָּ נָתַתְּ נָתַן נָתְנָה נָתַנּוּ נְתַתֶּם נְתַתֶּן נָתְנוּ. נוֹתֵן נוֹתְנִים נוֹתְנָה נוֹתְנוֹת. נָתוּן נְתוּנִים נְתוּנָה נְתוּנוֹת. נָתֹן = תֵּת, בְּתֵת כְּתֵת לָתֵת מִתֵּת. תֵּן תְּנוּ תְּנִי תֵּנָּה. אֶתֵּן תִּתֵּן תִּתְּנִי יִתֵּן תִּתֵּן נִתֵּן תִּתְּנוּ יִתְּנוּ תִּתֵּנָּה.

נִפְעַל: נִתַּתִּי נִתַּתָּ נִתַּתְּ נִתַּן נִתְּנָה נִתַּנּוּ נִתַּתֶּם נִתַּתֶּן נִתְּנוּ. נִתָּן נִתָּנִים נִתָּנָה נִתָּנוֹת. הִנָּתֵן. הִנָּתֵן הִנָּתְנוּ הִנָּתְנִי הִנָּתֵנָּה. אֶנָּתֵן תִּנָּתֵן תִּנָּתְנִי יִנָּתֵן תִּנָּתֵן נִנָּתֵן תִּנָּתְנוּ יִנָּתְנוּ תִּנָּתֵנָּה.

הָפְעַל. הֻתַּתִּי הֻתַּתָּ הֻתַּתְּ הֻתַּן הֻתְּנָה הֻתַּנּוּ הֻתַּתֶּם הֻתַּתֶּן הֻתְּנוּ. הֻתָּן הֻתָּנִים הֻתָּנָה הֻתָּנוֹת. הֻתֵּן. אֻתַּן תֻּתַּן תֻּתְּנִי יֻתַּן תֻּתַּן נֻתַּן תֻּתְּנוּ יֻתְּנוּ תֻּתַּנָּה.

§ 82

מָרְכָּבִים.

יש שרשים המרכבים משתי גזרות והם נקראים פעלים מרכבים, וכל פעל מָרְכָּב נוהג בו מנהג שתי הגזרות, אשר הורכב מהן; כמו: נָשָׂא, נקרֵאת חסרי פ"א נו"ן ונחי למ"ד אלף, ואומרים:

קַל. נָשָׂאתִי נָשָׂאתָ... נוֹשֵׂא... נָשׂוּא... נָשֹׂא, שְׂאֵת, בִּשְׂאֵת (בִּנְשֹׂא) כִּשְׂאֵת לָשֵׂאת מִשְּׂאֵת. אֶשָּׂא תִּשָּׂא תִּשְׂאִי יִשָּׂא תִּשָּׂא נִשָּׂא תִּשְׂאוּ יִשְׂאוּ תִּשֶּׂאנָה.

נִפְעַל. נִשֵּׂאתִי נִשֵּׂאתָ... נִשְׂאוּ נִשֵּׂאתֶם... נִשָּׂא נִשָּׂאָה... הִנָּשֵׂא... אֶנָּשֵׂא תִּנָּשֵׂא... תִּנָּשֶׂאנָה.

הִפְעִיל. הִשֵּׂאתִי הִשֵּׂאתָ... הִשִּׂיא... הִשֵּׂאנוּ. מַשִּׂיא מַשִּׂיאָה... מַשָּׂא... הַשֵּׂא, הַשִּׂיא, בְּהַשִּׂיא כְּהַשִּׂיא לְהַשִּׂיא מֵהַשִּׂיא. אַשִּׂיא תַּשִּׂיא תַּשִּׂיאִי יַשִּׂיא תַּשִּׂיא נַשִּׂיא תַּשִּׂיאוּ תַּשֶּׂאנָה יַשִּׂיאוּ תַּשֶּׂאנָה.

הָפְעַל. הֻשֵּׂאתִי הֻשֵּׂאתָ הֻשֵּׂאת הֻשָּׂא הֻשְּׂאָה הֻשֵּׂאנוּ הֻשֵּׂאתֶם ־תֶן הֻשְּׂאוּ. הֻשָּׂא הֻשָּׂאָה. הֻשֵּׂא. אֻשָּׂא תֻּשָּׂא תֻּשְׂאִי יֻשָּׂא תֻּשָּׂא נֻשָּׂא תֻּשְׂאוּ תֻּשֶּׂאנָה יֻשְׂאוּ תֻּשֶּׂאנָה.

יָרֵא, יָצָא נקראות נחי פיו"ד ונחי למ"א ואומרים:

קַל. יָצָאתִי יָצָאתָ... יָרֵאתִי יָרֵאתָ יָרֵאת... יָרְאוּ, יָצְאוּ. יוֹצֵא יוֹצְאִים... יָרֵא יְרֵאִים יְרֵאָה יְרֵאוֹת. יָצֹא—צֵאת, בְּצֵאת כְּצֵאת לָצֵאת מִצֵּאת. יָרֹא, יְרֹא־בִּירֹא כִּירֹא לִירֹא מִירֹא. צֵא צְאוּ צְאִי צֶאנָה. יְרָא יְרְאוּ יִרְאִי יְרֶאנָה. אֵצֵא תֵּצֵא תֵּצְאִי יֵצֵא תֵּצֵא נֵצֵא... תֵּצֶאנָה. אִירָא תִּירָא תִּירְאִי יִירָא תִּירָא נִירָא תִּירְאוּ תִּירֶאנָה יִירְאוּ תִּירֶאנָה.

נפעל. נוֹרָא נוֹרֵאתִי נוֹרֵאת... נוֹרָא נוֹרָאִים... נוֹרָאוֹת. הִוָּרֵא... אִוָּרֵא תִּוָּרֵא תִּוָּרְאִי...

הפעיל. הוֹצֵאתִי הוֹצֵאתָ הוֹצֵאת הוֹצִיא הוֹצִיאָה הוֹצֵאנוּ

הוֹצֵאתֶם ־תֶן הוֹצִיאוּ. מוֹצִיא... מוֹצִיאָה... הוֹצִיא כְּהוֹצִיא כְּהוֹצִיא לְהוֹצִיא מֵהוֹצִיא. אוֹצִיא תּוֹצִיא תּוֹצִיאִי יוֹצִיא... יוֹצִיאוּ תּוֹצֶאנָה.

הָפְעַל. הוּצֵאתִי הוּצֵאתָ... הוּצָא... אוּצָא תּוּצָא תּוּצְאִי... תּוּצֶאנָה...

וכן נָטָה (בקל, נפעל, הפעיל, הָפעל). נָכָה, נָזָה, נקראות: חסרי פ"א נון ונחי למ"ה. אָפָה, אָבָה, אָתָא או אָתָה, אָלָה, נחי פ"א א' ונחי למ"ה. יָרָה, יָדָה, נחי פיו"ר ונל"ה. בוא נחי ע"ו ונל"א, ואומרים:

קַל. בָּאתִי. בָּאתָ בָּאת בָּא בָּאָה בָּאנוּ בָּאתֶם ־תֶן בָּאוּ. בָּא בָּאִים בָּאָה בָּאוֹת. בּוֹא בְּבוֹא כְּבוֹא לָבוֹא מִבּוֹא. בּוֹא בּוֹאוּ בּוֹאִי בּוֹאנָה. אָבוֹא תָּבוֹא תָּבוֹאִי יָבוֹא תָּבוֹא נָבוֹא תָּבוֹאוּ תָּבֹאנָה (תְּבוֹאֶינָה) יָבֹאוּ תָּבֹאנָה (תְּבוֹאֶינָה).

הפעיל. הֵבֵאתִי הֵבֵאתָ הֵבֵאת הֵבִיא הֵבִיאָה הֵבֵאנוּ הֲבֵאתֶם הֲבֵאתֶן הֵבִיאוּ. מֵבִיא מְבִיאִים מְבִיאָה מְבִיאוֹת. הָבֵא.. הָבֵאנָה. אָבִיא תָּבִיא תָּבִיאִי יָבִיא תָּבִיא נָבִיא תָּבִיאוּ תָּבֵאנָה (תְּבִיאֶינָה) יָבִיאוּ תָּבֵאנָה (תְּבִיאֶינָה).

הָפְעַל. הוּבֵאתִי הוּבֵאתָ הוּבֵאת... אוּבָא תּוּבָא תּוּבְאִי... תּוּבֶאנָה.

§ 83

מְרֻבָּעִים.

יש פעלים אשר נמצא בהם ארבע אותיות בשרש והם יוצאים: או מנל"ה, נחי ע"ו, או כפולים, כמו;

שְׁעֲשַׁע שְׁעֲשַׁעְתִּי, תְּעַתַּע מְתַעְתֵּעַ, יָפְיָפִית, מִתְלַהְלֵהַּ מן: שָׁעָה, תָּעָה, יָפָה, לָהָה.

טִלְטֵל, כִּלְכֵּל, זַעֲזֵעַ, חַלְחֵל, עַרְעֵר, פִּצְפֵּץ, פַּרְפֵּר, קַרְקַר, מן: טול, כול, זוע, חול, עור, פוץ, פור, קור. גִּלְגֵּל, הַרְהֵר,

צִפְצֵף, צִלְצֵל, קִלְקֵל, כִּרְכֵּר, מִרְמֵר, סִכְסֵךְ, סִלְסֵל, שִׁקְשֵׁק, מן: גָּלֹל, חָרֹר, צָפֹף, צָלֹל, קָלֹל, כָּרֹר, מָרֹר, סָכֹךְ, סָלֹל, שָׁקֹק.

ויש עוד מרבעים היוצאים מן שלמים, כמו: חֲמַרְמָרוּ מן חָמֹר, הַבְהָבַי מן יָהֹב, צֶאֱצָאַי מִן יָצֹא ועוד. (עין תלמוד לשון עברי רס"ב ומורה הלשון § 113)

§ 84

הַכִּנּוּיִם.

הכנוים מורים על יַחַס הפעול (אקוזאַטיף винительный падежъ). אם יחס הפעול הוא שם עצם באה מלת אֶת, כמו: ראיתי אֶת אחיך, קראתי את הספר; אולם אם הפעול הוא שם הגוף אז נסמן או ע"י חבור אותיות הכנוי"ם אל מלת את, כמו: אותי אותך... או ע"י חבור אותיות הכנוי"ם אל הפעל, כמו: שְׁמַרְתִּיךָ, זְכַרְתִּיךָ, ומאשר כי בפעלים מורה הכנוי על גוף הפעול (מקבל הפעולה), כמו: שְׁמָרוֹ, הוא שָׁמַר אותו, זְכָרוֹ, הוא זָכַר אותו (בשמות מורים הכנוים על גוף הקונה, כמו שְׂכָרוֹ שכר שלו (זיין לאָהן) ובפעלים שְׂכָרוֹ, שכר אותו (ער האַט איהם געדונגען), לכן לא יתחברו הכנוים כי אם לשלשה בניני הפועלים: קַל, פִּעֵל, הִפְעִיל, אם הם יוצאים ולא עומדים, כי בהפעלים עומדים, כמו: שָׁכַב, הָלַךְ לא נוכל לאמר שְׁכַבְתִּיךָ, הֲלַכְתִּיךָ.

§ 85

גוף נסתר מתחבר עם כל העשרה הכנוים (באמת יש שנים עשר כנוים, אך מדבר בעדו ומדברת בעדה אחד הוא, מדברים בעדם ומדברות בעדן גם כן אחד הוא). הנוכח רק עם ששה, כי כנוי נוכחים לא יצטרפו: לנוכח ונוכחים נוכחת ונוכחות. מְדַבֵּר (בעדו או בעדה, יחיד או רבים) רק עם שמונה, כי יחסרו מדבר בעדו מדברת בעדה יחיד ורבים; וסמנם וח"י: ו"־ בנוכח, ח"־ במדבר, י"־ בנסתר.

§ 86

		אוֹתִי	אוֹתְךָ	אוֹתָךְ
קל עבר	שָׁמַרְתִּי	—	שְׁמַרְתִּיךָ	שְׁמַרְתִּיךְ
	שָׁמַרְתָּ	שְׁמַרְתַּנִי	—	—
	שָׁמַרְתְּ	שְׁמַרְתִּנִי	—	—
	שָׁמַר	שְׁמָרַנִי	שְׁמָרְךָ	שְׁמָרֵךְ
	שָׁמְרָה	שְׁמָרַתְנִי	שְׁמָרַתְךָ	שְׁמָרָתֶךְ
	שָׁמַרְנוּ	—	שְׁמַרְנוּךָ	שְׁמַרְנוּךְ
	שְׁמַרְתֶּם־תֶּן	שְׁמַרְתּוּנִי	—	—
	שָׁמְרוּ	שְׁמָרוּנִי	שְׁמָרוּךָ	שְׁמָרוּךְ
בינוני פעל	שׁוֹמֵר	שׁוֹמְרִי	שׁוֹמֶרְךָ	שׁוֹמְרֵךְ
	שׁוֹמֶרֶת	שׁוֹמַרְתִּי	שׁוֹמַרְתְּךָ	שׁוֹמַרְתֵּךְ
	שׁוֹמְרִים	שׁוֹמְרַי	שׁוֹמְרֶיךָ	שׁוֹמְרַיִךְ
	שׁוֹמְרוֹת	שׁוֹמְרוֹתַי	שׁוֹמְרוֹתֶיךָ	שׁוֹמְרוֹתַיִךְ
מקר	שָׁמֹר	שָׁמְרִי־רֵנִי	שָׁמְרְךָ	שָׁמְרֵךְ
צווי	שְׁמֹר	שָׁמְרֵנִי	—	—
	שִׁמְרִי	שִׁמְרִינִי	—	—
	שִׁמְרוּ־נָה	שִׁמְרוּנִי	—	—
עתיד	אֶשְׁמֹר	—	אֶשְׁמָרְךָ	אֶשְׁמְרֵךְ
	תִּשְׁמֹר	תִּשְׁמְרֵנִי	—	—
	תִּשְׁמְרִי	תִּשְׁמְרִינִי	—	—
	יִשְׁמֹר	יִשְׁמְרֵנִי	יִשְׁמָרְךָ	יִשְׁמְרֵךְ
	נִשְׁמֹר	—	נִשְׁמָרְךָ	נִשְׁמְרֵךְ
	תִּשְׁמְרוּ	תִּשְׁמְרוּנִי	—	—
	יִשְׁמְרוּ־נָה	יִשְׁמְרוּנִי	יִשְׁמְרוּךָ	יִשְׁמְרוּךְ

	אותו	אוֹתָהּ	אוֹתָנוּ
עבר	שְׁמַרְתִּיו	שְׁמַרְתִּיהָ	—
	שְׁמַרְתּוֹ־תָּהוּ	שְׁמַרְתָּהּ	שְׁמַרְתָּנוּ
	שְׁמַרְתִּיו־תִּיהוּ	שְׁמַרְתִּיהָ	שְׁמַרְתִּינוּ
	שְׁמָרוֹ־רָהוּ	שְׁמָרָהּ	שְׁמָרָנוּ
	שְׁמָרַתְהוּ־רַתּוּ	שְׁמָרַתְהָ־רַתָּה	שְׁמָרַתְנוּ
	שְׁמַרְנוּהוּ	שְׁמַרְנוּהָ	—
	שְׁמַרְתֻּהוּ	שְׁמַרְתֻּהָ	שְׁמַרְתֻּנוּ
	שְׁמָרוּהוּ	שְׁמָרוּהָ	שְׁמָרוּנוּ
בינוני פעל	שׁוֹמְרוֹ	שׁוֹמְרָהּ	שׁוֹמְרֵנוּ
	שׁוֹמַרְתּוֹ	שׁוֹמַרְתָּהּ	שׁוֹמַרְתֵּנוּ
	שׁוֹמְרָיו	שׁוֹמְרֶיהָ	שׁוֹמְרֵינוּ
	שׁוֹמְרוֹתָיו	שׁוֹמְרוֹתֶיהָ	שׁוֹמְרוֹתֵינוּ
מקר	שָׁמְרוֹ	שָׁמְרָהּ	שָׁמְרֵנוּ
צווי	שָׁמְרֵהוּ	שָׁמְרֶהָ	שָׁמְרֵנוּ
	שִׁמְרִיהוּ	שִׁמְרִיהָ	שִׁמְרִינוּ
	שִׁמְרוּהוּ	שִׁמְרוּהָ	שִׁמְרוּנוּ
עתיד	אֶשְׁמְרֵהוּ־רֶנּוּ	אֶשְׁמְרֶהָ־רֶנָּה	—
	תִּשְׁמְרֵהוּ	תִּשְׁמְרֶהָ	תִּשְׁמְרֵנוּ
	תִּשְׁמְרִיהוּ	תִּשְׁמְרִיהָ	תִּשְׁמְרִינוּ
	יִשְׁמְרֵהוּ־רֶנּוּ	יִשְׁמְרֶהָ־רֶנָּה	יִשְׁמְרֶנּוּ
	נִשְׁמְרֵהוּ־רֶנּוּ	נִשְׁמְרֶהָ־רֶנָּה	—
	תִּשְׁמְרוּהוּ	תִּשְׁמְרוּהָ	תִּשְׁמְרוּנוּ
	יִשְׁמְרוּהוּ	יִשְׁמְרוּהָ	יִשְׁמְרוּנוּ

	אֶתְכֶם	אֶתְכֶן	אותָם	אותָן
קל עבר	שְׁמַרְתִּיכֶם	שְׁמַרְתִּיכֶן	שְׁמַרְתִּים	שְׁמַרְתִּין
	—	—	שְׁמַרְתָּם	שְׁמַרְתָּן
	—	—	שְׁמַרְתִּים	שְׁמַרְתִּין
	שְׁמַרְכֶם	שְׁמַרְכֶן	שְׁמָרָם	שְׁמָרָן
	שְׁמָרַתְכֶם	שְׁמָרַתְכֶן	שְׁמָרָתַם	שְׁמָרָתַן
	שְׁמַרְנוּכֶם	שְׁמַרְנוּכֶן	שְׁמַרְנוּם	שְׁמַרְנוּ
	—	—	שְׁמַרְתּוּם	שְׁמַרְתּוּן
	שְׁמָרוּכֶם	שְׁמָרוּכֶן	שְׁמָרוּם	שְׁמָרוּן
בינוני פועל	שׁוֹמֶרְכֶם	שׁוֹמֶרְכֶן	שׁוֹמְרָם	שׁוֹמְרָן
	שׁוֹמַרְתְּכֶם	שׁוֹמַרְתְּכֶן	שׁוֹמַרְתָּם	שׁוֹמַרְתָּן
	שׁוֹמְרֵיכֶם	שׁוֹמְרֵיכֶן	שׁוֹמְרֵיהֶם	שׁוֹמְרֵיהֶן
	שׁוֹמְרוֹתֵיכֶם	שׁוֹמְרוֹתֵיכֶן	שׁוֹמְרוֹתֵיהֶם	שׁוֹמְרוֹתֵיהֶן
מקור	שָׁמְרְכֶם	שָׁמְרְכֶן	שָׁמְרָם	שָׁמְרָן
ציווי	—	—	שָׁמְרֵם	שָׁמְרֵן
	—	—	שִׁמְרִים	שִׁמְרִין
	—	—	שִׁמְרוּם	שִׁמְרוּן
עתיד	אֶשְׁמָרְכֶם	אֶשְׁמָרְכֶן	אֶשְׁמְרֵם	אֶשְׁמְרֵן
	—	—	תִּשְׁמְרֵם	תִּשְׁמְרֵן
	—	—	תִּשְׁמְרִים	תִּשְׁמְרִין
	יִשְׁמָרְכֶם	יִשְׁמָרְכֶן	יִשְׁמְרֵם	יִשְׁמְרֵן
	נִשְׁמָרְכֶם	נִשְׁמָרְכֶן	נִשְׁמְרֵם	נִשְׁמְרֵן
	—	—	תִּשְׁמְרוּם	תִּשְׁמְרוּן
	יִשְׁמְרוּכֶם	יִשְׁמְרוּכֶן	יִשְׁמְרוּם	יִשְׁמְרוּן

בִּנְיַן פִּעֵל.

שִׁמַּרְתִּי. שִׁמַּרְתִּיךָ שִׁמַּרְתִּיךְ שִׁמַּרְתִּיו (שִׁמַּרְתִּיהוּ) שִׁמַּרְתִּיהָ
שִׁמַּרְתִּיכֶם שִׁמַּרְתִּיכֶן שִׁמַּרְתִּים שִׁמַּרְתִּין.

שִׁמַּרְתָּ. שִׁמַּרְתַּנִי שִׁמַּרְתּוֹ (שִׁמַּרְתָּהוּ) שִׁמַּרְתָּהּ שִׁמַּרְתָּנוּ
שִׁמַּרְתָּם שִׁמַּרְתָּן.

שִׁמַּרְתְּ. שִׁמַּרְתִּנִי שִׁמַּרְתִּיו (שִׁמַּרְתִּיהוּ) שִׁמַּרְתִּיהָ שִׁמַּרְתִּנוּ
שִׁמַּרְתִּים שִׁמַּרְתִּין.

שִׁמֵּר. שִׁמְּרַנִי שִׁמֶּרְךָ שִׁמְּרֵךְ שִׁמְּרוֹ (שִׁמְּרָהוּ) שִׁמְּרָהּ שִׁמְּרָנוּ
שִׁמֶּרְכֶם שִׁמֶּרְכֶן שִׁמְּרָם שִׁמְּרָן.

שִׁמְּרָה. שִׁמְּרַתְנִי שִׁמְּרַתְךָ שִׁמְּרָתֶךְ שִׁמְּרַתְהוּ (שִׁמְּרַתּוּ)
שִׁמְּרַתְהָ (שִׁמְּרַתָּה) שִׁמְּרַתְנוּ שִׁמְּרַתְכֶם ־כֶן שִׁמְּרָתַם־תַן.

שִׁמַּרְנוּ. שִׁמַּרְנוּךָ—נוּךְ שִׁמַּרְנוּהוּ שִׁמַּרְנוּהָ שִׁמַּרְנוּכֶם ־כֶן
שִׁמַּרְנוּם—נוּן.

שִׁמַּרְתֶּם־תֶּן. שִׁמַּרְתּוּנִי שִׁמַּרְתּוּהוּ שִׁמַּרְתּוּהָ שִׁמַּרְתּוּנוּ שִׁמַּרְתּוּם
שִׁמַּרְתּוּן.

שִׁמְּרוּ. שִׁמְּרוּנִי שִׁמְּרוּךָ ־רוּךְ שִׁמְּרוּהוּ ־רוּהָ שִׁמְּרוּנוּ
שִׁמְּרוּכֶם ־כֶן שִׁמְּרוּם ־רוּן.

כנויים לפעל

מְשַׁמֵּר. מְשַׁמְּרִי מְשַׁמֶּרְךָ מְשַׁמְּרֵךְ מְשַׁמְּרוֹ מְשַׁמְּרָהּ מְשַׁמְּרֵנוּ
מְשַׁמֶּרְכֶם מְשַׁמֶּרְכֶן מְשַׁמְּרָם מְשַׁמְּרָן.

מְשַׁמֶּרֶת. מְשַׁמַּרְתִּי מְשַׁמַּרְתְּךָ מְשַׁמַּרְתֵּךְ מְשַׁמַּרְתּוֹ מְשַׁמַּרְתָּהּ
מְשַׁמַּרְתֵּנוּ מְשַׁמַּרְתְּכֶם מְשַׁמַּרְתְּכֶן מְשַׁמַּרְתָּם מְשַׁמַּרְתָּן.

מְשַׁמְּרִים. מְשַׁמְּרַי מְשַׁמְּרֶיךָ מְשַׁמְּרַיִךְ מְשַׁמְּרָיו מְשַׁמְּרֶיהָ
מְשַׁמְּרֵינוּ מְשַׁמְּרֵיכֶם מְשַׁמְּרֵיכֶן מְשַׁמְּרֵיהֶם מְשַׁמְּרֵיהֶן.

מְשַׁמְּרוֹת. מְשַׁמְּרוֹתַי מְשַׁמְּרוֹתֶיךָ ־תַיִךְ מְשַׁמְּרוֹתָיו־תֶיהָ
מְשַׁמְּרוֹתֵינוּ מְשַׁמְּרוֹתֵיכֶם ־יכֶן מְשַׁמְּרוֹתֵיהֶם ־יהֶן.

כנויים לשם

בינוני פעל

מְשַׁמֵּר. מְשַׁמְּרִי מְשַׁמֶּרְךָ ־רֵךְ מְשַׁמְּרוֹ ־רָהּ מְשַׁמְּרֵנוּ
מְשַׁמֶּרְכֶם ־כֶן מְשַׁמְּרָם ־רָן.

מְשַׁמֶּרֶת. מְשַׁמַּרְתִּי מְשַׁמַּרְתְּךָ ־תֵּךְ מְשַׁמַּרְתּוֹ ־תָּהּ מְשַׁמַּרְתֵּנוּ
מְשַׁמַּרְתְּכֶם ־כֶן מְשַׁמַּרְתָּם ־תָּן.

מְשַׁמְּרִים. מְשַׁמְּרַי מְשַׁמְּרֶיךָ ־רַיִךְ מְשַׁמְּרָיו ־רֶיהָ מְשַׁמְּרֵינוּ
מְשַׁמְּרֵיכֶם ־יכֶן מְשַׁמְּרֵיהֶם ־יהֶן.

מְשַׁמְּרוֹת. מְשַׁמְּרוֹתַי מְשַׁמְּרוֹתֶיךָ ־תַיִךְ מְשַׁמְּרוֹתָיו ־תֶיהָ
מְשַׁמְּרוֹתֵינוּ מְשַׁמְּרוֹתֵיכֶם ־יכֶן מְשַׁמְּרוֹתֵיהֶם ־יהֶן.

ציווי

שַׁמֵּר. שַׁמְּרֵנִי שַׁמְּרֵהוּ (שַׁמְּרֶנּוּ) שַׁמְּרֶהָ (שַׁמְּרֶנָּה ־רָהּ) שַׁמְּרֵנוּ
שַׁמְּרֵם ־רֵן.

שַׁמְּרִי. שַׁמְּרִינִי שַׁמְּרִיהוּ שַׁמְּרִיהָ שַׁמְּרִינוּ שַׁמְּרִים ־רִין.

שַׁמְּרוּ, שַׁמֵּרְנָה. שַׁמְּרוּנִי שַׁמְּרוּהוּ שַׁמְּרוּהָ שַׁמְּרוּנוּ שַׁמְּרוּם
־רוּן.

עתיד

אֲשַׁמֵּר. אֲשַׁמֶּרְךָ אֲשַׁמְּרֵךְ אֲשַׁמְּרֵהוּ (אֲשַׁמְּרֶנּוּ) אֲשַׁמְּרֶהָ
(אֲשַׁמְּרֶנָּה) אֲשַׁמֶּרְכֶם ־כֶן אֲשַׁמְּרֵם ־רֵן.

תְּשַׁמְּרִי. תְּשַׁמְּרִינִי תְּשַׁמְּרִיהוּ תְּשַׁמְּרִיהָ תְּשַׁמְּרִינוּ תְּשַׁמְּרִים
תְּשַׁמְּרִין.

יְשַׁמֵּר. יְשַׁמְּרֵנִי יְשַׁמֶּרְךָ יְשַׁמְּרֵךְ יְשַׁמְּרֵהוּ (יְשַׁמְּרֶנּוּ) יְשַׁמְּרֶהָ
(יְשַׁמְּרֶנָּה) יְשַׁמְּרֵנוּ יְשַׁמֶּרְכֶם ־כֶן יְשַׁמְּרֵם ־רֵן.

תְּשַׁמֵּר. תְּשַׁמְּרֵנִי תְּשַׁמֶּרְךָ תְּשַׁמְּרֵךְ תְּשַׁמְּרֵהוּ (תְּשַׁמְּרֶנּוּ)
תְּשַׁמְּרֶהָ (־רֶנָּה) תְּשַׁמְּרֵנוּ תְּשַׁמֶּרְכֶם ־כֶן תְּשַׁמְּרֵם ־רֵן.

נְשַׁמֵּר. נְשַׁמֶּרְךָ נְשַׁמְּרֵךְ נְשַׁמְּרֵהוּ (נְשַׁמְּרֶנּוּ) נְשַׁמְּרֶהָ
(נְשַׁמְּרֶנָּה) נְשַׁמֶּרְכֶם ־כֶן נְשַׁמְּרֵם ־רֵן.

עתיד

תְּשַׁמְּרוּ. תְּשַׁמְּרוּנִי תְּשַׁמְּרוּהוּ תְּשַׁמְּרוּהָ תְּשַׁמְּרוּנוּ תְּשַׁמְּרוּם
תְּשַׁמְּרוּן.

יְשַׁמְּרוּ. יְשַׁמְּרוּנִי יְשַׁמְּרוּךָ ־רוּךְ יְשַׁמְּרוּהוּ ־רוּהָ יְשַׁמְּרוּנוּ
יְשַׁמְּרוּכֶם ־כֶן יְשַׁמְּרוּם ־רוּן.

תְּשַׁמֵּרְנָה. תְּשַׁמְּרוּנִי תְּשַׁמְּרוּךָ ־רוּךְ תְּשַׁמְּרוּהוּ ־רוּהָ
תְּשַׁמְּרוּנוּ תְּשַׁמְּרוּכֶם ־כֶן תְּשַׁמְּרוּן ־רוּן.

בִּנְיַן הִפְעִיל

עָבָר

הִשְׁמַרְתִּי. הִשְׁמַרְתִּיךָ ־תִּיךְ הִשְׁמַרְתִּיו (הִשְׁמַרְתִּיהוּ)
הִשְׁמַרְתִּיהָ הִשְׁמַרְתִּיכֶם ־כֶן הִשְׁמַרְתִּים ־תִּין.

הִשְׁמַרְתָּ. הִשְׁמַרְתַּנִי הִשְׁמַרְתּוֹ (הִשְׁמַרְתָּהוּ) הִשְׁמַרְתָּנוּ
הִשְׁמַרְתָּם ־תָּן.

הִשְׁמַרְתְּ. הִשְׁמַרְתִּנִי הִשְׁמַרְתִּיו (הִשְׁמַרְתִּיהוּ) הִשְׁמַרְתִּיהָ
הִשְׁמַרְתִּנוּ הִשְׁמַרְתִּים ־תִּין.

הִשְׁמִיר. הִשְׁמִירַנִי הִשְׁמִירְךָ ־רֵךְ הִשְׁמִירוֹ (־רָהוּ) הִשְׁמִירָהּ
הִשְׁמִירָנוּ הִשְׁמִירְכֶם ־כֶן הִשְׁמִירָם ־רָן.

הִשְׁמִירָה. הִשְׁמִירַתְנִי הִשְׁמִירַתְךָ הִשְׁמִירָתֵךְ הִשְׁמִירַתְהוּ
(־רַתּוּ) הִשְׁמִירַתְהָ (־רַתָּה) הִשְׁמִירַתְנוּ הִשְׁמִירַתְכֶם ־כֶן
הִשְׁמִירָתַם ־תַן.

הִשְׁמַרְנוּ. הִשְׁמַרְנוּךָ ־נוּךְ הִשְׁמַרְנוּהוּ (־נוּהָ) הִשְׁמַרְנוּכֶם
־נוּכֶן הִשְׁמַרְנוּם הִשְׁמַרְנוּן.

הִשְׁמַרְתֶּם־תֶּן. הִשְׁמַרְתּוּנִי הִשְׁמַרְתּוּהוּ הִשְׁמַרְתּוּהָ הִשְׁמַרְתּוּנוּ
הִשְׁמַרְתּוּם הִשְׁמַרְתּוּן.

הִשְׁמִירוּ. הִשְׁמִירוּנִי הִשְׁמִירוּךָ ־רוּךְ הִשְׁמִירוּהוּ ־רוּהָ
הִשְׁמִירוּנוּ הִשְׁמִירוּכֶם ־כֶן הִשְׁמִירוּם ־רוּן.

בינוני פּוֹעֵל

מַשְׁמִיר. מַשְׁמִירִי מַשְׁמִירְךָ ־רֵךְ מַשְׁמִירוֹ ־רָהּ מַשְׁמִירֵנוּ
מַשְׁמִירְכֶם ־כֶן מַשְׁמִירָם ־רָן.

מַשְׁמֶרֶת. מַשְׁמַרְתִּי מַשְׁמַרְתְּךָ ־תֵּךְ מַשְׁמַרְתּוֹ ־תָּהּ מַשְׁמַרְתֵּנוּ
מַשְׁמַרְתְּכֶם ־כֶן מַשְׁמַרְתָּם ־תָּן.

מַשְׁמִירִים. מַשְׁמִירַי מַשְׁמִירֶיךָ ־רַיִךְ מַשְׁמִירָיו ־רֶיהָ מַשְׁמִירֵינוּ
מַשְׁמִירֵיכֶם ־יכֶן מַשְׁמִירֵיהֶם ־יהֶן.

מַשְׁמִירוֹת. מַשְׁמִירוֹתַי מַשְׁמִירוֹתֶיךָ ־תַיִךְ מַשְׁמִירוֹתָיו ־תֶיהָ
מַשְׁמִירוֹתֵינוּ מַשְׁמִירוֹתֵיכֶם ־יכֶן מַשְׁמִירוֹתֵיהֶם ־יהֶן.

בינוני פֻּעַל

מָשְׁמָר. מָשְׁמָרִי מָשְׁמָרְךָ ־רֵךְ מָשְׁמָרוֹ ־רָהּ מָשְׁמָרֵנוּ
מָשְׁמַרְכֶם ־כֶן מָשְׁמָרָם ־רָן.

מָשְׁמֶרֶת. מָשְׁמַרְתִּי מָשְׁמַרְתְּךָ ־תֵּךְ מָשְׁמַרְתּוֹ ־תָּהּ מָשְׁמַרְתֵּנוּ
מָשְׁמַרְתְּכֶם ־כֶן מָשְׁמַרְתָּם ־תָּן.

מָשְׁמָרִים. מָשְׁמָרַי מָשְׁמָרֶיךָ ־רַיִךְ מָשְׁמָרָיו ־רֶיהָ מָשְׁמָרֵינוּ
מָשְׁמְרֵיכֶם ־יכֶן מָשְׁמְרֵיהֶם ־יהֶן.

מָשְׁמָרוֹת. מָשְׁמְרוֹתַי מָשְׁמְרוֹתֶיךָ ־תַיִךְ מָשְׁמְרוֹתָיו ־תֶיהָ
מָשְׁמְרוֹתֵינוּ מָשְׁמְרוֹתֵיכֶם ־יכֶן מַשְׁמְרוֹתֵיהֶם ־יהֶן.

עתיד

אַשְׁמִיר. אַשְׁמִירְךָ ־רֵךְ אַשְׁמִירֵהוּ (־רֶנּוּ) אַשְׁמִירֶהָ (־רֶנָּה)
אַשְׁמִירְכֶם ־כֶן אַשְׁמִירֵם ־רֵן.

תַּשְׁמִירִי. תַּשְׁמִירִינִי תַּשְׁמִירִיהוּ תַּשְׁמִירִיהָ תַּשְׁמִירִינוּ
תַּשְׁמִירִים ־רִין.

יַשְׁמִיר. יַשְׁמִירֵנִי יַשְׁמִירְךָ ־רֵךְ יַשְׁמִירֵהוּ (־רֶנּוּ) יַשְׁמִירֶהָ
(רֶנָּה) יַשְׁמִירֵנוּ יַשְׁמִירְכֶם ־כֶן יַשְׁמִירֵם־ רֵן.

תַּשְׁמִיר. תַּשְׁמִירֵנִי תַּשְׁמִירְךָ ־רֵךְ תַּשְׁמִירֵהוּ (רֶנּוּ) תַּשְׁמִירֶהָ
(־רֶנָּה) תַּשְׁמִירֵנוּ תַּשְׁמִירְכֶם ־כֶן תַּשְׁמִירֵם ־רֵן.

נַשְׁמִיר. נַשְׁמִירְךָ ־רֵךְ נַשְׁמִירֵהוּ (־רֶנּוּ) נַשְׁמִירֶהָ (־רֶנָּה) נַשְׁמִירְכֶם ־כֶן נַשְׁמִירֵם ־רֵן.

תַּשְׁמִירוּ —מֵרְנָה. תַּשְׁמִירוּנִי תַּשְׁמִירוּךָ ־רוּךְ תַּשְׁמִירוּהוּ ־רוּהָ תַּשְׁמִירוּנוּ תַּשְׁמִירוּכֶם ־כֶן תַּשְׁמִירוּם ־רוּן.

יַשְׁמִירוּ. יַשְׁמִירוּנִי יַשְׁמִירוּךָ ־רוּךְ יַשְׁמִירוּהוּ ־רוּהָ יַשְׁמִירוּנוּ יַשְׁמִירוּכֶם ־כֶן יַשְׁמִירוּם ־רוּן.

עתיד

הערה. הצווי כמו בפֻעַל: הַשְׁמֵר; הַשְׁמִירֵנִי... הַשְׁמִירִי; הַשְׁמִירִינִי... הַשְׁמִירוּ ־מֵרְנָה; הַשְׁמִירוּנִי...

§ 87

אָהַב. אֲהֵבַנִי אֲהֵבְךָ אֲהֵבֵךְ אֲהֵבוֹ אֲהֵבָהּ אֲהֵבָנוּ אֲהֵבְכֶם ־כֶן אֲהֵבָם ־בָן.

יֶאֱהַב. יֶאֱהָבֵנִי יֶאֱהָבְךָ ־בֵךְ יֶאֱהָבֵהוּ יֶאֱהָבֶהָ יֶאֱהָבֵנוּ יֶאֱהָבְכֶם ־כֶן יֶאֱהָבֵם ־בֵן.

§ 88

כנויי הבלתי השלמים.

גָּלָה. גָּלַנִי גָּלְךָ גָּלֵךְ גָּלָהוּ גָּלָהּ גָּלָנוּ גָּלְכֶם ־כֶן גָּלָם ־לָן

גָּלִיתָ. גְּלִיתַנִי גְּלִיתִיךָ ־תִיךְ גְּלִיתָהוּ (־לִיתוֹ) גְּלִיתָהּ גְּלִיתָנוּ גְּלִיתָכֶם ־כֶן גְּלִיתָם ־תָן.

גְּלוּ. גְּלוּהוּ גְּלוּהָ גְּלוּךָ גְּלוּךְ גְּלוּנִי...

עבר צווי

גּוֹלֶה. גּוֹלִי (־לֵנִי) גּוֹלְךָ (־לֶךָ) גּוֹלֵךְ גּוֹלוֹ (־לֵהוּ) גּוֹלָהּ (־לֶהָ) גּוֹלֵנוּ גּוֹלְכֶם ־כֶן גּוֹלָם (־לָמוֹ) גּוֹלָן.

גּוֹלִים. גּוֹלַי גּוֹלֶיךָ ־לַיִךְ גּוֹלָיו ־לֶיהָ גּוֹלֵינוּ גּוֹלֵיכֶם ־יכֶן גּוֹלֵיהֶם ־יהֶן.

בינוני פֹעֵל

בינוני פועל

גּוֹלָה. גּוֹלָתִי גּוֹלָתְךָ ־תֵךְ גּוֹלָתוֹ ־תָהּ גּוֹלָתֵנוּ גּוֹלַתְכֶם ־כֶן גּוֹלָתָם ־תָן.

גּוֹלוֹת. גּוֹלוֹתַי גּוֹלוֹתֶיךָ ־תַיִךְ גּוֹלוֹתָיו גּוֹלוֹתֶיהָ גּוֹלוֹתֵינוּ...

בינוני פעול

גָּלוּי. גְּלוּיִי גְּלוּיְךָ גְּלוּיֵךְ גְּלוּיוֹ גְּלוּיָהּ גְּלוּיֵנוּ...

גְּלוּיָה. גְּלוּיָתִי גְּלוּיָתְךָ גְּלוּיָתֵךְ גְּלוּיָתוֹ גְּלוּיָתָהּ גְּלוּיָתֵנוּ...

גְּלוּיִם. גְּלוּיַי גְּלוּיֶיךָ גְּלוּיַיִךְ גְּלוּיָיו גְּלוּיֶיהָ גְּלוּיֵינוּ...

גְּלוּיוֹת. גְּלוּיוֹתַי גְּלוּיוֹתֶיךָ ־תַיִךְ גְּלוּיוֹתָיו גְּלוּיוֹתֶיהָ...

מקור

גְּלֹה = גְּלוֹת. גְּלוֹתִי גְּלוֹתְךָ גְּלוֹתֵךְ גְּלוֹתוֹ ־תָהּ...

עתיד

גְּלֵה. גְּלֵנִי גְּלֵהוּ גְּלֶהָ...

אֶגְלֶה. אֶגְלְךָ אֶגְלֵהוּ אֶגְלָהּ...

נִגְלֶה. נִגְלְךָ נִגְלֵךְ נִגְלֵהוּ נִגְלֶהָ... יִגְלוּ יִגְלוּנִי...

גזרת נחי ע״ו. § 89

שַׂמְתִּי. שַׂמְתִּיו (־תִּיהוּ) שַׂמְתִּיהָ שַׂמְתִּיךָ שַׂמְתִּים...

שַׂמְתָּ. שַׂמְתּוֹ (־תָּהוּ) שַׂמְתָּהּ... שַׂמְתָּם שַׂמְתָּן...

שַׂמְתְּ. שַׂמְתִּיו שַׂמְתִּיהָ...

שָׂם. שָׂמַנִי שָׂמְךָ שָׂמֵךְ שָׂמוֹ (־מָהוּ) שָׂמָהּ...

שָׂמָה. שָׂמַתְנִי שָׂמָתְךָ שָׂמָתֵךְ שָׂמַתְהוּ (־מַתּוּ) שָׂמַתָּה שָׂמַתְנוּ... שָׂמַתְכֶם...

שַׂמְנוּ. שַׂמְנוּךָ שַׂמְנוּךְ שַׂמְנוּהוּ שַׂמְנוּהָ...

שַׂמְתֶּם־תֶּן. שַׂמְתּוּנִי שַׂמְתּוּהוּ שַׂמְתּוּהָ... שַׂמְתּוּנוּ

שָׂמוּ. שָׂמוּנִי שָׂמוּךָ שָׂמוּךְ שָׂמוּהוּ שָׂמוּהָ... שָׂמוּם...

שָׂם. שָׂמִי שָׂמוֹ (־מֵהוּ)... שָׂמֵנוּ...

שָׂמָה. שָׂמָתִי שָׂמָתוֹ שָׂמָתָהּ... שָׂמָתֵנוּ...

שָׁמִים. שָׁמַי שָׁמָיו שָׁמֶיהָ שָׁמֵינוּ...
שָׁמוֹת. שָׁמוֹתַי שָׁמוֹתֶיךָ שָׁמוֹתַיִךְ שָׁמוֹתָיו שָׁמוֹתֶיהָ...
שׁוֹם. שׁוֹמִי שׁוֹמוֹ (מֵהוּ) שׁוֹמָהּ שׁוֹמֵנוּ...
שׁוֹמָה. שׁוֹמָתִי שׁוֹמָתְךָ שׁוֹמָתֵךְ שׁוֹמָתוֹ שׁוֹמָתָהּ...
שׁוֹמִים. שׁוֹמַי שׁוֹמֶיךָ שׁוֹמַיִךְ שׁוֹמָיו שׁוֹמֶיהָ...
שׁוֹמוֹת. שׁוֹמוֹתַי שׁוֹמוֹתֶיךָ שׁוֹמוֹתָיו שׁוֹמוֹתֶיהָ...
אָשׁוּב. אֲשׁוּבְךָ אֲשׁוּבֵךְ אֲשׁוּבוֹ אֲשׁוּבָהּ...
תָּשׁוּב. תְּשׁוּבֵנִי תְּשׁוּבְךָ תְּשׁוּבֵךְ תְּשׁוּבוֹ...
אָשִׁיב. אֲשִׁיבוֹ (־בֶנּוּ) אֲשִׁיבֶנָּה אֲשִׁיבְךָ...
תָּשִׁיב. תְּשִׁיבוֹ (־בֶנּוּ) תְּשִׁיבָהּ תְּשִׁיבֵנִי...
תָּשִׁיבִי. תְּשִׁיבִינִי תְּשִׁיבִיהוּ תְּשִׁיבִיהָ...
יָשִׁיב. יְשִׁיבֵנִי יְשִׁיבְךָ יְשִׁיבֵךְ יְשִׁיבֵהוּ (־בֶנּוּ) יְשִׁיבָהּ...
נָשִׁיב. נְשִׁיבְךָ נְשִׁיבֵךְ נְשִׁיבֵהוּ נְשִׁיבֶהָ...
תָּשִׁיבוּ. תְּשִׁיבוּנִי תְּשִׁיבוּהוּ תְּשִׁיבוּהָ...
יָשִׁיבוּ. יְשִׁיבוּנִי יְשִׁיבוּךָ יְשִׁיבוּךְ יְשִׁיבוּהוּ יְשִׁיבוּהָ...
שִׂים. שִׂימֵנִי שִׂימוֹ (־מֵהוּ) שִׂימָהּ...

כְּפוּלִים. § 90

סַבּוֹתִי. סַבּוֹתֶיךָ סַבּוֹתַיִךְ סַבּוֹתָיו סַבּוֹתֶיהָ...
סַבּוֹת. סַבּוֹתַנִי סַבּוֹתוֹ (־תָהוּ) סַבּוֹתָהּ סַבּוֹתָנוּ סַבּוֹתָם ־תָן.
סַבּוֹת. סַבּוֹתֵנִי סַבּוֹתָיו (־תִיהוּ) סַבּוֹתֶיהָ סַבּוֹתֵינוּ סַבּוֹתִים ־תִין.
סַב. סַבֵּנִי סַבְּךָ סַבֵּךְ סַבּוֹ (־בָהוּ) סַבָּהּ סַבֵּנוּ סַבְּכֶם ־כֶן סַבָּם ־בָן.
סַבָּה. סַבָּתֵנִי סַבָּתְךָ סַבָּתֶךְ סַבָּתֵהוּ (־בָּתוֹ) סַבָּתָהּ (־בָּתָהּ) סַבָּתֵנוּ
סַבַּתְכֶם ־כֶן... סַבָּתַם...
סַבּוֹנוּ. סַבּוֹנוּךָ ־נוּךְ סַבּוֹנוּהוּ ־נוּהָ סַבּוֹנוּכֶם ־כֶן סַבּוֹנוּם ־נוּן.
סַבּוֹתֶם ־תֶּן. סַבּוֹתֻנִי סַבּוֹתֻהוּ סַבּוֹתֻהָ סַבּוֹתֻנוּ סַבּוֹתוּם ־תוּן.
סַבּוּ. סַבּוּנִי סַבּוּךָ ־בּוּךְ סַבּוּהוּ ־בּוּהָ סַבּוּנוּ סַבּוּכֶם ־כֶן סַבּוּם
־בּוּן.

סַב. סַבִּי סַבְּךָ סַבֵּךְ סַבּוֹ סַבָּהּ...

סַבָּה. סַבָּתִי סַבָּתְךָ סַבָּתֵךְ סַבָּתוֹ סַבָּתָהּ...

סַבִּים. סַבַּי סַבֶּיךָ סַבַּיִךְ סַבָּיו סַבֶּיהָ סַבֵּינוּ...

סַבּוֹת. סַבּוֹתַי סַבּוֹתֶיךָ ־תַיִךְ סַבּוֹתָיו סַבּוֹתֶיהָ סַבּוֹתֵינוּ...

סָבַב=סֹב. סֹבִּי סָבְּךָ סֹבֵּךְ סֹבּוֹ סָבָּהּ סֹבֵּנוּ...

סֹב. סָבֵּנִי סָבֵּהוּ סָבֶּהָ סָבֵּנוּ סָבֵּם סָבֵּן.

סֹבִּי. סֹבִּינִי סֹבִּיהוּ ־בִּיהָ סֹבִּינוּ סֹבִּים ־בִּין.

סֹבּוּ ־בֶּנָה. סֹבּוּנִי סֹבּוּהוּ סֹבּוּהָ (סָלוּהָ) סֹבּוּנוּ סֹבּוּם ־בּוּן.

אָסֹב. אֲסֻבְּךָ ־בֵּךְ אֲסֻבֵּהוּ (־בֶּנּוּ) אֲסֻבֶּהָ (־בֶּנָּה) אֲסֻבְּכֶם ־כֶן
אֲסֻבֵּם ־בֵּן.

תָּסֹב. תְּסֻבֵּנִי תְּסֻבֵּהוּ (־בֶּנּוּ) תְּסֻבֶּהָ (־בֶּנָּה) תְּסֻבֵּנוּ תְּסֻבֵּם ־בֵּן.

תָּסֹבִּי. תְּסֻבִּינִי תְּסֻבִּיהוּ תְּסֻבִּיהָ תְּסֻבִּינוּ תְּסֻבִּים ־בִּין.

יָסֹב. יְסֻבֵּנִי יְסֻבְּךָ ־בֵּךְ יְסֻבֵּהוּ (־בֶּנּוּ) יְסֻבֶּהָ (־בֶּנָּה) יְסֻבֵּנוּ יְסֻבְּכֶם ־כֶן
יְסֻבֵּם ־בֵּן.

תָּסֹב. תְּסֻבֵּנִי תְּסֻבְּךָ ־בֵּךְ תְּסֻבֵּהוּ (בֶּנּוּ) תְּסֻבֵּנוּ...

נָסֹב. נְסֻבְּךָ ־בֵּךְ נְסֻבֵּהוּ (־בֶּנּוּ) נְסֻבֶּהָ (־בֶּנָּה) נְסֻבְּכֶם ־כֶן...

תָּסֹבּוּ תְּסֻבֶּינָה. תְּסֻבּוּנִי תְּסֻבּוּךָ ־בּוּךְ תְּסֻבּוּהוּ ־בּוּהָ תְּסֻבּוּנוּ...

יָסֹבּוּ. יְסֻבּוּנִי יְסֻבּוּךָ ־בּוּךְ יְסֻבּוּהוּ ־בּוּהָ יְסֻבּוּנוּ יְסֻבּוּכֶם...

הערה. יש כפולים אשר בעתיד פ"א הפעל בקמץ קטן כמו מן חָנֹן אֲחָנְךָ במקום אֲחֻנְּךָ, תְּחָנֵּנִי, תְּחָנִינִי יְחָנֵּנִי תְּחָנֵּנִי תְּחָנּוּנִי יְחָנּוּנִי...

§ 91 נחי ל"א

מָצָאתִי. מְצָאתִיךָ ־תִיךְ מְצָאתִיו (־תִיהוּ) מְצָאתִיהָ...

שָׂנֵאתִי. שְׂנֵאתִיךָ ־תִיךְ שְׂנֵאתִיו (־תִיהוּ) שְׂנֵאתִיהָ...

מָצָאתָ. מְצָאתַנִי מְצָאתוֹ (־תָהוּ) מְצָאתָהּ מְצָאתָנוּ מְצָאתָם ־תָן.

שָׂנֵאתָ, שְׂנֵאתַנִי שְׂנֵאתוֹ (־תָהוּ) שְׂנֵאתָהּ שְׂנֵאתָנוּ...

מָצָאת. מְצָאתַנִי מְצָאתִיו (־תִיהוּ) מְצָאתִיהָ מְצָאתְנוּ...

שָׂנֵאת. שְׂנֵאתִנִי שְׂנֵאתִיו (־תִיהוּ) שְׂנֵאתִיהָ...

מְצָאתֶם ־תֶן, שְׂנֵאתֶם ־תֶן. מְצָאתֻנִי שְׂנֵאתֻנִי מְצָאתֻהוּ שְׂנֵאתֻהוּ...

הערה. לפי לוח הכנוים בבנינים שונים ובגזרות שונות אשר נתתי בזה יקיש התלמיד כל הגזרות והבנינים. גם מלות הטעם תבאנה עם הכנוים: אֵת (להוראת עם=מיט) אִתִּי אִתְּךָ אִתָּךְ אִתּוֹ אִתָּהּ אִתָּנוּ אִתְּכֶם אִתְּכֶן אִתָּם אִתָּן. להוראת יַחַס הפעול: אותי אותך... וכו׳. אַיֵּה אַיֶּכָּה אַיֶּךָּ... אֵצֶל אֶצְלִי אֶצְלְךָ... אַחַר, אַחֲרֵי אַחֲרֵי אַחֲרֶיךָ ־רַיִךְ אַחֲרֵינוּ... אדות אודותַי אודותֶיךָ... אודותֵיהֶם... אֶל, אֵלַי אֵלַי... אין, אֵינֶנִּי אֵינְךָ אֵינֵךְ אֵינֶנּוּ אֵינֶנָּה אֵינֶנּוּ אֵינְכֶם ־כֶן אֵינָם ־נָן. בִּלְתִּי בִּלְתְּךָ... בִּלְתָּם... בַּעֲבוּר, בַּעֲבוּרִי בַּעֲבוּרְךָ... בִּלְעֲדֵי מִבַּלְעֲדֵי בִּלְעָדַי בִּלְעָדֶיךָ... מִבַּלְעָדַי מִבַּלְעָדֶיךָ... בְּעַד בַּעֲדִי בַּעַדְךָ... בִּגְלַל בִּגְלָלִי...

בֵּין, בֵּינִי בֵּינְךָ... =בֵּינֵינוּ בֵּינֵיכֶם, = בֵּינוֹת בֵּינוֹתַי, זוּלַת, כֹּל כָּל־ כֻּלְּךָ... כֻּלּוֹ...

לִפְנֵי, לְפָנַי לְפָנֶיךָ... לְמַעַן, נוכח, נִכְחִי נִכְחֲךָ... עַד עָדַי, עָדֵי... עִם עִמִּי עִמְּךָ... עַל עָלַי עָלֶיךָ... עוֹד עוֹדֶנִּי עוֹדְךָ, תַּחַת, תַּחְתַּי תַּחְתֶּיךָ...

פרק ב.

חֶלְקֵי הַדִּבֵּר (רעדעטהיילע) Части рѣчи

§ 92

המלות בכלל נחלקות לשלשה חלקי הדבר: שֵׁם, פֹּעַל, מִלָּה (עין לעיל 16 §) ובפרט נחלקות לעשרה חלקי הדבר:

א) שֵׁם עֶצֶם (הויפטוואָרט имя существительное), כמו: שֻׁלְחָן, בַּיִת, אָדָם, בְּהֵמָה.

ב) שֵׁם מִקְרֶה (גערדאַכטעס הויפטוואָרט имя отвлеченное) כמו חָכְמָה, עֵצָה, בִּינָה, דַּעַת.

ג) שֵׁם תֹּאַר (בייוואָרט имя прилагательное), כמו חָכָם, חֲכָמָה, גִּבּוֹר, גָּדוֹל, גְּדוֹלָה.

ד) שֵׁם מִסְפָּר (צאָהלוואָרט имя числительное), כמו: אֶחָד, שְׁנַיִם, מֵאָה, אֶלֶף.

ה) שֵׁם הַגּוּף (פירוואָרט мѣстоименіе), כמו: אֲנִי אַתָּה הוּא (5 §).

ו) פֹּעַל (צייטוואָרט глаголъ), כמו: אָכַל, כָּתַב, שָׁמַר.

ז) תֹּאַר הַפֹּעַל (נעבענוואָרט нарѣчіе), כמו: תְּמוֹל, הַיּוֹם, פֹּה, שָׁם.

ח) מִלּוֹת הַיַּחַס (פאָרוואָרט предлогъ), כמו: בֵּין, עַל, תַּחַת, אֵצֶל.

ט) מִלּוֹת הַחִבּוּר (בינדעוואָרט союзъ), כמו: אַף, גַּם, יַעַן, לָכֵן.

י) מִלּוֹת הַקְּרִיאָה (עמפפינדונגס וואָרט междометіе), כמו: הֶאָח! אוֹי! אֲהָהּ! הָהּ.

§ 93

א) שם עצם כולל ארבעה מינים: 1) שם עצם פרטי, 2) שֵׁם עֶצֶם כְּלָלִי, 3) שֵׁם הַקִּבּוּץ, 4) שֵׁם הַחוֹמֶר (עין לעיל 16 §)

ב) בכל שם נמצא ארבעה דברים:

1) מִין (זכר או נקבה).

2) מִסְפָּר (יחיד או רבים).

3) יַחַס (נפרד או נסמך).

4) מִשְׁקָל או נְטִיָּה (בייגונג).

הערה א. סמן הרבים לזכר ־ִים ולנקבה ־וֹת ־יּוֹת (עין לעיל 4 §).

הערה ב. יש שמות המתרבים על־ַיִם והרבוי הזה נקרא רבוי הזוגי (געפּאַרטע מעהרהייט), ומורה על שני דברים שהם זוג אחד, אִם בטבע, כמו האברים הכפולים: עֵינַיִם, יָדַיִם, רַגְלַיִם; אם במלאכה, כמו מאֹזְנַיִם, מֶלְקָחַיִם, רֵחַיִם; או במספר, כמו שְׁנַיִם, מָאתַיִם, אַלְפַּיִם, יוֹמַיִם, פַּעֲמַיִם; ונמצא רבוי הזוגי אשר אין בו גם אחת משלש הוראות אלה, כמו מַיִם, שָׁמַיִם עֲצַלְתַּיִם, מִצְרַיִם, יְרוּשָׁלַיִם. ה' הנקבה תשתנה לפני רבוי זוגי לת"ו, כמו שָׂפָה, שְׂפָתַיִם, שָׁנָה שְׁנָתַיִם.

§ 94

יש עוד חמשה יחסים (דעקלינאַציאָן) (склоненіе):

א) יַחַס שֶׁאֵלָיו, וסמנו: אֶל, לְ־, או ה' בסוף תחת הלְ־, כמו: וַיִּקְרָא אֵלָיו, נָתַן לַנַּעַר, אַרְצָה תחת לָאָרֶץ.

ב) יַחַס הַפָּעוּל, וסמנו: אֵת כמו: נָתַן אֶת הַסֵּפֶר, או עם כנוי הפעול, אֲהֵבוֹ, שְׁמָרוֹ.

ג) יַחַס שֶׁבּוֹ, סמנו: בְּ־ כמו: בְּבֵית אָחִיךָ, בָּאָרוֹן.

ד) יַחַס שֶׁמִּמֶּנּוּ, סמנו: מִן או מִ־ ודגש חזק אחריו, כמו מִן הָעִיר, מִיָּדוֹ.

ה) יַחַס הַדִּמְיוֹן, הַמְדַמֶּה דבר לדבר והוא יבוא על שלש מדרגות:

1) עֶרֶךְ הַשִּׁוּוּי, אם שוה דבר לדבר וסמנו: כְּ־כמו: חכם כְּדָוִד, כִּשְׁלֹמֹה.

2) עֶרֶךְ הַיִּתְרוֹן, אם יש יתרון לדבר אחד על השני וסמנו: מִ־כמו: חָכָם מִדָּוִד מִשְּׁלֹמֹה.

3) עֶרֶךְ הַהַפְלָגָה, אם יתרון לדבר אחד על כל זולתו וסמנו: הַ־בַּ־, הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, או מִכֹּל, הֶחָכָם מִכָּל אָדָם.

הערה. נקוד של אותיות בכלם (עיין לעיל 13, 6, 5 §§).

§ 95 שֵׁם הַגּוּף

שם הגוף כולל חמשה מינים: 1) מִלּוֹת הַגּוּף, 2) כִּנּוּי הַקִּנְיָן, 3) כִּנּוּי הָרוֹמֵז, 4) כִּנּוּי הַמּשֵׁךְ, 5) כִּנּוּי הַשְּׁאֵלָה.

א) מִלּוֹת הַגּוּף הֵן:

1) שֵׁם הַיָּשָׁר: אֲנִי אַתָּה הוּא, אֲנַחְנוּ אַתֶּם הֵם; אֲנִי אַתְּ הִיא, אֲנַחְנוּ אַתֶּן הֵן.

2) יַחַס שֶׁאֵלָיו, סמנו: אֶל עם הכנוים: אֵלַי אֵלֶיךָ אֵלַיִךְ אֵלָיו אֵלֶיהָ; אֵלֵינוּ אֲלֵיכֶם ־כֶן אֲלֵיהֶם ־הֶן או: לִי לְךָ לָךְ לוֹ לָהּ; לָנוּ לָכֶם לָכֶן לָהֶם לָהֶן.

3) יַחַס הַפָּעוּל, סמנו: אוֹת עם הכנוים: אוֹתִי אוֹתְךָ אוֹתָךְ אֹתוֹ אֹתָהּ אֹתָנוּ אֶתְכֶם ־כֶן אֹתָם (־אֶתְהֶם) אוֹתָן (אֶתְהֶן).

4) יַחַס שֶׁבּוֹ, סמנו: בְּ־ עם הכנוים: בִּי בְּךָ בָּךְ בּוֹ בָּהּ בָּנוּ בָּכֶם ־כֶן בָּהֶם (בָּם) בָּהֵן (בָּהֶן).

5) יַחַס שֶׁמִּמֶּנּוּ, סמנו: מ׳ עם הכנוים: מִמֶּנִּי מִמְּךָ (מִמֶּךָּ) מִמֵּךְ מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה; מִמֶּנּוּ מִכֶּם ־כֶּן מֵהֶם מֵהֶן.

6) יַחַס הַדִּמְיוֹן, סמנו כְּ׳ עם הכנוים: כָּמוֹנִי כָּמוֹךָ כָּמוֹךְ כָּמֹהוּ כָּמֹהָ כָּמוֹנוּ כְּמוֹכֶם ־כֶן כְּמוֹהֶם ־הֶן. או כָּכֶם ־כֶן כָּהֵם ־הֵן.

§ 96

ב) כִּנּוּי הַקִּנְיָן: מורה על דבר שהוא קנין של דבר שֵׁנִי והוא בא או במלות: שֶׁלִּי שֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ שֶׁלּוֹ שֶׁלָּהּ; שֶׁלָּנוּ שֶׁלָּכֶם ־כֶן שֶׁלָּהֶם ־הֶן. — ביחס שֶׁאֵלָיו: לִי, לְךָ, לָךְ, לוֹ, לָהּ... וכו' כמו הַשֻּׁלְחָן הוא לִי, לָנוּ. או עם „הכנויי"ם", כמו: שֻׁלְחָנִי שֻׁלְחָנְךָ שֻׁלְחָנֵךְ וכו'.

ג) כִּנּוּי הָרוֹמֵז: על זכר קרוב: זֶה (דיעזער) וגם זוּ, (כמו עַם זוּ יצרתי), אֵלֶּה אֵל (דיעזע). לנקבה: זאת, זוֹ, זֹה זוּ; אֵלֶּה ולדבר רחוק לַזָּכָר הַלָּזֶה הַלָּז (ונמצא לנקבה: השולמית הַלָּז) (יענער), לנקבה הַלֵּזוּ (יענע).

ותבואנה ג"כ בסמני היחס כמו לָזֶה, אֶת־זֶה, בָּזֶה, מִזֶּה, כָּזֶה; בְּזֹאת, לְזֹאת, כָּזֹאת, בְּאֵלֶּה כְּאֵלֶּה (וגם בָּאֵלֶּה כָּאֵלֶּה), לָאֵלֶּה מֵאֵלֶּה.

ד) כִּנּוּי הַמֶּשֶׁךְ (בעציהענדעס פירוואָרט) ולזה ישתמשו המלות: הוא, אֲשֶׁר או שֶׁ־ כמו: שם הָאֶחָד פישון הוא הסובב. אשר ספרו לנו. מַה־שֶּׁהָיָה (נקוד השׁ' עין לעיל 10 §).

ה) כִּנּוּי הַשְּׁאֵלָה (פראַגענדעס פירוואָרט) כמו: מִי? מַה? מָה? מֶה? מִמִּי? שֶׁלְּמִי? לְמִי? אֶת־מִי? בְּמִי? אַיֵּה? אֵיפֹה? מִי זֶה? בַּמֶּה לפני אה"ר בַּמָּה (נקוד שׁל מַה על אופנים שונים עין לעיל ב 41 § הערה. שֵׁם המספר עין לעיל 19 §.

§ 97

לוח משקלי שמות שלמים.

משקל פָּעַל א. דָּבָר דְּבַר־דְּבָרִי דְּבָרְךָ ־רֵךְ דְּבָרוֹ־רָהּ; דְּבָרֵנוּ דְּבַרְכֶם ־כֶן דְּבָרָם ־רָן.

רבים דְּבָרִים דִּבְרֵי־ דְּבָרַי דְּבָרֶיךָ ־רַיִךְ דְּבָרָיו־רֶיהָ דְּבָרֵינוּ דִּבְרֵיכֶם ־רֵיכֶן ־רֵיהֶם ־רֵיהֶן.

וכן יבואו השמות: בָּשָׂר, זָהָב, גָּלָל, זָכָר, זָקָן, אָבָק, חָכָם, בָּקָר, בָּשָׂם, עָנָן ועוד.

משקל פָּעָל ב. גָּמָל גְּמַל־ גְּמַלִּי גְּמַלְּךָ גְּמַלֵּךְ גְּמַלּוֹ ־לָּהּ: גְּמַלֵּנוּ גְּמַלְּכֶם... גְּמַלִּים גְּמַלֵּי־ גְּמַלַּי... וכן יבואו: קָטָן, שָׁפָן.

משקל פָּעֵל הקמץ ישתנה לשוא והַצֵּרֵה לפַתַּח בסמיכות, כמו: זָקֵן זְקַן־ זְקֵנִי זְקֵנְךָ ־נֵךְ זְקֵנוֹ ־נָהּ זְקֵנֵנוּ זְקַנְכֶם ־כֶן זְקֵנָם ־נָן; רבים: זְקֵנִים זִקְנֵי־ זְקֵנַי זְקֵנֶיךָ ־נַיִךְ ־נָיו ־נֶיהָ ־נֵינוּ זִקְנֵיכֶם ־כֶן ־יהֶם ־יהֶן. וכן יבואו: שָׁכֵן, חָצֵר, כָּבֵד, עָצֵל, יָבֵשׁ, שָׁמֵן, חָמֵץ; וצָמֵא, יָרֵא, טָמֵא בסמיכות: צְמֵא־ יְרֵא־ טְמֵא־..

פָּעִיל. הַקָּמֶץ ישתנה והַחִירק לא ישתנה ואומרים: נָגִיד; נְגִיד־ נְגִידִי נְגִידְךָ ־דֵךְ נְגִידוֹ ־דָהּ; נְגִידֵנוּ נְגִידְכֶם ־כֶן ־דָם דָן; נְגִידִים נְגִידֵי־ נְגִידַי נְגִידֶיךָ ־דַיִךְ נְגִידָיו ־דֶיהָ נְגִידֵינוּ נְגִידֵיכֶם ־יכֶן נְגִידֵיהֶם ־יהֶן. וכן יבואו: גָּדִישׁ, נָדִיב, קָצִיר, חָרִישׁ, בָּצִיר, עָשִׁיר, יָחִיד, פָּלִיט, צָנִיף, כָּפִים, שָׁמִיר, נָבִיא, נָשִׂיא ועוד.

פָּעוֹל. כמו בְּפָעִיל ואומרים: גָּדוֹל גְּדוֹל־ גְּדוֹלִי גְּדוֹלְךָ ־לֵךְ גְּדוֹלוֹ ־לָהּ גְּדוֹלֵנוּ גְּדוֹלְכֶם ־כֶן ־לָם ־לָן. גְּדוֹלִים גְּדוֹלֵי־ גְּדוֹלַי גְּדוֹלֶיךָ ־לַיִךְ גְּדוֹלָיו ־לֶיהָ גְּדוֹלֵינוּ גְּדוֹלֵיכֶם ־כֶן גְּדוֹלֵיהֶם ־לֵיהֶן. וכן אָדוֹן, קָרוֹב, רָחוֹק, שָׁלוֹם, אָרוֹן, אָסוֹן (במקף יתחלף ביחוד החולם לְקָמֶץ קטן, כמו: גָּדָל־חֵמָה, טְהָר־לֵב).

וכן המשקל פָּעוּל: בָּרוּךְ, עָצוּם, עָרוּם, קָלוּט, טָלוּא ועוד.

פֶּעֶל. קמץ וסגול, מלעיל, כמו: אָוֶן עָוֶל מָוֶת תָּוֶךְ בסמיכות אוֹן, עוֹל, מוֹת, תּוֹךְ, וְדָוֶה, נָוֶה, שָׁוֶה, רָוֶה מלרע.

פּוֹעָל. החולם לא ישתנה ואומרים: עוֹלָם עוֹלַם־ עוֹלָמִי עוֹלָמְךָ ־מֵךְ עוֹלָמוֹ ־לָמָהּ; עוֹלָמֵנוּ עוֹלַמְכֶם ־כֶן ־מָם ־מָן עוֹלָמִים עוֹלְמֵי ־עוֹלָמַי עוֹלָמֶיךָ ־מַיִךְ עוֹלָמָיו ־מֶיהָ עוֹלָמֵינוּ עוֹלְמֵיכֶם ־יכֶן עוֹלְמֵיהֶם ־יהֶן.

וכן: אוֹצָר, כּוֹכָב, חוֹתָם; ואוֹפָן, שׁוֹשָׁן באים אוֹפַנִּים, שׁוֹשַׁנִּים.

וכן פּוֹעֵל החולם לא ישתנה, כמו: אוֹרֵב, חוֹבֵל, עוֹלֵל, יוֹנֵק, שׁוֹרֵק, כֹּהֵן, סוֹחֵר, רוֹפֵא (וכל בינוני פּוֹעֵל).

פֹּעֶל. חולם שאחריו סגל בכנוים יתחלף החולם לקמץ קטן כמו: קֹדֶשׁ, קָדְשׁ־ קָדְשִׁי קָדְשְׁךָ ־שֵׁךְ ־שׁוֹ ־שָׁהּ קָדְשֵׁנוּ קָדְשְׁכֶם ־כֶן ־שָׁם ־שָׁן. קֳדָשִׁים קָדְשֵׁי קֳדָשַׁי קֳדָשֶׁיךָ ־שַׁיִךְ קֳדָשָׁיו ־שֶׁיהָ קֳדָשֵׁינוּ קָדְשֵׁיכֶם ־יכֶן קָדְשֵׁיהֶם ־יהֶן.

וכן אֹזֶן, אֹפֶל, אֹכֶל, גֹּרֶן, חֹרֶשׁ, אֹרֶךְ, חֹדֶשׁ (חֳדָשִׁים חָדְשֵׁי), ובֹקֶר כֹּפֶר רֹמַח ברבים: בְּקָרִים, כְּפָרִים, רְמָחִים.

ויש אשר החולם יתחלף בקבוץ כמו: גֹּדֶל, קֹמֶץ אומרים קֹמֶץ קֻמְץ־ קֻמְצִי קֻמְצְךָ־ צֵךְ קֻמְצוֹ־ צָהּ קֻמְצֵנוּ קֻמְצְכֶם ־כֶן ־צָם צָן; קְמָצִים קֻמְצֵי־ קְמָצַי קְמָצֶיךָ ־צַיִךְ קְמָצָיו ־צֶיהָ קֻמְצֵיכֶם ־יכֶן קֻמְצֵיהֶם ־יהֶן.

ואם עה"פ או לה"פ מאותיות אהח"ע בא בפַתח (פֹּעַל כמו: תֹּאַר, בֹּהַק, שֹׁחַד, גֹּעַל נֹגַהּ, אֹרַח, רֹמַח טֹרַח ועוד.

פּוּעָל. השורק קים והקמץ נוטה. עוּגָב, עוּגַב־ עוּגָבִי עוּגָבְךָ עוּגָבֵךְ עוּגָבוֹ ־בָהּ עוּגָבֵנוּ עוּגַבְכֶם ־כֶן ־בָם ־בָן. עוּגָבִים עוּגְבֵי־ עוּגָבַי עוּגָבֶיךָ ־בַיִךְ עוּגָבָיו ־בֶיהָ עוּגָבֵינוּ עוּגְבֵיכֶם ־יכֶן עוּגְבֵיהֶם ־יהֶן.

וכן: אוּלָם (ברבים אֻלַמֵּי־), כּוּמָז, שׁוּעָל, גּוּמָץ, סוּגַר וכן סֻלָּם.

פְּעָל. כמו: כְּתָב, כְּתַב־ כְּתָבִי כְּתָבְךָ ־בֵךְ כְּתָבוֹ ־בָהּ כְּתָבֵנוּ כְּתַבְכֶם ־כֶן כְּתָבָם ־בָן. כְּתָבִים כִּתְבֵי־ כְּתָבַי כְּתָבֶיךָ ־בַיִךְ כְּתָבָיו ־בֶיהָ כְּתָבֵינוּ כִּתְבֵיכֶם ־יכֶן כִּתְבֵיהֶם ־יהֶן. וכן: יְקָר, אֱיָל, אֱסָר, קְרָב, שְׁלָיו, סְתָיו, שְׁאָר; וזְמָן בפתח ודגש (כמו: שְׁפָן, זְמַנֵּי זְמַנְּךָ...). בְּאֵר, זְאֵב, כְּאֵב, פְּאֵר, שְׁאֵר (ממשקל פְּעֵל); אֱוִיל, גְּבִיר, דְּבִיר, יְדִיד, כְּפִיר, מְחִיר, שְׁחִין (ממשקל פְּעִיל); זְרוֹעַ, חֲמוֹר, שְׂאוֹר שְׂמֹאל (ממשקל פְּעוֹל); גְּבוּל, זְבוּל.

(פְּעוֹל) ; אֲגַם, דְּבַשׁ, הֲדַס, מְעַט ; דִּבְשִׁי ; אֲגַמִּים, הֲדַסִּים מְעַטִּים.
כל אלה ינטו על משקל פְּעַל.

פֶּעֶל פֶּעֶל. בנטיה שוים הם בעלי שש נקודות או **חמש** נקודות ויתחלף הסגל לפתח או לחירק קטן, ואומרים מן **מֶלֶךְ** מֶלֶךְ־ מַלְכִּי מַלְכְּךָ ־כֵךְ מַלְכּוֹ ־כָּהּ מַלְכֵּנוּ מַלְכְּכֶם ־כֶן מַלְכָּם ־כָן. מְלָכִים מַלְכֵי־ מְלָכַי מְלָכֶיךָ ־כַיִךְ מְלָכָיו מְלָכֶיהָ מְלָכֵינוּ מַלְכֵיכֶם מַלְכֵיכֶן מַלְכֵיהֶם מַלְכֵיהֶן.

וכן: אֶרֶץ, חֶסֶד, עֶבֶד, בֶּגֶד, דֶּשֶׁא, צֶדֶק (בכנוים בִּגְדִי צִדְקִי), סֵפֶר, סֵמֶל, שֵׁבֶט, גֶּדֶר, גֶּדֶר=גֶּדֶר, שֵׂכֶל=שֶׂכֶל שֵׁפֶל=שֶׁפֶל
ואם ל״פ גרונית יתחלף הסגל לפתח, כמו: צֶמַח, רֶגַע, יֶשַׁע ;
ואם ע״פ גרונית יבוא גם הפ״פ בפתח, כמו: בַּעַל, נַעַל, שַׁחַל.
הערה. סגל פ״פ תשתנה באס״ף (אתנח סוף פסוק) לקמץ, כמו
עֶבֶד עָבֶד, גֶּבֶר גָּבֶר נַעַר נָעַר. אֶרֶץ עם ה״א הידיעה או עם בכ״ל תמיד בקמץ: הָאָרֶץ בָּאָרֶץ כָּאָרֶץ לָאָרֶץ ויש שמות אשר גם באסף לא ישתנו, כמו: מֶלֶךְ, צֶדֶק, גֶּדֶר, תֶּבֶן.

§ 98

משקל שמות הדגושים.

פַּעָל. גַּנָּב גַּנַּב־ גַּנָּבִי גַּנָּבְךָ ־בֵךְ גַּנָּבוֹ ־בָהּ גַּנַּבְכֶם ־כֶן גַּנָּבָם ־בָן ; גַּנָּבִים גַּנָּבֵי־ גַּנָּבַי גַּנָּבֶיךָ ־בַיִךְ גַּנָּבָיו גַּנָּבֶיהָ גַּנָּבֵינוּ גַּנָּבֵיכֶם ־יכֶן גַּנָּבֵיהֶם ־יהֶן. — וכן: דַּיָּן, דַּכָּא, מַלָּח, סַבָּל ; קַנָּא, וּפָרָשׁ חָרָשׁ בְּקָמֵץ, לתשלום דגש. — מַקֵּל, שַׁבַּח על משקל פַּעֵל ; אַדִּיר, כַּבִּיר, צַדִּיק, אַמִּיץ, שַׁלִּיט, פַּטִּישׁ, לַפִּיד על משקל פַּעִיל, וְסָרִים, עָרִיץ, פָּרִיץ גם כן ממשקל פַּעִיל והקמץ לתשלום דגש לכן לא ישתנה ואומרים ברבים סָרִיסִים, עָרִיצִים פָּרִיצִים (וּפְרִיץ־ חיות, סְרִיס־ הם ממשקל פְּעִיל אשר הפ״פ תשתנה לִשְׁוָא) ואלוף, חַנּוּן, רַחוּם, עַמּוּד, חָרוּץ (הקמץ לתשלום דגש), ברבים אַלּוּפִים, חָרוּצִים, בַּחוּרִים מן בָּחוּר (וּבְחוּרֵי־), מן בָּחוּר

ע"מ פָּעוּל בלי דגש, אשר הקמץ יתחלף לשוא).

פְּעָל. כְּבָר, כְּבַר־ כְּבָרִי כְּבָרְךָ ־רֵךְ כְּבָרוֹ ־רָהּ כְּבָרֵנוּ כְּבָרְכֶם ־כֶן כְּבָרָם ־רָן; כְּבָרִים כְּבָרֵי־ כְּבָרַי כְּבָרֶיךָ ־רַיִךְ כְּבָרָיו כְּבָרֶיהָ כְּבָרֵינוּ כְּבָרֵיכֶם ־יכֶן כְּבָרֵיהֶם ־יהֶן. — וכן אִסָּר (אֶסֹר אֲסָרֶיהָ שלא כדין), אִכָּר (אִכָּרֵיכֶם) כִּסֵּא (כִּסְאוֹת) פִּסֵּחַ עִוֵּר, אִלֵּם, חֵרֵשׁ (הַצֵּרֶה לתשלום דגש) על משקל פִּעֵל, ברבים נופל הדגש ואומרים עִוְרִים פִּסְחִים... גִּבּוֹר, שִׁכּוֹר, צִפּוֹר (צִפֳּרִים), כִּנּוֹר כִּיּוֹר, על משקל פִּעוֹל. — בִּכּוּר נִאוּף (במקום נֵאוּף והדגש בלתי נשלם), חִבּוּק, גִּדּוּף, צִיּוּן, לִמּוּד, צִבּוּר שִׁקּוּי, צִפּוּי, סִפּוּן, רִקּוּחַ על משקל פִּעוּל. וכל השמות שיש להם בע"פ דגש לא תשתנה בהם פה"פ, כי התנועה שלפני הדגש לא תשתנה בנטית השם:

§ 99

שלמים עם ה"א נקבה בסוף.

פְּעָלָה. בנטיות ה"א נקבה תשתנה לתי"ו רפויה ואומרים מן צְדָקָה, צִדְקַת־ צִדְקָתִי צִדְקָתְךָ ־תֵךְ צִדְקָתוֹ ־תָהּ צִדְקָתֵנוּ צִדְקַתְכֶם ־כֶן צִדְקָתָם ־תָן; צְדָקוֹת צִדְקוֹת־ צִדְקוֹתַי צִדְקוֹתֶיךָ ־תַיִךְ צִדְקוֹתָיו ־תֶיהָ צִדְקוֹתֵינוּ צִדְקוֹתֵיכֶם ־יכֶן צִדְקוֹתֵיהֶם ־יהֶן. — וכן: בְּרָכָה, גְּעָרָה, חֲרָדָה, חֲכָמָה, קְעָרָה, נְקָמָה; והם באים על משקל פְּעָל; וכן כל השמות שיש להם ה"א בסוף נחשב פאה"פ כמו הוא בקמץ (יען כי מאשר הקמץ הוא התנועה השלישית שלפני הנגינה יתחלף לשוא כדינו) ועלינו לראות את העי"ן הפעל, אם הוא בקמץ, ממשקל פָּעָל, בְּצֵרֶה ממשקל פָּעֵל: אֲבֵדָה, גְּזֵלָה, נְבֵלָה, טְרֵפָה, בְּהֵמָה משקלם פְּעֵלָה והם נוטים כמשקל פָּעֵל ואומרים: אֲבֵדָה, אֲבֵדַת־ אֲבֵדָתִי אֲבֵדָתְךָ ־תֵךְ אֲבֵדָתוֹ ־תָהּ אֲבֵדָתֵנוּ אֲבֵדַתְכֶם ־כֶן אֲבֵדָתָם ־תָן. אֲבֵדוֹת אֲבֵדוֹת־ אֲבֵדוֹתַי אֲבֵדוֹתֶיךָ ־תַיִךְ אֲבֵדוֹתָיו ־תֶיהָ אֲבֵדוֹתֵינוּ אֲבֵדוֹתֵיכֶם

ַ־יכֶן אֲבֵדוֹתֵיהֶם ־ֵיהֶן.

אֲכִילָה, נְגִינָה, יְרִיעָה, שְׂמִיכָה, שְׂכִירָה, נְדִיבָה, בְּכִירָה, צְעִירָה, הֲלִיכָה משקלם פְּעִילָה ונוטים ע"מ פָּעִיל או פְּעִיל ואומרים:

אֲכִילָה, אֲכִילַת־ אֲכִילָתִי אֲכִילָתְךָ ־תֵךְ אֲכִילָתוֹ ־תָהּ אֲכִילָתֵנוּ אֲכִילַתְכֶם ־כֶן אֲכִילָתָם ־תָן; אֲכִילוֹת, אֲכִילוֹת־ אֲכִילוֹתַי אֲכִילוֹתֶיךָ ־תַיִךְ אֲכִילוֹתָיו ־תֶיהָ אֲכִילוֹתֵינוּ אֲכִילוֹתֵיכֶם ־ֵיכֶן אֲכִילוֹתֵיהֶם ־ֵיהֶן.

וכן: חֲגוֹרָה, בְּשׂוֹרָה, עֲבוֹדָה, שְׂעוֹרָה, אֲגוֹרָה, בְּכוֹרָה על משקל פְּעוֹלָה (ונוטים ע"מ פָּעוֹל), אֲרוּכָה, גְּבוּרָה, מְלוּכָה, נְחוּשָׁה, שְׁמוּעָה, יְשׁוּעָה על משקל פְּעוּלָה (ונוטים על משקל פָּעוּל); ויש שֶׁבאים בקִבּוּץ ודגש אחריו במקום שׁוּרוּק (היינו דגש תחת נח) אֲלֻמָּה, הֲמֻלָּה, חֲתֻלָּה, רְכֻלָּה, עֲגֻלָּה, אֲפֻדָּה; וכן גם כְּלִמָּה אֲדָמָה, סְגֻלָּה.

פּוֹעֵלָה. סוֹחֵרָה, שׂוֹרֵקָה, תּוֹלֵעָה, תּוֹעֵבָה ואומרים: תּוֹעֲבַת־ תּוֹעֲבָתִי תּוֹעַבְתְּךָ ־תֵךְ תּוֹעֲבָתוֹ תּוֹעֲבָתָהּ תּוֹעֲבָתֵנוּ תּוֹעֲבַתְכֶם ־כֶן תּוֹעֲבָתָם ־תָן; תּוֹעֵבוֹת תּוֹעֲבוֹת־ תּוֹעֲבוֹתַי תּוֹעֲבוֹתֶיךָ ־תַיִךְ תּוֹעֲבוֹתָיו ־תֶיהָ תּוֹעֲבוֹתֵינוּ תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם ־ֵיכֶן תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם ־ֵיהֶן.

שִׁפְחָה, שִׂמְלָה, מַלְכָּה, עַלְמָה, נַעֲרָה, עֶרְוָה, חֶרְפָּה, כִּבְשָׂה=כַּבְשָׂה (פִּעְלָה) ממשקל פֶּעֶל ונוטים כמוהו: שִׁפְחַת־ שִׁפְחָתִי שִׁפְחָתְךָ... שִׂמְלָתֵךְ... עֶרְוָתֵנוּ... שְׁפָחוֹת נְעָרוֹת שִׁפְחוֹת־ נַעֲרוֹת־ שִׁפְחוֹתֶיךָ כִּבְשׂוֹתָיו...

§ 100

פַּעָלָה. פַּתָּח ודגש אחריו ולא ישתנה ונטיתו ע"מ פַּעָל, בַּקָּשָׁה, כַּפָּרָה, בַּלָּהָה, חַטָּאָה, יַבָּשָׁה, אַיָּלָה, חַבּוּרָה, בַּכּוּרָה, שַׁכּוּלָה (פַּעוּלָה) ע"מ פַּעוּל; ואומרים:

כַּפָּרָה, כַּפָּרַת־ כַּפָּרָתִי כַּפָּרָתְךָ ־תֵךְ... כַּפָּרוֹת כַּפְּרוֹת־ כַּפְּרוֹתַי כַּפְּרוֹתֶיךָ כַּפְּרוֹתַיִךְ...

§ 101

פְּעֶלֶת או פְּעֹלֶת. נוטה כמו פֶּעֶל; תְּכֵלֶת, גְּבֶרֶת, ־עֲטֶרֶת, בְּהֶמֶת, יְבֹשֶׁת, כְּתֹנֶת, נְחֹשֶׁת, קְטֹרֶת, כְּתֹבֶת ע״מ פֹּעַל (פְּעֹלֶת). חוֹתֶמֶת, כּוֹתֶבֶת, עוֹפֶרֶת ע״מ פּוֹעֶלֶת.

§ 102

פַּעֶלֶת. פתח ודגש אחריו ולא ישתנה כמו: אַדֶּרֶת, דַּלֶּקֶת, אַיֶּלֶת, עַוֶּרֶת, צַמֶּרֶת וּבַהֶרֶת, גַּחֶלֶת, לַהֶבֶת בלי תשלום דגש; נַּבַּחַת, סַפַּחַת, קַדַּחַת, קָרַחַת וכן אֲגֶרֶת, כִּנֶּרֶת כֻּסֶּמֶת, קֻבַּעַת בַּצֹּרֶת, כַּפֹּרֶת, פָּרֹכֶת (הקמץ לתשלום דגש); בִּקֹּרֶת כְּתֹנֶת (כְּתָנוֹת) שִׁבֹּלֶת (שִׁבֳּלִים שִׁבֳּלֵי־ שִׁבֳּלֵיהֶם.

§ 103

פַּעְלִית. ברבים ־יּוֹת, כמו, אַחֲרִית, תַּחְתִּית, גָּפְרִית, שְׁאֵרִית, רֵאשִׁית, רֵאשִׁית־ רֵאשִׁיתִי רֵאשִׁיתְךָ ־תֵךְ, שְׁאֵרִית, שְׁאֵרִיתָהּ... רֵאשִׁיּוֹת רֵאשִׁיּוֹת־ רֵאשִׁיּוֹתַי רֵאשִׁיּוֹתֶיךָ ־תַיִךְ רֵאשִׁיּוֹתָיו תַּחְתִּיּוֹתָיו תַּחְתִּיּוֹתֶיהָ רֵאשִׁיּוֹתֵינוּ שְׁאֵרִיּוֹתֵיכֶם ־יכֶן שְׁאֵרִיּוֹתֵיהֶם ־יהֶן.

§ 104

פִּעְלָן. היינו בנון נוספת על השרש, כמו: כִּבְשָׁן, מִגְדָּן, קִנְיָן, בִּנְיָן ואם פה״פ גרונית בפתח: אַרְמָן, אַלְמָן, חַרְצָן, חַשְׁמָן, אַלְמָן אַלְמַן־ אַלְמָנִי אַלְמָנְךָ מִגְדָּנֵךְ מִגְדָּנוֹ ־דָנָהּ... מִגְדָּנוֹת מִגְדָּנוֹתַי מִגְדָּנוֹתֶיךָ ־תַיִךְ...

מִפְעָל. ע״מ פֹּעַל והמ׳ נוספת מאותיות האמ״נתיו, מִשְׁפָּט, מִשְׁכָּן, מִקְדָּשׁ, מִדְרָשׁ, מַאֲכָל; מִזְבֵּחַ, מַפְתֵּחַ, מַשְׂכִּיל, מַנְגִּינָה, מִשְׁפָּט מִשְׁפַּט־ מִשְׁפָּטִי מִשְׁפָּטְךָ... מִשְׁפָּטִים, מִשְׁפְּטֵי־ מִשְׁפָּטַי מִשְׁפָּטֶיךָ...

§ 105

מַעַל חסרי פנו"ן; היינו נון פ"פ חסרה ונשלמת בדגש אשר בעין חפעל והמ' נוספת מאותיות האמנתיו: מַתָּן, מַטָּע, מַבָּט, מַשָּׂא, מַפָּץ, מַדִּיחַ, מַכִּיר, מַשּׁוֹר, מַבּוּעַ; וּמַצָּב, מַדָּע, מַסָּד מחסרי פיו"ד (ויש מוֹדַע מוּסָר) ועם ה"א נוספת מַפָּלָה, מַתָּנָה, מַגֵּפָה, מַסֵּבָה ואומרים: מַטָּע מַטַּע־ מַטָּעֵי מַטָּעֲךָ... מַטָּעִים, מַטָּעֵי־ וּמַטָּעֵי מַטָּעֶיךָ מַטָּעַיִךְ מַטָּעָיו... מַצֵּבָה, מַצֶּבֶת־ מַצַּבְתִּי, מַצַּבְתְּךָ... מַצֵּבוֹת מַצְּבוֹת־ מַצְּבוֹתַי מַצְּבוֹתֶיךָ...

הערה. וזאת ידע התלמיד, כי מַפָּץ הוא מַעַל, מַכִּיר־ מַעִיל וכדומה, אך אנכי חברתים כאחד כדי לקצר וכן עשיתי בכל המשקלים הדומים.

§ 106

עֵלָה. נחי פ"י כמו: עֵצָה, דֵּעָה, עֵדָה, שֵׁנָה, חֵמָה, לֵדָה. או בוי"ו נחה תחת יו"ד כמו מוֹשָׁב, מוֹדָע, מוֹרָד, מוֹפֵת, מוֹקֵשׁ, מוֹקֵשׁ־ מוֹקְשִׁי מוֹקֶשְׁךָ מוֹקְשֵׁךְ מוֹקְשׁוֹ... מוֹקְשִׁים מוֹקְשֵׁי־ מוֹקְשֶׁיךָ... עֵצָה עֲצַת־ עֲצָתִי עֲצָתְךָ... עֵצוֹת עֲצוֹת־ עֲצוֹתַי עֲצוֹתֶיךָ...

§ 107

פָּל. מגזרת נחי ע"ו, כמו: רָם, רָשׁ, זָר, עָב, שָׂר, גָּר, רָע שָׁב (והם באים על משקל פָּעַל) בנסמך ישתנה הקָמַץ לפַתַּח ובנטיות לא ישתנה. גֵּר, זֵד, נֵר, עֵד, כֵּן, רֵק (פֵּל); עִיר, קִיר, שִׁיר, שִׂיחַ, צִיץ, נִיר, רִיב, סִיר (פִּיל). אוֹר, עוֹר, טוֹב, כֹּחַ, יוֹם, גּוֹי, כּוֹס, שׁוֹר (שְׁוָרִים), חוֹחַ (חֲוָחִים) (פּוֹל); קוּץ, פּוּר, לוּחַ, רוּחַ (לוּחוֹת, רוּחוֹת), אוּר, טוּר, שׁוּם, שׁוּק (שְׁוָקִים), דּוּד (דְּוָדִים) (פּוּל) ואומרים: אוֹר, אוֹר־ אוֹרִי אוֹרְךָ... אוֹנִים אוֹנֵי־ אוֹנַי אוֹנֶיךָ... יוֹם יוֹמִי יוֹמְךָ... יוֹמַיִם יְמֵי־ יָמֶיךָ...

§ 108

פַּיִל. בַּיִת, זַיִת, חַיִל, יַיִן, לַיִל, עַיִן, עַיִר, שַׁיִת. ואומרים בֵּית־ בֵּיתִי בֵּיתְךָ... בָּתִּים בָּתֵּי־ בָּתַּי בָּתֶּיךָ... זֵתִים זֵיתֵי־ עֵינַיִם עֵינֵי־ עֵינֶיךָ...

§ 109

פָּעֶה. נל״ה כמו: שָׂדֶה, קָנֶה, חָזֶה, עָלֶה; אָלָה, מָנָה, שָׂפָה, שָׁנָה. אלה שיש בהם סגל לפני הה״א בכנוים הה״א נופלת; וה״א קמוצה תתחלף לתי״ו (עין לעיל 9 §) ואומרים מן שָׂדֶה שְׂדֵה־ שָׂדִי שָׂדְךָ... קָנִים קְנֵי־ קָנַי קָנֶיךָ. שָׂדוֹת שְׂדוֹתַי שְׂדוֹתֶיךָ... שָׂפָה שְׂפַת־ שְׂפָתִי שְׂפָתְךָ; שְׂפוֹת שְׂפוֹת־ שְׁנוֹתַי שְׁנוֹתֶיךָ.

§ 110

פַּל. כפולים, כמו: דַּד, גַּג, דַּל, גַּל, עַם, קַל, פַּם, הַר; פַּת־ פִּתִּי, פִּתְּךָ, פִּתּוֹ, פִּתִּים. פִּתֵּי־, הַר־ הָרִים, הָרֵי־ הָרַי (הקמץ לתשלום דגש). חֹק, עֹז, כֹּל, תֹּם (ע״מ פֹּל), חוֹק, חָק־ חֻקִּי (עֻזִּי) חֻקְּךָ חֻקֵּךְ חֻקּוֹ חֻקָּהּ חֻקִּים חֻקֵּי־ חֻקַּי חֻקֶּיךָ חֻקַּיִךְ חֻקָּיו חֻקֶּיהָ... עַם־ עַמִּי עַמְּךָ עַמֵּךְ... עַמִּים עַמֵּי...

§ 111

יש שמות אשר נמצא בהם יותר משלש אותיות והוא, אם אות אחת כפולה או נוספת על השרש. כמו: פְּרָחָח, רַעֲנָן, שַׁאֲנָן, אֻמְלָל, בנסמך פְּרַחַח־ רַעֲנַן־ שַׁאֲנַן־ שַׁאֲנַנֵּי, פְּרָחָחֵי... (בקמץ לתשלום דגש), ע״מ פְּעָלָל, פַּעֲלַל; שַׁבְלוּל, נַעֲצוּץ, פָּארוּר (הקמץ לתשלום דגש), סַגְרִיר, חַכְלִיל, שַׁפְרִיר (פַּעְלִיל) ע״מ פְּעָל: שַׁפְרִירִי שַׁפְרִירִים שַׁפְרִירֵי־... קָדְקֹד, פָּעְפֹּל (נכפל הפ״פ והעה״פ) קָדְקֳדִי, קָדְקָדְךָ קָדְקֳדֵךְ קָדְקֳדוֹ קָדְקֳדָהּ קָדְקֳדֵנוּ

קְדָקְדְכֶם ־כֵּן קְדָקֳדָם ־דָן . . . בַּקְבּוּק , בַּקְבּוּקִי בַּקְבּוּקְךָ... בַּקְבּוּקִים בַּקְבּוּקֵי . . . גַּלְגַּל (נוטה כפת ע"מ פַּל) גַּלְגַּלִּי גַּלְגַּלְּךָ . . . גַּלְגַּלֵּי גַּלְגַּלֶּיךָ . . . סַנְסַן סַנְסִנִּים סַנְסִנָּיו . . . חַלְחָלָה , צַפְצָפָה , שַׁעֲרוּרָה, חֲצוֹצְרָה, חַלְחָלָתִי, חַלְחָלָתְךָ . . . צִנְצֶנֶת , גַּרְגֶּרֶת קַשְׂקֶשֶׂת (נוטים על משקל פֶּעֶל) צִנְצַנְתִּי צִנְצַנְתְּךָ . . . צִנְצָנוֹת צִנְצְנוֹת־ . . . גַּרְגְּרוֹתַי . . . גַּרְגָּרוֹת גַּרְגְּרוֹת־ גֻּלְגֹּלֶת , גֻּלְגָּלְתִּי גֻּלְגָּלְתְּךָ . . . גֻּלְגֹּלוֹת גֻּלְגְּלוֹת־ , גֻּלְגְּלוֹתַי . . . (כמו כְּתֹנֶת) , יְרַקְרַק , אֲדַמְדַּם= אֲדַמְדֶּמֶת , שְׁחַרְחֹרֶת , פְּתַלְתֹּל , עֲקַלְקַלּוֹת , חֲלַקְלַקּוֹת .

ונמצאים מרבעים שאין בהם אות כפול כמו : אַרְגָּז , אַרְנֶבֶת , בְּדֹלַח , בַּרְזֶל , גַּרְזֶן , גַּלְמוּד , גִּזְבָּר , גַּנְזַךְ , גַּנְזַכִּים , גִּבְעוֹל גִּבְעוֹלִים , חַרְגֹּל , חֶרְמֵשׁ , חַרְצֹב , חַרְטֹם , טְפְסָר , חֲבַצֶּלֶת , עַכְבָּר , עֲרָפֶל , פַּרְעוֹשׁ , פַּרְדֵּס , שַׁרְבִיט , פִּתְגָּם , חַשְׁמַל , סַרְפָּד , צִפָּרְן , פִּלֶגֶשׁ , פִּלַגְשִׁי , פִּלַגְשִׁים (תחת פִּלֶגְשִׁים ע"מ מְלָכִים מן פֶּעֶל) ויש שמות מן חמש אותיות : פַּתְשֶׁגֶן , צְפַרְדֵּעַ , אֲגַרְטָל , אַלְגָּבִישׁ , שַׁעַטְנֵז .

§ 112 לוח א

שמות ממין זכר הבאים ברבים בסימן נקבה .

אָב אָבוֹת , אוֹב אוֹבוֹת , אוֹצָר , אַרְמוֹן , אֶשְׁכֹּל , בֹּהֶן בְּהֹנוֹת , בּוֹר , גַּג גַּגּוֹת (בן סירא גַּגִּים) גּוֹרָל , דָּרְבָן , זָנָב זְנָבוֹת , חָזֶה חָזוֹת , חֲלוֹם , חֶשְׁבּוֹן חֶשְׁבּוֹנוֹת , טֶפַח טְפָחוֹת , כִּסֵּא , לוּחַ , לֵבָב לְבָבוֹת , לַיִל , מָאוֹר , מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת , מַזְלֵג מִזְלָגוֹת , מַטֶּה , מָטָר מְטָרוֹת , מַעֲשֵׂר מַעַשְׂרוֹת , מְצָד , מָקוֹם , מַקֵּל , נֹאד , נֵר , סֵבֶל סִבְלוֹת , סִרְיוֹן , עוֹר , עֹפֶר עֳפָרוֹת , עֵשֶׂב עִשְּׂבוֹת (בתלמוד עֲשָׂבִים) צָבָא , צְרוֹר , קוֹל , קִיר , רְחוֹב , רַתּוּק רַתּוּקוֹת , שׁוֹפָר , שֻׁלְחָן , שֵׁם , שַׁעַר שְׁעָרוֹת .

לוח ב 113 §

שמות ממין נקבה הבאים ברבים בסימן זכר.

אֶבֶן, אֵלָה, אִשָּׁה (נָשִׁים), אֲשֵׁרָה, גַּחֶלֶת גֶּחָלִים, דְּבֵלָה, דְּבֹרָה, דָּת, זְמוֹרָה, חִטָּה, יָעָה, יַעֲנָה יְעֵנִים, כֻּסֶּמֶת כֻּסְּמִים, לְבֵנָה, מִלָּה, נְמָלָה, סְאָה, עִיר, פִּשְׁתָּה, צִפּוֹר צִפֳּרִים, רָחֵל, שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים, שְׂעוֹרָה, שִׁטָּה, תְּאֵנָה.

לוח ג 114 §

שמות ממין נקבה אשר אין בהם סימן נקבה.

אֶרֶץ אֲרָצוֹת, אֶבֶן, אֶצְבַּע אֶצְבָּעוֹת, אָשׁוּר, בְּאֵר בְּאֵרֹת, בֶּטֶן, גֶּדֶר גְּדֵרוֹת (יש אומרים, כי גדר זכר הוא, עין אוהש״ר בן זאב שרש גֶּדֶר), גֹּרֶן גְּרָנוֹת, חֶרֶב חֲרָבוֹת, יָתֵד יְתֵדוֹת, כּוֹס כּוֹסוֹת, כַּף כַּפּוֹת, כִּכָּר כִּכָּרִים=כִּכְּרוֹת, לָשׁוֹן, נַעַל נְעָלִים, עֲבֹת עֲבוֹתוֹת, עִיר עָרִים, עַיִשׁ, עֵת עִתּוֹת=עִתִּים, עֶצֶם עֲצָמוֹת=עֲצָמִים, עֶרֶשׂ עֲרָשׂוֹת (בתלמוד עֲרִיסָה איין וויעגע), פַּעַם, פַּת פִּתִּים (ובס״נ וּבְפִתּוֹתֵי־), צָפוֹן, צִפּוֹר, קֶרֶן, קְרָנַיִם=קְרָנוֹת, רִבּוֹא רִבֹּאוֹת (רִבּוֹ רִבּוֹת), רֶשֶׁת, שְׁלָו שַׂלְוִים. תֵּבֵל, תְּהוֹם תְּהוֹמוֹת.

הערה. יש שמות הבאים בלשון זכר ובלשון נקבה: אֵשׁ, גַּיְא, דֶּרֶךְ, חָצֵר מַחֲנֶה, עָב עָבוֹת, קֶשֶׁת, רוּחַ, שֶׁמֶשׁ.

לוח ד 115 §

שמות הבאים ברבים בסימן זכר ובסימן נקבה.

אָמָּה אַמּוֹת אַמִּים (ואולי הוא מן אם כדינו). אֲלֻמָּה אֲרִי אֲרָיִים אֲרָיוֹת, גָּדֵר, גְּבוּל, דּוֹר, הֵיכָל, זֶבַח, זְרוֹעַ, חַלּוֹן, חֲנִית, חָצֵר, יָד (יָדוֹת יָדַיִם), יַעַר, כִּיּוֹר, כָּנָף, כָּתֵף, מִגְדָּל, מָגֵן, מָגִנִּים מָגִנּוֹת, מִגְרָשׁ, מוֹעֵד, מִזְרָק, מַחֲנֶה, מַכְאוֹב, מַעְיָן, מִשְׁכָּב,

מִשְׁכָּן , נָהָר , נַעַל , עֶצֶם עָוֹן , עָקֵב , עֵת , פַּעַם , צָבָא צֶלַע ,
קֶבֶר , קָנֶה , קָצֶה , קַרְדֹּם , קֶרֶן , שָׁבוּעַ , שָׂדֶה , שָׁנָה , שִׁרְיוֹן .

לוח ה 116 §

שמות הבאים רק במספר רבים .

אַפַּיִם , בִּכּוּרִים , חֲלָצַיִם , חַיִּים , כִּירַיִם , כְּלָיוֹת , כִּפּוּרִים ,
מאֹזְנַיִם , מוֹסֵרוֹת , מַטְעַמִּים , מַיִם , מֵישָׁרִים , מִכְנָסַיִם , מֶלְקָחַיִם ,
מַעֲדַנִּים , מֵעַיִם , מַעֲמַקִּים , מַקְהֵלִים , מַקְהֵלוֹת , מַרְגְּלוֹת , מְתִים ,
מָתְנַיִם , נוֹזְלִים , נְעוּרִים , עֲדָנִים , עֲלוּמִים , פָּנִים , צֶאֱצָאִים ,
קְצָוִים , קְצָווֹת , רַאֲשׁוֹתַיִם , רֵחַיִם , רַחֲמִים , שׁוּלַיִם , שָׁמַיִם ,
שְׁמָרִים , תַּחֲנוּנִים , תְּרָפִים .

117 §

שמות הטעמים והנגינות .

קַדְמָא מֻנַּח זַרְקָא מֻנַּח סֶגּוֹל מֻנַּח | מֻנַּח רְבִיעִי מַהְפַּךְ

פַּשְׁטָא זָקֵף קָטֹן זָקֵף גָּדוֹל מֵרְכָא טִפְּחָא מֻנַּח אֶתְנַחְתָּא פָּזֵר

תְּלִישָׁא־קְטַנָּה תְּלִישָׁא־גְדוֹלָה קַדְמָא וְאַזְלָא אַזְלָא־גֵרֵשׁ

גֵּרְשַׁיִם דַּרְגָּא תְּבִיר יְתִיב פְּסִיק | סוֹף פָּסוּק : שַׁלְשֶׁלֶת קַרְנֵי־

פָרָה מֵרְכָא כְּפוּלָה יֶרַח־בֶּן־יוֹמוֹ :

הטעמים מתחלקים : למפסיקים ומשרתים .

א) הטעמים המפסיקים מתחלקים לארבע מדרגות .

1) קסרים : סלוק , אתנח .

2) מלכים : סגול , זקף קטן , זקף גדול , טפחא , רביע .

3) משנים : זרקא , פשטא , תביר , יתיב שלשלת ;

4) שלישים : פזר , תלישא-גדולה , קרני פרה , גרש ,

גרשים , פסק .

ב) סמן המשרתים הוא ממתקוממי , ר"ל מונח , מהפך

תלישא-קטנה , קדמא ודרגא , מרכא , מרכא כפולה , ירח .

חנוכים לנסיון:

כלל ב

(להגיד על כל אות מאיזה כלי מבטא הוא) קָרָאתִי אֶת הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נָתַתָּ לְאָחִי. מִי נָתַן לְךָ אֶת הָעֵט הַזֶּה? הַגַּן הַזֶּה צַר הוּא מְאֹד וְקָצָר. מִי הוּא הַנַּעַר הַזֶּה? הוּא בֶּן דּוֹדִי. שָׂם שָׁם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט. נָפְשׁוּ=נָפְצוּ.

כלל ג

(להבדיל בין ת״ג לת״ק) מִי כָּתַב אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה, אֲשֶׁר בּוֹ אוֹצַר חָכְמָה. חֹק נָתַן לָנוּ יְיָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדּוֹ. הַתַּפּוּחִים הָאֵלֶּה אֲדֻמִּים הֵם. בָּנִים, הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא סֵפֶר יָקָר מְאֹד לָכֵן שְׁמָרֻהוּ.

כלל ד

(להבדיל בין שנ״ע לשונ״ח) שְׁמַע בְּנִי בְּקוֹל אָבִיךָ וְאִמֶּךָ. בְּתִּי, הֲכָתַבְתְּ מִכְתָּב לְאִמֵּךְ וּלְאָחִיךְ? כָּתַבְתִּי מִכְתָּב, אַךְ לֹא שְׁלַחְתִּיו עוֹד, מָהֵר אֶשְׁלַח אוֹתוֹ. עֲבֹד אֶת מְלַאכְתְּךָ בְּשִׂמְחָה וְתֹאכַל אֶת לַחְמְךָ לְשָׂבְעָה.

כלל ה

(להבדיל בין נח נראה לנח נסתר) מְתוּקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד. מוֹצִיא דִבָּה הוּא כְסִיל וְדוֹבֵר אֱמֶת אַשְׁרֵיהוּ. יְרָא אֶת יְיָ בְּנִי וָמֶלֶךְ. מַרְאֵה פְּנֵי הַיְלָדִים הָאֵלֶּה כְּמַרְאֵה פְּנֵי אֲבִיהֶם. קְנֵה חָכְמָה וּבִינָה וּבָהֶן תִּשְׁגֶּה תָּמִיד. אַל תַּגְבִּיהַּ לַמָּרוֹם עֵינֶיךָ לְבַל תִּמּוֹט בְּאֶרֶץ רַגְלֶיךָ. מַחֲנֶה צָבָא רַב חָנָה פֹּה הַיּוֹם.

כלל ו

(דגש קל וחזק) אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן בְּנֶשֶׁךְ. אִם תְּחַלֵּק לַחְמְךָ לַדַּל וְאֶת כַּסְפְּךָ תִּתֵּן לָאֶבְיוֹן, אָז בִּרְכַּת יְיָ בְּבֵיתְךָ תִּשְׁכֹּן. אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ. גָּבְהוּ דַּרְכֵי יְיָ מִדְּרָכֵינוּ וּמַחְשְׁבוֹתָיו מִמַּחְשְׁבוֹתֵינוּ, לָכֵן צָדְקוּ מִשְׁפָּטָיו מִמִּשְׁפָּטֵינוּ. קַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת.

כלל ז

(כמה הברות בכל מלה ולהבדיל בין הברה פשוטה למרכבת) מְשׁוּבַת רְשָׁעִים תַּהַרְגֵם כִּי יְיָ יְשַׁלֵּם לָהֶם כְּרִשְׁעָתָם וְצַדִּיקִים יִרְאוּ טוֹב וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יִוָּשֵׁעוּ. לֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם, כִּי אֱלֹהִים לֹא יִתֵּן מוֹט לַצַּדִּיק.

כלל ח

(תנועת קלה) שָׁמַעְתִּי לְדִבְרֵי אָחִיךָ וָאֶשְׁלַח אֵלָיו אֶת בִּגְדֵי דּוֹדְךָ הַחֲמוּדוֹת. עוֹד לֹא רָאִיתִי אֶת סִפְרֵי אָחִיךָ וְסִפְרֵיהֶם. מִימֵי רְחַבְעָם נִפְלְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה. אֵלֶּה הֵן אַבְנֵי זִכָּרוֹן לְנִדְבַת לֵב אַנְשֵׁי הַשֵּׁם.

§ 1

1 § (לכתוב את המלים האלה בה׳ הידיעה) בַּיִת גָּדוֹל. נַעַר טוֹב. אִישׁ חָכָם. הַר גָּבוֹהַּ. הָרִים גְּבוֹהִים. עֲנָנִים רַבִּים. חָבֵר טוֹב. אִישׁ חָי. חַלּוֹן גָּדוֹל. עַם רָב. חוֹמָה בְּצוּרָה. נֶפֶשׁ חַיָּה. אִישׁ עָשִׁיר. עָרִים חֲרֵבוֹת. אָח וְאָחוֹת. אָב וָאֵם. עָב קַל. אָדָם חָי.

§ 2

2 § (לנקד ו״ו החבור) אַבְרָהָם ושָׂרָה זְקֵנִים. אַהֲרֹן ומשֶׁה. ומִצְרַיִם ופוּט וכְנָעַן. אָב ובְנוֹ אֵם ובִתָּהּ הָלְכוּ יַחְדָּו לָשׂוּחַ. וגֵר

זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְנָמֵר עִם גְּדִי יִרְבָּץ, וְעֵגֶל וּכְפִיר וּמְרִי יַחְדָּיו וְנַעַר קָטֹן נֹהֵג בָּם. וּפָרָה וְדוֹב תִּרְעֶינָה. וִיהוּדָה לֹא יָצַר אֶת אֶפְרָיִם. וַאֲבָנֶיךָ וְעֵצֶיךָ וַעֲפָרֵךְ. וַאֲדֹנִי זָקֵן. וַאֲדֹנֵינוּ דָּוִד. וֶאֱוִילִים בַּחֲסַר-לֵב יָמוּתוּ. וֶאֱוִילִים יִתְעוּ. וָאֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ. יָגוֹן וַאֲנָחָה. וַהֲמוֹן לְאֻמִּים. וַחֲזַק וֶאֱמָץ וַחֲכַם וֶהְיֵה חָבֵר לַאֲנָשִׁים חָרוּצִים וַחֲכָמִים.

§ 3

(לְהַגִּיד אֵיזֶה מִן הַמִּלּוֹת הֵן שֵׁם עֶצֶם וְשֵׁם תֹּאַר, וְלִכְתּוֹב מֵהֶן מַאֲמָרִים קְצָרִים). שֻׁלְחָן, בַּיִת, כִּסֵּא, דּוֹד, קָצָר, טוֹב, אָב, חָכָם, אֵם, חָדָשׁ, טוֹבָה, חָכְמָה, גְּדוֹלָה, גַּן, מוֹרֶה, רָחָב, גָּבֹהַּ, הַר, אִישׁ, בֵּן, בַּת, חָכָם, גַּג, נַעַר, יֶלֶד, יָפֶה, הוֹדָה, עִיר, רְחָבָה, יָפָה, דֶּלֶת, צַר, צָרָה. § 3

§ 4

(לְהַבְדִּיל בֵּין שְׁמוֹת זְכָרִים לִנְקֵבוֹת וּלְהוֹסִיף בָּהֶם סִמָּן הָרַבִּים) בַּיִת, שָׂדֶה, גַּן, שִׂמְלָה, עֲטָרָה, כִּסֵּא, מַמְלָכָה, אֶרֶץ, עִיר, יַד, לָשׁוֹן, שָׂפָה, אֹזֶן, נְמָלָה, דּוֹר, אֶבֶן, בְּאֵר, שֻׁלְחָן, גַּג. § 4

§ 5

(לְתַקֵּן אֶת הַשְּׁגִיאוֹת) הַבַּיִת הֶחָדָשׁ. שָׂדֶה רְחָבָה. גַּן גְּדוֹלָה. שִׂמְלָה חֲדָשָׁה. יַד חָזָק. הָאֶבֶן הַזֶּה. עִיר גְּדוֹלָה. הָעִיר הַגָּדוֹל. כִּסֵּא צָרָה. אֶרֶץ חָדָשׁ. הָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה. מוֹרֶה טוֹב. אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וִיהוּדָה. דָּוִד וּשְׁלֹמֹה. וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנַעַן. וֶאֱוִילִים יִשְׂנְאוּ תָם. הָעִיר הַזֶּה גָּדוֹל וּרְחָבָה הוּא. הָאֲנָשִׁים הַחֲכָמִים. הָאָח וְהָאֵם. הֶהָרִים הַגְּבוֹהִים. וַאֲדֹנִי זָקֵן. הָאִישׁ הֶחָכָם. וַחֲזַק וֶאֱמָץ וֶהְיֵה לְאִישׁ חָרוּצָה. הוּא וַאֲנִי. וָאֳנִיָּה בָּא. זֶה הוּא הָאִשָּׁה הָרָעָה. הָאִשָּׁה הַזֹּאת דּוֹדָתִי הוּא. § 5

שָׁאַבְתִּי מַיִם מִן הַבְּאֵר הַזֶּה. יֶלֶד קְטַנָּה וְנַעַר טוֹב. מִי הוּא הָאִשָּׁה הַזּאת.

§ 6

5 § (לנקד את הב') בבַּיִת הַזֶּה. בעָרִים הָאֵלֶּה. בעִיר הַזּאת. בהָרִים הַגְּבוֹהִים. בעָנָן הַכָּבֵד. בשָׁנָה הַבָּאָה. בגַן הַזֶּה. בבֵית הוֹדִי. בחַלּוֹן הַזֶּה. בחַלּוֹן הַבָּיִת.

§ 7

„ § (לכתוב ברבים) אֱנָשִׁים חכם יוֹשְׁבִים עַל כִּסְאוֹת ארוך. גַּנִּים רחב. שְׂמָלוֹת חדש. יָחִיד, עָשִׁיר, נָדִיב, נָגִיד, עָרוּם, עָצוּם, אָדוֹן, אָרוֹן, אָסִיר.

§ 8

6 § (לנקד את הל') לעָנִי ולגֵּר. לרָשׁ הַזֶּה אֵין כֹּל. לחַטָּאת ולאָשָׁם. לנְדִיבֵי־לֵב. לקְטַנִּים ולגְדוֹלִים. לשְׁלֹמֹה ולדְבוֹרָה. לשֵׁם ולתְהִלָּה. לאֶרֶץ ולדָרִים עָלֶיהָ. וַיֹּאמֶר ליהוּדָה ולירוּשָׁלַיִם. כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לשֹׁמְרוֹן ולאֱלִילֶיהָ, כֵּן אֶעֱשֶׂה לירוּשָׁלַיִם ולעֲצַבֶּיהָ.

§ 9

„ § (להוסיף מלות אין או לא כפי הכלל) רְאוּבֵן — שָׁתָה. אָנֹכִי — בָּנִיתִי בָּיִת: — אִישׁ עִמָּנוּ. — שָׁמַרְתִּי אֶת גַּנִּי. וְאִישׁ—בָּאָרֶץ. כִּי — הַנַּעַר. כִּי — מְרֵעֶה לַצֹּאן. כִּי — אִישׁ. אִם תִּהְיֶה אִישׁ חָרוּץ בִּמְלַאכְתְּךָ — תִּרְעַב לַלָּחֶם. לֶעָנִי — כֹּל.

§ 10

8 § (לכתוב מהמלות האלה מאמרים קצרים) שֻׁלְחָן, שֻׁלְחָנוֹת, בַּיִת, כִּסֵּא, כִּסְאוֹת, אִישׁ, אֲנָשִׁים, אִשָּׁה, נָשִׁים, עִיר, עָרִים,

גָּדוֹל, גְּדוֹלָה, רָחָב, רְחָבָה, טוֹב, טוֹבָה, חָכָם, חֲכָמָה, אֶחָד, שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה, אַרְבָּעָה, חֲמִשָּׁה, שִׁשָּׁה, אַחַת, שְׁתַּיִם, שָׁלֹשׁ, אַרְבַּע, חָמֵשׁ, שֵׁשׁ, שִׁבְעָה, שֶׁבַע, שְׁמוֹנָה, תִּשְׁעָה, עֲשָׂרָה, שְׁמוֹנֶה, תֵּשַׁע, עֶשֶׂר, פָּרָה, פָּרוֹת, יוֹנָה, יוֹנִים, סֵפֶר, סְפָרִים, תַּלְמִיד, תַּלְמִידִים, בַּת, בָּנוֹת, טוֹבִים, טוֹבוֹת, דּוֹד, אֵם, דּוֹדָה, אָחוֹת, אֲחָיוֹת.

§ 11

§ 10 (לנקד את הש׳) שֶׁעֲמַלְתִּי. מַה־שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה, וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה. בִּשְׁנָם הוּא בָשָׂר. תֵּן לִי אֶת הַסֵּפֶר שֶׁאַתָּה קָנִיתָ הַיּוֹם. שֶׁיֹּאמַר רְאֵה זֶה חָדָשׁ הוּא.

§ 12

§ 11 (לנקד ה׳ השאלה) הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם? הֲלָכֹף כְּאַגְמֹן רֹאשׁוֹ? הֲלָזֶה תִּקְרָא צוֹם? הַכְּמוֹת נָבָל יָמוּת? הַעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה תְּנַקֵּר? הֲמִמְּךָ יָצָא הַדָּבָר? הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ? הַעוֹד יוֹסֵף חָי? הָאָנֹכִי לְאָדָם פִּשְׁעִי? הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע? הָאָמוּר בֵּית יַעֲקֹב? הֶחָזָק הוּא הֲרָפֶה? הֶאָמֹר תֹּאמַר? הֶאָמֹר לְמֶלֶךְ בְּלִיָּעַל? הֶאָכוֹל אָכַלְנוּ? הָאוֹכֵל בְּשַׂר אַבִּירִים?

§ 13

§ 14 (לנקד את המלה מה) מַה־נֹּאמַר וּמַה נִּצְטַדָּק. מַה־פִּשְׁעִי וּמַה־חַטָּאתִי. מַה־חָפְצוּ בְּבֵיתִי? מַה־אַתֶּם עוֹשִׂים פֹּה. מַה־רָאִיתָ שָׁם. וְיַעֲבֹר עָלַי מָה. מַה־חֶלֶד. מַה־חָדֵל אָנִי. מַה־עָשִׂיתָ לָּנוּ. וּמַה־חַטָּאתִי לָךְ. חָטָאתִי מָה אֶפְעַל לָךְ? עַל מָה עָשָׂה. מֶה־חֳרִי הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה? מַה־הוּא. וְאֶת הָאָרֶץ מַה־הִיא. מָה־הָאָדָם. מַה־הֵמָּה וּמֶה הֵנָּה. עַל מָה עָשָׂה זֹּאת. מֶה־עָנָה לָךְ. מֶה־עָזַרְתָּ לְלֹא כֹחַ.

מַה־עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם. מַה־עַבְדֶּךָ. מָה עָמָּדִי. עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ. מַה־אָדָם. עַל מָה אַתָּה נֶאֱנָח. מָה אֶקֹּב. מָה אֶזְעֹם. מַה־אֹמַר וּמַה־אֲדַבֵּר. מַה־אוֹת. מָה־אֲעִידֵךְ. מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ.

§ 14

16 § (להבדיל בין שם, פעל, מלה) אִישׁ, מַיִם, שָׁמֹר, כָּנֹה, מְאֹד, בָּטֹחַ, רוּחַ, אָדָם, עָפָר, אֶבֶן, גַּן, גַּג, קָנֹה, זָכֹר, הָלֹךְ, רוּץ, שׁוּב, סוּר, נָגֹשׁ, נָטֹעַ. קוּם, יָשֹׁב, יָצֹא, לָמֹד, יָדֹעַ, אָבֹד, אָמֹר, אָפֹה, אַךְ, רַק, גַּם, אֲבָל, מִן, כִּי, יַעַן, אַף, לָכֵן, אוּלָם, אֶפֶס, זוּלַת, עַל.

§ 15

16 § (להבדיל בין שם עצם פרטי, כללי, הקבוץ ושם החומר) אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, יוֹסֵף, בִּנְיָמִין, מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, שְׁלֹמֹה, דָּוִד, מִצְרַיִם, כְּנַעַן, בָּבֶל, חֶבְרוֹן, יְרוּשָׁלַיִם, יַרְדֵּן, אַרְיֵה, כֶּלֶב, שׁוֹר, שֶׂה, גָּמָל, חֲמוֹר, בַּיִת, גַּן, גַּג, יַד, רֶגֶל, אִישׁ, עַם, גּוֹי, קָהָל, עֵדָה, מַחֲנֶה, יַעַר, זָהָב, כֶּסֶף, נְחֹשֶׁת, בַּרְזֶל, בְּדִיל, עוֹפֶרֶת, יַיִן, חָלָב, דְּבַשׁ, שֶׁמֶן, מַיִם, דָּגָן, קֶמַח, חוֹל, אָבָק, עָפָר, אֵפֶר, רְאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, שֻׁלְחָן, כִּסֵּא, בֵּן, בַּת.

§ 16

17, 13 § (ארבעה אופני השמות, ולהגיד על כל קנין וקונה איזה הוא, יחיד, או רבים) שֻׁלְחָנִי. בֵּיתוֹ. כִּסְאָהּ. יָדְךָ, גַּנֵּךְ. בֵּיתֵנוּ. לַחְמֵנוּ. גַּנְּכֶם. יֶדְכֶם. אֲבִיכֶן. בְּנָם. שׁוֹרָן. בָּנַי. בָּתַּי. נָשַׁי. יָדֶיךָ. עֲבָדֶיךָ. חֲדָרַיִךְ. חֲדָרָיו. יָדֶיהָ. מוֹרֵינוּ. גַּנֵּינוּ. עֲצֵיכֶם. עֲנָבֵיכֶם. קְרוֹבֵיכֶן. גּוֹאֲלֵיכֶן. יְדֵיהֶם. יְדֵיהֶן. עֲנָבַי. דִּבְרֵיכֶם. גְּדֵרוֹתָיו. עוֹלָמֶיךָ.

עוֹלָמָיו. עוּגָבִי. עוּגָבְךָ. סִפְרִי. סִפְרֶךָ. קָדְשֵׁנוּ. קָדְשְׁכֶם.
קָדְשְׁכֶן. קָדְשָׁם. קָדְשָׁן. דִּבְרֵיהֶם. זְמַנְךָ. זְמַנֶּיהָ.
אִגַּרְתִּי. אִגַּרְתְּךָ. אִגַּרְתֵּךְ. אִגְּרוֹתַי. אִגְּרוֹתֵיהֶם. זִכְרוֹנוֹתַי.
זִכְרוֹנוֹתָיו. זִכְרוֹנוֹתֵיהֶם. מִזְבְּחִי. מִזְבַּחֲךָ. מִזְבְּחֵךְ.
מִזְבְּחוֹתַיִךְ. מִזְבְּחוֹתָיו. אֶצְבְּעוֹתֶיךָ. אֶצְבְּעוֹתַיִךְ. אֶשְׁנַבּוֹ.
אֶשְׁנַבָּהּ. אֶשְׁנַבָּיו. אֶשְׁנַבֶּיהָ.

§ 17

(ארבעה מיני שם המספר) אֶחָד. שְׁנַיִם. שְׁלשָׁה. אַרְבַּע. 23 , 20 §
חָמֵשׁ. שֵׁשׁ. שִׁשָּׁה. רִאשׁוֹן. שֵׁנִי. שְׁלִישִׁית. רְבִיעִית.
חֲמִישִׁית. מַחֲצִית. חֹמֶשׁ, חֲמִשִּׁית. הַכֹּל. מִקְצַת. אֵין
מְאוּמָה. אֵין־כֹּל. תְּשִׁיעִית. אַרְבָּעָה. רְבִיעִי. לֹא־
כַבִּיר. שִׁשִּׁית. רִאשׁוֹנִים. תְּשִׁיעִית. עֲשִׂירִית. עֲשָׂרָה.

§ 18

(לכתוב מהמלות מאמרים קצרים אשר בהם יבואו: או 23 , 20 §
מספר יסודי, סדורי, הלקי, כללי) שָׁנָה, בַּיִת, שָׂדֶה,
גַּן, אִישׁ, מֶלֶךְ, אֲנָשִׁים, מְלָכִים, בְּאֵר, בְּאֵרוֹת, עֵץ,
כֶּלֶב, פָּרָה, פָּרוֹת, יוֹם, יָמִים, לַיְלָה, לֵילוֹת, נַעַר, נְעָרִים,
נַעֲרָה, נְעָרוֹת, יֶלֶד, בַּת, בֵּן, בָּנִים, שְׁלשָׁה, שָׁלֹשׁ,
רֶבַע, רְבִיעִית, שָׁעָה, חֲמִשִּׁית, רִאשׁוֹן, רִאשׁוֹנִים, חָכָם,
חֲכָמִים, אֵלֶּה, רֶגֶל, יַד, אֶצְבַּע, סוּס, חָבִית, עֵגֶל,
חָמֵשׁ, מֵאָה, מֵאוֹת, שֶׁקֶל, לוֹג, זְאֵב, שׁוּעָל, חֲצִי,
מֶחֱצָה, יַעֲקֹב חַי, אַבְרָהָם חַי, רֶבַע, הִין, אֵיפָה,
שְׁמִינִי, שָׁבוּעַ, שָׁבֻעוֹת, שׁוֹר, שְׁוָרִים, סֵפֶר, סְפָרִים,
מִקְצַת, אֵין־כֹּל, יַיִן, מְעַט, כֹּל, כִּסֵּא, בֶּגֶד, חֶרֶב,
חָמֵשׁ, חֲמִשָּׁה, שִׁשָּׁה, שֵׁשׁ, תַּפּוּחַ, שִׂמְלָה, שְׂמָלוֹת.

§ 19

§ 26 (להבדיל בין פעלים עומדים ופעלים יוצאים) אָדֹם (רָאֹנָה)
אָסֹף, אָפֹה, אָכֹל, אָהֹב, זָרֹחַ, חָדֹה, פָּרֹחַ, עוּף, יָצֹא,
יָרֹד, יָרֹשׁ, כָּאֹב (שמערצען), כָּהֹן, יָשֹׁן (שלאָפען), שָׁכֹב, נָפֹל,
דָּלֹק (ברענען), דָּלֹק (יאָגען), דָּלֹג (שפרינגען), חָמֹד, חָלֹשׁ,
חָפֵץ, חָנֹה, גָּלֹחַ, סָפֹד, עָבֹר, כָּתֹב, לָבֹשׁ, לָקֹט, לָעֹג,
מָחֹץ, נָגֹחַ, חָיֹה, גָּוֹעַ, מוּת, אָמֹר, קָנֹה, רָאֹה, זָכֹר, רוּץ,
בָּחֹן, בָּעֹר, בָּחֹר, בָּכֹה, בָּקֹעַ, גָּאֹה, גָּאֹל, גָּבֹהַּ, צָמֵא,
גָּמֹל (ענטוואָהנען, וואָהלטהאַן) גָּנֹב, צָעֹק, גָּרֹשׁ, דָּמֹעַ (וויינען),
הָזֹה (טרוימען), זָחֹל (ציטערן) זָעֹף, זָעֹק, חָשֹׁב, טָחֹן, יָהֹב
(געבען), יָזֹם (טראַכטען, זיך פאָרנעהמען), יָסֹד, יָרֹשׁ, לָקֹחַ, נָאֹק
(אָכצען, זיפצען), נָבֹל (פערוועלקען), נָעֹר (ברילליען), עָצֹב, עָקֹד,
פָּגֹשׁ, פָּחֹד, פָּסֹחַ, פָּרֹץ, צָדֹה, צָלֹחַ, צָמֹחַ, שׁוּב, תָּאֹב
(געלוסטען), תָּעֹב (פעראַכטען), תָּקֹעַ.

§ 20

§ 31 (להגיד על כל פעל מאיזה גזרה הוא) נָפֹל, יָשֹׁב, נָטֹר,
לָבֹשׁ, אָמֹר, אָפֹה, טָמֵא, קָנֹה, בָּחֹר, מָדֹד, עָנֹה, שׁוּב,
זָכֹר, יָרֹד, סוּר, בָּזֹז, לָמֹד, גּוּר; פָּגַשְׁתִּי את אחיך והוא
אָמַר לו כי כָּתַב היום לאביך מכתב. הֲיָדַעְתָּ את שם העץ
הַנָּטוּעַ הזה? הילד יָנַק משדי אמו. דבש מצאת אֱכֹל דַּיֶּךָּ,
בני, קום וַעֲשֵׂה ככל אשר צֻוֵּךָ מורך ואל תָּסוּר מדבריו.
סַבּוּנִי גם סְבָבוּנִי אנשים רעים ואנכי סַרְתִּי מהם ולא נָגַשְׁתִּי
אליהם כי יָרֵאתִי מהם.

§ 21

§ 33 (להגיד את הגופים, אם מדבר בעדו, נוכח וכו' ולנקד את

הפעלים) עבר: מכרה, כתבו, למדתי, שפט, זכרת, זקנתם, שמרתְּ, למדנו, עזבתן. בֵּינוֹנִי פּוֹעֵל: זוכר, בוחן, כותבת, עומדות, שומרים, בוטחים, מְלאה, לובשות. בֵּינוֹנִי פָּעוּל: בטוח, גרושה, כתובים, שלוחים, לבושה, שמורה, זכורות, כתובות. עתיד: יזכר, אבטח, תגמר, נפקד, אכתב, תשלחי, תשמרו, תלבשנה, יזכרו, אפגש, נפחד, תפרצנה. צִוּוּי: צלח, רכב, גזרי, צמחו, כתבנה. — כתב אֶת הַמִּכְתָּב. הוֹר הולך וְדוֹר בא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמָדֶת. שׂוֹנֵא מַתָּנוֹת יחיה. זכרי בָּתִּי אֶת אֲשֶׁר צויתיךְ. הַכֹּל נתון בָּעֵרָבוֹן וּמְצוּדָה פרוסה עַל כָּל הַחַיִּים, הֶחָנוּת פתוחה וְהַחֶנְוָנִי מַקִּיף וְהַפִּנְקָס פתוח וְהַיָּד כותבת. פשטתי אֶת בִּגְדֵי הַיְשָׁנִים ולבשתי בְּגָדִים חֲדָשִׁים, כִּי אוֹרְחִים יבואו הַיּוֹם אֵלֵינוּ. הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה סוחרים בֶּאֱמוּנָה וְאֵינָם עושים מִרְמָה בְּמִסְחָרָם. אַל תבטחו בִנְדִיבִים, בטחו בַּיְיָ ועשו טוב. שמע בְּקוֹל אֲבוֹתֶיךָ וזכר אֶת דִּבְרֵי מוֹרֶיךָ.

כַּאֲשֶׁר תכתב מִכְתָּב לְאָבִיךָ, תקרא גַּם אֶת אֲחוֹתִי ותכתב גַּם הִיא מִכְתָּב לְאָבִיהָ כִּי ישלח לָהּ כֶּסֶף. הָאִשָּׁה הַזּאת גרושה הִיא מִבַּעְלָהּ ועזובה מִבָּנֶיהָ. אַיֵּה בְּגָדֶיךָ אֲשֶׁר לבשת אֶתְמוֹל? הִנֵּה טמונים בָּאֲרוֹנִי. הַבַּיִת וְהַגַּן שמורים הֵם, כִּי אֲחוֹתִי שומרת אוֹתָם. אֵיזֶהוּ גִבּוֹר הכובש אֶת יִצְרוֹ. חַלּוֹנֵי הַבַּיִת שבורים, הַכֵּלִים הפוכים וְהַבְּגָדִים קרועים, כִּי השודד שודד והבוגד בוגד וְאֵין אִישׁ עומד לְעֶזְרָתֵנוּ. מתוקה שְׁנַת העובד. שמעו בָנִים מוּסַר אָב. חמלנה בְּנוֹתַי עַל דַּל ועזרנה לו. זכרנו אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר הֵם פקדו עָלֵינוּ. הַנַּעֲרָה הַזּאת אומנת אֶת יְלָדֵינוּ. שמע תשמע לְכֹל אֲשֶׁר אֲצַוְּךָ. מָתַי תכתב מכתב? הַנְּעָרִים סוגרים אֶת הַדֶּלֶת וְהַנְּעָרוֹת פותחות אוֹתָהּ. מָחָר אשלח לְךָ אֶת הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שאלת מֵאִתִּי.

§ 22

33 § (לכתב את הפעלים האלה בבינוני פועל) יָכֹל, אָבֵל, אָשֵׁם,

זָכֹר, זָקֵן, חָכַם, חָנֵף, חָרֵב, חָסֵר, עָשֵׁן, שָׁפֵל, יָבֵשׁ, שָׂמֵחַ, חָפֵץ, מָלֵא, גָּרֵשׁ.

§ 23

34 § (לכתב את הפעלים האלה בנסתרת, נוכחים ומדברים וכדומה, בעתיד) נָגַהּ, גָּזֹל, לָקַח, נָטֹר, נָפֹל, נָדֹר, נָגֹף, נָהֹם, נָהֹג, נָהֹר, נָוֹה, נָחֹל, נָזֹר, נָקֹף, נָעֹם, נָצֹר.

§ 24

6, 35 § (לכתב את הפעלים האלה בעתיד ובצווי) יָצָא, אָבָה, אָמֹר, יָצֹג, יָצֹת, יָלַךְ, יָבֹשׁ, יָטֹב, יָסֹד, יָרֹד, יָרֹשׁ, יָשֹׁן, יָרֵא, אָבֹד, אָרַח, אָמֹץ, אָהֹב, אָחֹז, אָפֹה, אָלֹף, אָטֹר, אָבֹל.

§ 25

9, 8, 37 § (לכתב את הפעלים האלה בעבר ובבינוני) פָּנָה, זָנָה, סוּר, מֵת, קוּם, שׁוּב, בָּרָא, קָרָא, שָׂנֵא, יָרֵא, שָׁתָה, עָנָה, רוּץ, גָּוַע, רָוַח, עָוָה, צָוַח, רָאָה.

§ 26

41 § (להגיד על כל מלה מאיזה גזרה היא, המקור, הזמן והגוף) סוּר מרע וַעֲשֵׂה טוב. יָדֹעַ תֵּדַע כי אם תֵּלֵךְ בדרך האנשים הרעים האלה אז יָרֹא תִירָא כי תִגַּע בך הרעה וכל יגיעתך אשר תִיגַע לָסוּר מרע תִּהְיֶה לָרִיק. שָׂא נא לי. הוא לא יִיעַף ולא יִיגַע עד אם יִמָּצֵא מוצא לכסף לִבְנוֹת את ביתו הַנִּפָּל. כֹּרֶה שחת בה יִפֹּל וְגוֹלֵל אבן אליו תָּשׁוּב. יַגֵּה, פָּנִיתִי, סַרְתָּ, רַצְתִּי, גְּבָהוּ. חוֹנֵן דלים. וַיִּפֶן, וַיַּעַשׂ, פָּשַׁעְתִּי וְעָוִיתִי. לָוּוּ. וַתָּקָם בעוד לילה וַתִּתֵּן טרף לביתה. תִּפְנֶה, יִזְנוּ. סַבֹּתִי אני את לבי. כאשר צָמֵאתִי שָׁתִיתִי

מַיִם , וכאשר רָעַבְתִּי אָכַלְתִּי לָהֶם. וַיִּקֶן בַּכֶּסֶף להם וַיֹּאכַל , וְאָכַל . קוּם וַעֲשֵׂה. וּמוֹצֵא אני . מְלֶאָה . אל תֶּאֱהַב שֵׁנָה . תֹּאפֶה, ונפשו עליו תֶּאֱבַל . יִיגַע לריק וְיֵלֵד לַבֶּהָלָה. יִצַּג . צֵא טמא יִקְרָא לו. קְרַב אליך אל תִּגַּשׁ בו. אל תִּירָא עבדי יעקב . וְיָנַקְתְּ את חֲלֵב הארץ . לפני לֶדֶת הק. אלהים אָמַר לאברהם לֶךְ לך מארצך , וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ . וַתִּצַּת אֵשׁ בסבכי היער. וַיְנַהֵג כַּצֹּאן עמו. שְׂאוּ ידיכם. רק הגים יִנְקֹפוּ. וַיָּסָב את ארץ מואב . בְּלֶדֶת, כְּצֵאת. יְנָקֵב אַף. נפשם חָפֵצָה. הוא חָפֵץ לִרְאוֹתֶךָ. עֹצֵם עיניו מֵרְאוֹת ברע. כי נָשֹׂא אֶשָּׂא להם. כי נְטַשְׁתָּ את עמך, כי מָלְאוּ. תִּנְחַל. נקם אֶקַּח. כי נָשַׁל הברזל . מאין פְּנוֹת. כִּרְאוֹת, כִּשְׁמֹעַ, דַּעַת , לָדַעַת, בְּגֶשֶׁת , לִפְנוֹת. כל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם, לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ. למה תִשְׁקְלוּ כסף. שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אלי וְאִכְלוּ טוב . אשרי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זאת, שֹׁמֵר שבת מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר ידו מֵעֲשׂוֹת כל רע. כאשר תַּעֲשֶׂינָה הדברים. מְצָאנָה מנוחה. וַתִּגַּשְׁנָה. וַתָּאֹרְנָה עיניו.

§ 27

(לכתב את הפעלים האלה בנסתר ונוכחת בעבר ; 5 , 44 §
בבינוני ; בצווי : רבים ויחידה ; נוכחים, נוכחת , נוכחות ונסתרות בעתיד, ולנקדם) סוג, יצר, מוט , ישן, פוג, ירא , קוט , יסר , יעד , בון , יאל, שוג , יאש, לוה, יקש, זור, יעד , כון , כות, קום, יסף, ישע , יתר , דון , דוש, עוה, לוה, רוה.

§ 28

(לכתב את הפעלים האלה , במדבר , נסתרת ונוכח 46—50 §
בעבר; בבינוני; בצווי: יחיד ורבות; מדבר, נוכח, נסתרת ונוכחים בעתיד; המקור; ולנקדם) נער, נחת ,

נגר, נגש, נתץ, נתק, נתן, אבק, עטף, בחן, מצא,
נפש, עכר, גנב, געל, עלס, סבב, אלה, אלם, נקם,
נקש, נשה, ברר, יצב, נצל, בחר, בנה, גמל, גדע,
גזל, יצת, רנן, חשב, נזר, הפך, מנה, ראה, חרש,
אפה, חבט, הרג, נבא, נחם, לחם, בוך, סתר, שען,
שקף, ענן, עלם.

§ 29

„ § (להגיד על כל מלה מאיזה גזרה היא, המקור, הזמן והגוף
בנפעל) לבלתי יִדַּח ממנו נִדָּח. וחרפתו לא תִמָּחֶה. ומאויבי
אִוָּשֵׁעַ. וַיִּנָּגֶף ישראל. והדת נִתְּנָה בשושן. הנצנים נִרְאוּ
בארץ. הנתן יִנָּתֵן? בפועל כפיו נוֹקַשׁ רשע. אך נָגֹף נִגָּף
הוא. הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים. לא יִזָּכֵר ולא יִפָּקֵד. הנה הוא
נֶחְבָּא. נִטְמָא ישראל. וְהִטָּמֵן בעפר. אשר נוֹאַלְנוּ. ולא
יִוָּדַע השֹּׂבַע. כצל כנטותו נֶהֱלָכְתִּי. תֵּהָפֵךְ לאכזר לי. לא
יִנָּתֵשׁ ולא יֵהָרֵס. וַיִּנָּזְרוּ לבושת. סתרי נִדָּחִים. בימיו תִּוָּשַׁע
יהודה. בתוך רחבות אֵרָצֵחַ. לך הֵרָאֵה אל אחאב. חרב
נִתְּנָה. חמתו נִתְּכָה כאש. לְהִנָּצֵל מכף רע. בְּהִוָּלֶד לו את
יצחק. מפני שמי נִחַת הוא. לכו נא וְנִוָּכְחָה. ובחבלי חטאתו
יִתָּמֵךְ. בשפתיו יִנָּכֵר שונא. שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ. כנף רננים
נֶעֱלָסָה. ובגדיו לא תִשָּׂרַפְנָה. והאלהים יבקש את נִרְדָּף.
אולי תֵּרָפֵא. וַיֵּאָבֵק איש עמו. הִשָּׁמֶר לך. שם נִגְאַל מגן
גבורהו. הֵאָלֵם דם. נָסַבּוּ את הבית. וַתִּמָּלֵא ארצו סוסים.
על מה אתה נֶאֱנָח? קדש יֵאָמֶר לו. לא יִזָּמֵר ולא יֵעָדֵר.
ולא תִזָּכַרְנָה. וְנוֹדַעְתִּי בם. אוצר נֶחְמָד ושמן. ואחרי הִוָּדְעִי.
כי לא יֵחָקֵר. נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵיתִי. וגדר אבניו נֶהֱרָסָה. וְיֵרָאֶה
עליכם כבוד ה׳. ואם הֵאָכֵל יֵאָכֵל. והיכל תִּוָּסֵד. הכסף
הַנִּתָּן על ידם. יֵעָנֵשׁ כאשר ישית עליו. בְּהֵעָצֵר השמים.
מדוע נִגַּשְׁתֶּם אל העיר? עיני נִגְּרָה. ואם באלה לא תִוָּסְרוּ.

אשר אִוָּעֵד לכם. נוֹקַשְׁתָּ באמרי פיך נִלְכַּדְתָּ באמרי פיך. עשה זאת אפוא בני וְהִנָּצֵל. יִשָּׁבֵר ואין מרפא. תִּנָּתֶן לי נפשי. פתאים עברו וְנֶעֱנָשׁוּ. למען תִּוָּשֵׁעִי. וַיִּנָּצוּ במחנה. ואתה תִּנָּצֵל. וַיֵּעָתֶר לו ה׳. ורגליו לא תִכָּוֶינָה. אשר לא תוכל לְהֵרָפֵא. כי יִנָּטוּ צללי ערב. ולא נִרְאֲתָה כזאת. וַיֵּרָגְנוּ באהליהם. נִדַּף ואיננו. וְנִגְּשָׁה יבמתו אליו. בְּהִנָּגֵף עמך ישראל. וְהֵאָחֲזוּ בָהּ. וְנִסְלַח לו. נֶאֱחַז בסבך בקרניו. וְאִוָּדַע להם. נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ. לא נוֹדַעְתִּי להם. למען תִּוָּרֵא. ככר עפרת נִשֵּׂאת. הַנִּרְאָה אליו. דברי נִרְגָּן. וְנִרְאָה שנית. וגם הוא נוֹלַד. נֶאֱלַמְתִּי דומיה. וְנֶאֱכַל גדיש. אשר לא תֵאָכַלְנָה מרוע. הֵאָסְפִי אל תערך. וְנוֹדַעְתִּי לך שם. בנים אשר יִוָּלְדוּ להם. וְנוֹסַף גם הוא. הראשון אדם תִּוָּלֵד? הוּסְרִי ירושלים. ישוב וְנִחָם. ומטר לא נִתַּךְ. נֶעֱצַב אל לבו. עם הֵעָלוֹת הגולה. מתי אבוא וְאֵרָאֶה. וְנִתַּן הספר. אִנָּצְלָה משונאי. אף בל נִטָּעוּ. כנחלים נִטָּיוּ. על כתף תִּנָּשֶׂאנָה. והערים הַנּוֹשָׁבוֹת. הוּסְרוּ שופטי ארץ. שם תִּנָּצְלִי. אף יִוָּעֲצוּ יחדו. תֵּאָלַמְנָה שפתי שקר. נִתְעַב וְנֶאֱלָח. הֵאָנֵק דם. הֵאָסְפוּ מסביב. מבניו אֶבָּהֵל. וְנִבְהַלְתִּי. נֶהֶרְצָה נֶעֱשָׂתָה. קריה נֶאֱמָנָה. וְנֶהֶפְכוּ לדם. בשוט לשון תֵּחָבֵא. עדתיך נֶאֶמְנוּ מאד. איך אתם נוֹעָצִים. נוֹעֲצוּ יחדו. וְנִדְּחָה ידו בגרזן. תִּגָּזֵר כאשר עשיתי. וְנִדַּחְתָּ והשתחוית.

§ 30

(להגיד את המקור, הַגִּזְרָה, הבנין (אם הוא קל או נפעל), הזמן והגוף) שָׁמוֹר וְזָכוֹר בדבור אחד נֶאֶמְרוּ. בְּבֵינָה, לא נָשׁוֹג אחור. הַנֶּאֱהָבִים והנעימם לא נִפְרָדוּ. זְכֹר וְהִנָּחֵם. לא לנצח יִשָּׁכַח אביון ותקות ענוים (לא) תֹאבַד לָעַד. שם תִּנָּצְלִי. ואתה הוא נָקֹה תִנָּקֶה, לא תִנָּקֶה כי שָׁתֹה תִשְׁתֶּה. לא יֵשֵׁב שם איש ולא יָגוּר בה בן אדם. נָשֹׂא יִנָּשׂוּא, כי לא יִצְעָדוּ. קָמָה

אַלְמָּתִי וגם נִצָּבָה. לעם נוֹלָד כי עָשָׂה. וְהָיָה כי יֹאמְרוּ אליך עַל מה אתה נֶאֱנָה, וְאָמַרְתָּ אל שמועה כי בָאָה וְנָמֵס כל לב וְרָפוּ כל ידים. וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה. וְגַם דָּמוֹ הִנֵּה נדרש. תהפך לְאַכְזָר לִי. ואם זַמּוֹתָ יד לפה. וְכֵן נגוזו וְעָבָר. בֹּשְׁתִּי וְגַם נכלמתי. ונשברו ונוקשו ונלכדו. או יָרֹה יִיָּרֶה. אל תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן תורש. גש פְּגַע בּוֹ. הנזר כַּאֲשֶׁר עשיתי. וְלֹא אחוס וְלֹא אנחם. עֵת לטעת וְעֵת לעקור נטוע. אֲנִי עשיתי וַאֲנִי אשא. נְתַתֶּם בְּיַד אוֹיֵב. ונטעתי אֶתְכֶם וְלֹא אֶתּוֹשׁ. נקם ינקם. שָׁבַת וינפש. ונִגַּשׁ חורש בקוצר. חזית אִישׁ אץ בִּדְבָרָיו. אל תשמע וְלֹא תאבה. ושעריה נִצְּתוּ באש. וַיֵּט שמים וַיֵּרַד. וילָחֲמוּ פְלִשְׁתִּים וינגף יִשְׂרָאֵל. אַל תודעי לָאִישׁ. נודע ה׳ מִשְׁפָּט עשה. פֶּן־תשמחנה פֶּן־תעלזנה. שָׁמְחוּ וְנֶאֶסְפוּ. לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ. והחוסה בִי ינחל אָרֶץ. נזורו אָחוֹר. כָּאֵשׁ יַצַּתוּ. ויועצו לעשות. האספו וְדֹמּוּ. קוּמִי וָדוֹשִׁי. האספו ונבואה. ויאספו ויעלו. כִּי ינטו צִלְלֵי עֶרֶב. ידח מִמֶּנּוּ נדח. יָבֵשׁ נִדָּף וְאֵינֶנּוּ. אֶל אֶרֶץ נושבת. בהולד לו. עַד אֲבַד הנשארים. תחזקנה יְדֵיכֶם. לא תבשו וְלֹא תכלמו. נוקשת בְּאִמְרֵי פִיךָ. פֶּן תוקש בּוֹ. בהנגף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. ותנצל נַפְשִׁי. ונטעו כְרָמִים ואכלו פִּרְיָם.

§ 31

51—57 § (להגיד על כל מלה מאיזה גזרה היא, הזמן והגוף. מלות הפעל שאינן מְנֻקדות לנקדן) מי שִׁלַּח לך זאת? וּבִעַרְתָּ הרע מקרבך. ויברך את יום השביעי וַיְקַדֵּשׁ אותו. מי בִקֵּשׁ מִמְּךָ. יען חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ אותנו, לכן מֵאַנּוּ לְמַלֵּא את בקשתך אשר בִּקַּשְׁתָּ אותנו לְכַפֵּר לך על דבריך הרעים אשר דִּבַּרְתָּ בנו. אל תְּנַבֵּל את פיך לדבר דופי ברעך. אתה הנך מְשַׁלֵּם רעה תחת טובה לכן לא אִוִּיתִי לְדַבֵּר עמך. למה גֵּרַשְׁתָּ את רעך הנאמן מביתך אשר שֵׁרֵת אותך באמונה ולא שִׁקֵּר באהבתך. מי יאמר זִכִּיתִי לבי. הַמְכַבֵּד את הַמְכֻבָּד וְהַמְהַלֵּל את הַמְהֻלָּל

וּמְפָאֵר את הַמְלֻמָּד הוא מְפֹאָר וּמְבֹרָךְ בפי כל. בגדיך מְגֹאָלִים.
אל תְּבַקֵּר את הַמְלַמֵּד להועיל תזה ואל תְּבַקֵּשׁ בו מומים, כי
נכבדות מְדֻבָּר בּוֹ. רוֹשַׁשְׁתִּי, מְיֻשָּׁב, בּוֹשֵׁשׁ. חַדֵּשׁ ימינו כקדם.
אֲשַׁוַּע אליך. כֻּהֲתַּן יכהן פְּאֵר. הַשֹּׁחַד יעור עיני חכמים. לֹא
תחיה כָּל נְשָׁמָה. הַכֹּהֲנִים דשנו את הַמִּזְבֵּחַ. הַנְּעָרִים מדלגים
ומקפצים עַל הֶהָרִים. הוּא כונן אֶת צעדיו לגשת אלי לשוחח
אתי, אך אנכי מֵאַנְתִּי לקבל את פניו ומהרתי לשוב לביתי.
הַנָּשִׁים תכבסנה אֶת בִּגְדֵי המגאל. תפצנה, ידשנו, מעות,
צוה, יצוה. יגששו. עֵת לקרב וְעֵת לרחק, עת לברך ועת לקלל,
עת לדבר ועת לַחֲשׁוֹת. תמלט, יקטר, שִׁבַּח טהרתן, נפאר,
תרומם, יגדל, יהללו, נטעו, מְיֻדָּע, מקומם, תקונן. יְמֵי עָמָל
מֻנּוּ לִי. מקושש עצים. מבער. ושלח ובער. אַל תאחר לשלם.

§ 32

§ 58—60 (להגיד על כל מלה מאיזה גזרת היא, הזמן והגוף.
מלות הפעל שאינן מְנקדות לנקדן. להבדיל בין פִּעֵל
לְפֻעַל) גֻּדַּע. וּמֹרַק וְשֻׁטַּף במים. הוא איש לא לֻמָּד. טָרֹף טֹרַף
יוסף. האיש הרע הזה אֻסַּר וְשֻׁלַּח ביד פשעו ואשתו לא רֻחָמָה
ובניהם אשר יֻלְּדוּ להם לא רֻחֲצוּ פניהם ובגדיהם לא כֻּבָּסוּ, כי שֻׁלַּם
להם כרעתם. בית האיש הזה שֹׂרַף וְנֻתַּץ, גם עצי גנו כֹּרְתוּ וְשֹׁרְשׁוּ.
בתו גֻּנַּב גֻּנְּבָה או טֻבְּעָה בנהר ובנו טָרֹף טֹרַף והוא מְעֻנֶּה וּמְדֻכָּא.
וַיְבֻקַּשׁ הדבר וימצא. תְּפֻצֶּינָה הצאן באין מְקַבֵּץ וּמְאַסֵּף אותם.
ירושלים הָרְבָה ארזיה גֻּדְּעוּ יושביה גֹּרְשׁוּ וְשֹׁרָשׁוּ, בָּתֶּיהָ נתצו
ושרפו. אַךְ יָבוֹא יום וְיֻשַּׁלַּם לעשי רעה כרעתם. בתיה יִבָּנוּ, בָּנֶיהָ
יקבצו וְעוֹד יאמר עֲלֵיהֶם זֶרַע ברך יְיָ הֵמָּה ויברכו ויהללו בְּפִי כֹל;
גַּם אַדְמָתָהּ תעבד וַעֲפָרָהּ מֵחֹרֶב ירשן. שֻׁלְּחָה, גֻּדְּלָה. אם
אֻפַּרְתִּי וְגֻלַּחְתִּי. והיה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן. והסנה איננו אֻכָּל. טֻבְּעוּ
בים־סוף. גֻּלַּח, גֻּלַּחְתְּ. כֻּבַּס, תְּכֻבַּסְנָה. מְרַדֵּף אֲמָרִים. כֻּבַּד.
יְלֻמַּד. תְּבֹרַכְנָה. רֻחַמְתִּי. מְמֻלָּאִים. רֻחַק וְגֹרַשׁ. גֹּאַל. מְגֻדָּל.

מְשֻׁלֶּמֶת. תְּכַחֲשְׁנָה. תְּפַנְּקוּ תְּפַנֵּקְנָה. הוּא אִישׁ לֹא נִחָם. רַנֵּן. בֵּן לֹא לֻמַּד. הוּא עִפֵּר בעפר. אל תְּכַחֵשׁ. נדרי לַיי אֲשַׁלֵּם. פני יְרַחֵץ, ובגדי יְכַבְּסוּ והכתנות תְּכַבֵּסְנָה.

§ 33

§ 61—67 (להגיד על כל מלה מאיזה גזרה היא בהפעיל. מלות הפעל שאינן מנקדות לנקדן) השליך אַרְצָה. תשלג בְּצַלְמוֹן. וַיַּשְׁכֵּם אברהם בבקר וַיַּשְׁקֵף. מי הִגִּיד לך זאת ומי הִשְׁמִיעַ לך. הקשיבו בָנִים. הַמּוֹרֶה הדריך אֶת תַּלְמִידָיו בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק, להשכיל אֶל דָּל ולהיטיב לו. בנותי אל תַּכְלֵמְנָה אֶת הֶעָנִי וְאַל תַּסְתֵּרְנָה אֶת פניכם ממנו. אל תַּגֵּשְׁנָה את משפטכן על איש אשר המקרה הִכְבִּיד עליו אכפו, וְאַל תכבדנה עָלָיו עָלְכֶן, הקשבנה לִתְחִנָּתוֹ. אל תרגיזי בִתִּי וְאַל תכעיסי אוֹתִי. השליכי מֵעָלַיִךְ. מי הוֹדִיעַ לך זאת. מַתִּיר אסורים. מַשִּׁיב הרוח ומוֹרִיד הגשם. לא הביט אָוֶן בְּיַעֲקֹב. הציב גְּבוּלוֹת. והצדיקו את הַצַּדִּיק והרשיעו אֶת הָרָשָׁע. העידותי בְךָ הַיּוֹם. הַחִלּוֹתִי להראות לָךְ. החתות כְּיוֹם מִדְיָן. הִנְנִי משביע אוֹתְךָ להגיד לִי מִי העמיד פֹּה את הַשֻּׁלְחָן הזה. לֵךְ וּקְרָא לִי אִשָּׁה מינקת ותיניק לִי אֶת בְּנִי. הורישה. מִי האיץ אוֹתְךָ. הניח לך מֵעָצְבֶּךָ. ותשת יָדְךָ עִם רָשָׁע. ויעש כַּאֲשֶׁר דבר ויבן אֶת הַבַּיִת. הרננת אֶת לִבִּי. מוֹצִיא אֲסִירִים. הושיבה. מוֹלִיד. כספנו מוּשָׁב. מִי הכלים אוֹתָךְ? המטיר. משגיח מִן הַחַלּוֹנוֹת מציץ מִן הַחֲרַכִּים. מֻגָּשׁ ומוּבָא. הגדנה לִי. השלךְ עַל יְיָ יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ. הבט נָא. השמיע את קולו. וְעַתָּה הסכלת עֲשׂוֹ. מקים מֵעָפָר דָּל. מוסבות שֵׁם. הקימותי אֶת דְּבָרַי. ויהי מבדיל. מאכיל. מעמידה. מעמדה. מגיד. מטיף. הדיח. מיניקה. היניקה בָנִים. הכין אֶת צְעָדָיו.

§ 34

§ 68—73 (להגיד על כל מלה מאיזה גזרה היא בהפעל. מלות הפעל שאינן מנוקדות לנקדן) ואתה הָשְׁלַכְתָּ מקברך.

וְהַמְּלֵחַ לֹא הָמְלַחַתְּ וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ. הטבעו. הנחלתי לִי. הגד הגד לִי. והסג אָחוֹר מִשְׁפָּט. אוֹיְבֶיךָ השלמו לָךְ. ההפכו עָלַי. הוכנו. הוקמו דְּבָרַי. עוד לא הונח לָנוּ. רַגְלֵיכֶם תמעדנה. הוצק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ. הֲלֹא הוּעַד הוּעַד בך. מֻקְטָר וּמֻגָּשׁ לִשְׁמוֹ. הודענו. האכלתם. השכבתם. הוצע. הֲלֹא הגד לָכֶם מֵרֹאשׁ. הוכן הַסּוֹכֵךְ. כָּלִיל תקטר. הפקד עָלָיו שׁוֹמְרִים. הונחה. אֵשׁ תָּמִיד תקד. החלית. יעמדו חַי. הוסרו. תֻּגַּדְנָה.

§ 35

§ 74—79 (בנין התפעל) הַבְּתוּלוֹת תתעלפנה. יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאַיִן כל מִתְרוֹשֵׁשׁ והון רב. הוא התמכר לַעֲשׂוֹת רָע. אל תצטדק לְפָנָי. הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים. אֲנַחְנוּ התפללנו. דְּבָרִים כמתלהמים. עוֹדְךָ מסתולל בְּעַמִּי. גֵּרַשְׁתֶּם אותי מהסתפח בנחלת יְיָ. והתנחלתם אוֹתָם. בִּינַת נְבוֹנָיו תסתתר. אל תִּתְעַצֵּב אל לבךָ. וַיִּתְנַכְּלוּ אליו להמיתו. משתחוים. אל תִּתְבָּרֵךְ בלבךָ. התעשת ויתפלץ. אַל תתמהמה. מִתְרַפְּקִים בדלת. אַל יתהלל המתהלל וְאַל יתפאר ויתגדל ויתרומם. ויתגעשו הרים. וַיִּתְאַבְּכוּ גאות עשן. ואשתמרה מעוני. ואתחנן אֶל יְיָ. עלי תשתוחח נפשי. הַיּוֹם התוכחנו עִם רֵעֵינוּ. הסתתרה. יתרוממו ויתגדלו. ההנך מְדַבֵּר בחדר הַתִּיכוֹנִי. עִם חָסִיד תתחסד, עם גבר תמים תִּתַּמָּם. עִם נָבָר תתברר וְעִם עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל*). ועם עקש תִּתְפַּתָּל*). וָאֶתְנַפַּל לפני יי. מִתְרוֹנֵן מיין. התגלע רִיב בֵּינֵיהֶם. וָאֶתְמַלְּטָה בעור שני. ורבים מעמי הארץ מתיהדים. וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף להתאפק. ויקח חרש לְהִתְגָּרֵד בו.

§ 36

§ 80—83 (לאמר איזה היא מגזרת למה"פ ת', חסר הקצות,

*) תִּתַּפָּל, תִּתְפַּתָּל. תִּתְפַּתֵּל משרש „פתל". תִּתַּפָּל משרש „תפל", והיה צריך להיות „תִּתְתַּפָּל", רק ה„ת" השניה נופלת כדין ת' לפני ת'. עין § 80 בגזרת „לה"פ ת".

מרכבים ומרבעים, הזמן והגוף) וַיֵּט שכמו לסבל. נְתַתֶּם ביד אויב. נכרת אֹכֶל מִפִּינוּ. שָׁבַת משוש כנורנו. נוֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הזרע. וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל הוּר פָּתֶן. וַתִּתְהַלְהַל אסתר. שָׁאַל בַּתְּרָפִים. קלקל בַּחִצִּים. כִּי נשׂא אשׁא לָהֶם. יָפְיָפִיתָ מבני אדם. וַיִּז מדמם על המזבח. שׁובו אֵתָיו. אל תירא וְאַל תֵּחָת. לְמַעַן תִּוָּרֵא. ידיו תְּבִיאֶינָה. כְּצֵאת השמש. פני חֳמַרְמְרוּ מבכי. זבחי הַבְהָבַי. מוֹצִיא אסירים בכשרות. אל תקפץ את ידך מֵתֵת לעני. צֵא צֵא קִרְאוּ לו. נוראות נפלאתי. זאת מנחתי אשר הוּבָאת לָךְ. כְּמִתְלַהְלֵהַּ הַיֹּרֶה זקים ומות. גמול ידו הָדָה. נְכֵה רגלים. נָטִיתִי ידי ואין מקשיב. מְבוֹא באר לחי רואי. וַתֵּצֶאנָה הנשים לקראתו. מְבִיאִים תודה. צְאֶינָה וּרְאֶינָה בנות ציון. הִכְרִית אכל מפיו. מְבִיאִים תודה בית יי.

§ 37

(הנוכים לכל הבנינים, הזמנים והגופים, ולנקד את המלות) מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיֶּדְכֶם רמס חֲצֵרָי? שמעו שָׁמַיִם והאזיני אֶרֶץ כִּי יְיָ דבר, בָּנִים גדלתי ורוממתי וְהֵם פשעו בִי. יִשְׂרָאֵל לֹא ידע עַמִּי לֹא התבונן. עזבו אֶת יְיָ נאצו אֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נזרו אָחוֹר. עַל מֶה תכו עוד תוסיפו סָרָה. יְיָ צְבָאוֹת הותיר לָנוּ. שמעו דְבַר יְיָ האזינו תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ. שָׂנְאָה נַפְשִׁי. נלאיתי נְשׂא. גַּם כִּי תַרְבּוּ תְפִלָּה אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ. רחצו הזכו הסירו רע מַעַלְלֵיכֶם. כַּשֶּׁלֶג ילבינו. אִם תאבו ושמעתם טוּב הָאָרֶץ תאכלו. חֶרֶב תְּאֻכְּלוּ. ואשיבה שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה. ושפט בֵּין הַגּוֹיִם והוכיח לְעַמִּים רַבִּים וכתתו חַרְבוֹתָם לְאִתִּים. לֹא ישא גוי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא ילמדו עוֹד מִלְחָמָה. אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ להשתחות. מֵסִיר מִירוּשָׁלַיִם. הגידו לֹא כחדו. מאשריך מַתְעִים. וְדֶרֶךְ אֹרְחֹתֶיךָ בלעו. נִצָּב לָרִיב יְיָ. וּבְרַגְלֵיהֶם תעכסנה. והחזיקו שֶׁבַע נָשִׁים. אודיעה נָּא אֶתְכֶם. לֹא יזמר וְלֹא יעדר. מגיעי בַיִת בְּבַיִת. שָׂדֶה בְּשָׂדֶה יקריבו. והושבתם

לְבַדְּכֶם. מִשְׁכִּימִי, יִרְדְּפוּ מאחרי, יין יַדְלִיקֵם. הרחיבה שאול נפשה. האומרים ימהר יחישה מעשהו. לְמַעַן נראה. ותקרב. ותבואה. מצדיקי רָשָׁע. יסירו מִמֶּנּוּ. ויט ידו עליו ויכהו. וירגזו הֶהָרִים. לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נטויה. וּלְבָבוֹ יבין ושב ורפא לו.

§ 38

§ 84—91 (הכנוים עם כל הבנינים והגזרות) מִצַּר תצרני. תסובבני סֶלָה. אשכילך ואורך בְּדֶרֶךְ זו תֵלֵךְ. חֶסֶד יסובבנו. אַל בְּאַפְּךָ תוכיחני וְאַל בַּחֲמָתְךָ תיסרני. הושיעני לְמַעַן חַסְדֶּךָ. כַּצִּנָּה רָצוֹן תעטרנו. חנני יְיָ. מִכָּל רֹדְפַי הצילני. בּוֹר כָּרָה ויחפרהו. כִּי הַשָּׁתוֹת יהרסון. יבחנו בְּנֵי אָדָם. תשמרם. תצרנו. סָבִיב רְשָׁעִים יתהלכון. עַד אָנָה תסתיר אֶת פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי. שמרני אֵל. יסרוני כִלְיוֹתָי. תודיעני אֹרַח חַיִּים. צְרַפְתַּנִי בל תמצא. עֵינֶיךָ תחזינה מֵישָׁרִים. אֲנִי קראתיך כִי תענני אֵל. שמרני כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תסתירני. הכריעהו. אפפוני. יבעתוני. קִדְּמוּנִי מוקשי מות. יקדמוני בְיוֹם אֵידִי. יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אלהי יעקב. תשיתמו כְּתַנּוּר אֵשׁ. פרימו מֵאֶרֶץ תאבד. יפלטהו יצילהו. האכילהו לֶחֶם, הַשְׁקֵהוּ מָיִם. ותהי זאת תַּנְחוּמֹתֵיכֶם. תְּשִׂימֵהוּ כמים בלהות. לא יערכנה זָהָב. אז ראה וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וגם חֲקָרָהּ. וַהֲבֵאתִים עליך מסביב. והפשיטוך אֶת בְּגָדֶיךָ. על צחיח סלע שָׂמְתִהוּ. לא שְׁפַכְתִּהוּ עַל הָאָרֶץ. אִמַּצְתִּיךָ אַף עזרתיך. הצום צַמְתֻּנִי אָנִי. ואת בית יוסף אוֹשִׁיעַ לְהוֹשַׁבְתִּים כי רִחַמְתִּים והיו כאשר לא זְנַחְתִּים וְאֶעֱנֵם. אשרקה לָהֶם ואקבצם כִּי פדיתים ואזרעם בָּעַמִּים ובמרחקים יִזְכְּרוּנִי וְחָיוּ את בניהם וָשָׁבוּ. וַהֲשִׁבוֹתִים מארץ מצרים ומאשור אֲקַבְּצֵם. וגברתים בַּיְיָ וּבִשְׁמוֹ יתהלכו. השליכהו. כָּל עמסיה שרוט ישרטו ונאספו עליה. ואמרתם בַּמֶּה אֲהַבְתָּנוּ. הקריבהו נָא. שָׁמְרֵנִי אל מאויבי. בֵּרַכְנוּכֶם מבית יי. וּשְׁמַרְתִּיךָ בכל אשר תלך. יאהבני אִישִׁי. הן גביר

שַׂמְתִּיו לךְ . הַמְצָאתַנִי אויבי . שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ . וְאַתֶּם
יְ‎/ו מורא וַיִּירָאֻנִי . אני קְרָאתִיךָ כי תעננִי . קַדְּמָה פניו הַכְרִיעֵהוּ .

§ 39

(הנוכים לכל הבנינים והגזרות) הִנְנִי נטיתי אֶת יָדִי
ונתתיךָ לְבַז לַגּוֹיִם והכרתיךָ מִן הָעַמִּים והאבדתיךָ מִן הָאֲרָצוֹת,
אשמידךָ וידעת כִּי אֲנִי יְיָ . בַּחֶרֶב תֵּהרגנה . ושללו חילךָ ובזזו
רְכֻלָּתֵךְ והרסו חומותַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ יִתֹּצוּ . בתוךְ מַיִם ישימו .
וְהִשְׁאַרְתִּי בקרבךְ עם עני ודל וְחָסוּ בשם יי . לא יַעֲשׂוּ עולה
וְלֹא ידברו כָזָב . ולא יִמָּצֵא בפיהם . המה יִרְעוּ וְרָבְצוּ ואין
מַחֲרִיד . הֵסִיר משפטיךְ , פִּנָּה אויבךְ . יֵאָמֵר לירושלים אל
תִּירָאִי אל יִרְפּוּ ידיךְ . וְהַמִּשְׂתַּכֵּר מִשְׂתַּכֵּר אל צרור נָקוּב . עלו
הָהָר והבאתם עץ ובנו הבית , וארצה בו ואכבדה . אֲשֶׁר
צִוִּיתִי הֲלֹא השיגו , וישובו ויאמרו כאשר זמם לעשות לנו
כן עשה אתנו . עוד תְּפוּצֶנָה ערי . וְשָׁכַנְתִּי בתוכךְ וְיָדַעַתְּ כי
יי צבאות שְׁלָחַנִי אליךְ . ראה העברתי מֵעָלֶיךָ . וילבישהו בְּגָדִים .
ויעירני כְּאִישׁ אֲשֶׁר יעור מִשְּׁנָתוֹ . ואשא עֵינַי וָאֵרֶא . וְהָאֲמֻצִּים
יצאו ויבקשו ללכת להתהלך בָּאָרֶץ , ויאמר לכו התהלכו
בארץ , וַתִּתְהַלַּכְנָה בָּאָרֶץ . וידבר אֵלַי לאמר , ראה היוצאים
הניחו את רוחי . ועיניו תִּמַּקְנָה ולשונו תִּמַּק בפיהם . מַגִּישִׁים
על מזבחי לחם מְגֹאָל , ואמרתם בַּמֶּה גאלנוךָ באמרכם שֻׁלְחַן
יְיָ נבזה הוא . יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מאד יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע . לא בָזָה
ולא שִׁקַּץ ולא הִסְתִּיר פניו . וּבְשַׁוְּעוֹ אליו שָׁמֵעַ . יאכלו וְיִשְׂבְּעוּ
יְהַלְלוּ יי דֹרְשָׁיו . אכלו וישתחוו , לְפָנָיו יכרעו כָּל יורדי עָפָר .
יבאו ויגידו צִדְקָתוֹ לְעַם נולד כִּי עשה . על ימים יְסָדָהּ ועל
נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ . יֵהָרֵס ולא יִבָּנֶה . בו בָטַח לבי וְנֶעֱזָרְתִּי וַיַּעֲלֹז
לבי וּמִשִּׁירִי אֲהוֹדֶנּוּ .

גִּזְרַת הַשְּׁלֵמִים * 33 §

הַבִּנְיָן הַקַּל

עָבָר

מדבר מדברת	נוכח	נוכחת	נסתר	נסתרת	מדברים מדברות	נוכחים	נוכחות	נסתרים נסתרות
כָּתַבְתִּי	כָּתַבְתָּ	כָּתַבְתְּ	כָּתַב	כָּתְבָה	כָּתַבְנוּ	כְּתַבְתֶּם	כְּתַבְתֶּן	כָּתְבוּ

בֵּינוֹנִי פּוֹעֵל

יחיד:	אֲנִי כֹּתֵב	אַתָּה כֹּתֵב	הוּא כֹּתֵב
רבים:	אֲנַחְנוּ כֹּתְבִים	אַתֶּם כֹּתְבִים	הֵם כֹּתְבִים
יחידה:	אֲנִי כֹּתְבָה, כֹּתֶבֶת	אַתְּ כֹּתְבָה ־תֶבֶת	הִיא כֹּתְבָה ־תֶבֶת
רבות:	אֲנַחְנוּ כֹּתְבוֹת	אַתֶּן כֹּתְבוֹת	הֵן כֹּתְבוֹת

בֵּינוֹנִי פָּעוּל

יחיד:	אֲנִי כָּתוּב	אַתָּה כָּתוּב	הוּא כָּתוּב
רבים:	אֲנַחְנוּ כְּתוּבִים	אַתֶּם כְּתוּבִים	הֵם כְּתוּבִים
יחידה:	אֲנִי כְּתוּבָה	אַתְּ כְּתוּבָה	הִיא כְּתוּבָה
רבות:	אֲנַחְנוּ כְּתוּבוֹת	אַתֶּן כְּתוּבוֹת	הֵן כְּתוּבוֹת.

עָתִיד

מדבר מדברת	נוכח	נוכחת	נסתר	נסתרת	מדברים מדברות	נוכחים	נסתרים	נוכחות נסתרות
אֶכְתֹּב	תִּכְתֹּב	תִּכְתְּבִי	יִכְתֹּב	תִּכְתֹּב	נִכְתֹּב	תִּכְתְּבוּ	יִכְתְּבוּ	תִּכְתֹּבְנָה

צִוּוּי

יחיד: כְּתֹב. רבים: כִּתְבוּ. יחידה: כִּתְבִי. רבות: כְּתֹבְנָה.

מָקוֹר

כָּתֹב, כְּתֹב בִּכְתֹב כִּכְתֹב לִכְתֹּב מִכְּתֹב.

---

* על כל גזרה ובנין רשמתי את ה § אשר לו בפנים הספר, למען אשר יוכל המתלמד למצא בנקל בכל גזרה ובנין, את כללי הדקדוק שלהם אשר בפנים הספר.

בנין נִפְעַל

עבר: נִכְתַּבְתִּי נִכְתַּבְתָּ נִכְתַּבְתְּ נִכְתַּב נִכְתְּבָה נִכְתַּבְנוּ נִכְתַּבְתֶּם נִכְתַּבְתֶּן נִכְתְּבוּ.

בינוני פועל: נִכְתָּב נִכְתָּבִים נִכְתָּבָה=נִכְתֶּבֶת נִכְתָּבוֹת.

בינוני פעול חסר בבנין הזה.

עתיד: אֶכָּתֵב תִּכָּתֵב תִּכָּתְבִי יִכָּתֵב תִּכָּתֵב נִכָּתֵב תִּכָּתְבוּ תִּכָּתַבְנָה יִכָּתְבוּ תִּכָּתַבְנָה.

צווי: הִכָּתֵב הִכָּתְבוּ הִכָּתְבִי הִכָּתַבְנָה.

מקור: הִכָּתֵב, בְּהִכָּתֵב כְּהִכָּתֵב לְהִכָּתֵב מֵהִכָּתֵב.

בנין פִּעֵל

עבר: כִּתַּבְתִּי כִּתַּבְתָּ כִּתַּבְתְּ כִּתֵּב כִּתְּבָה כִּתַּבְנוּ כִּתַּבְתֶּם כִּתַּבְתֶּן כִּתְּבוּ.

בינוני פועל: מְכַתֵּב מְכַתְּבִים מְכַתְּבָה=מְכַתֶּבֶת מְכַתְּבוֹת.

בינוני פעול: מְכֻתָּב מְכֻתָּבִים מְכֻתָּבָה מְכֻתָּבוֹת.

עתיד: אֲכַתֵּב תְּכַתֵּב תְּכַתְּבִי יְכַתֵּב תְּכַתֵּב נְכַתֵּב תְּכַתְּבוּ תְּכַתֵּבְנָה יְכַתְּבוּ תְּכַתֵּבְנָה.

צווי: כַּתֵּב כַּתְּבוּ כַּתְּבִי כַּתֵּבְנָה.

מקור: כַּתֵּב בְּכַתֵּב כְּכַתֵּב לְכַתֵּב מִכַּתֵּב.

בנין פֻּעַל

עבר: כֻּתַּבְתִּי כֻּתַּבְתָּ כֻּתַּבְתְּ כֻּתַּב כֻּתְּבָה כֻּתַּבְנוּ כֻּתַּבְתֶּם כֻּתַּבְתֶּן כֻּתְּבוּ.

בינוני פועל: כֻּתָּב כֻּתָּבִים כֻּתָּבָה כֻּתָּבוֹת.

בינוני פָּעוּל חסר בבנין הזה.

עתיד: אֲכֻתַּב תְּכֻתַּב תְּכֻתְּבִי יְכֻתַּב תְּכֻתַּב נְכֻתַּב תְּכֻתְּבוּ תְּכֻתַּבְנָה יְכֻתְּבוּ תְּכֻתַּבְנָה.

מקור: כֻּתֹּב (עם בכל"ם לא נמצא).

צווי אין בבנין הזה.

בנין הִפְעִיל

עבר: הִכְתַּבְתִּי הִכְתַּבְתָּ הִכְתַּבְתְּ הִכְתִּיב הִכְתִּיבָה הִכְתַּבְנוּ הִכְתַּבְתֶּם הִכְתַּבְתֶּן הִכְתִּיבוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מַכְתִּיב מַכְתִּיבִים מַכְתִּיבָה=מַכְתֶּבֶת מַכְתִּיבוֹת.

בינוני פָּעוּל: מָכְתָּב מָכְתָּבִים מָכְתָּבָה מָכְתָּבוֹת.

עתיד: אַכְתִּיב תַּכְתִּיב תַּכְתִּיבִי יַכְתִּיב תַּכְתִּיב נַכְתִּיב תַּכְתִּיבוּ תַּכְתֵּבְנָה יַכְתִּיבוּ תַּכְתֵּבְנָה.

צִוּוּי: הַכְתֵּב הַכְתִּיבוּ הַכְתִּיבִי הַכְתֵּבְנָה.

מקור: הַכְתֵּב=הַכְתִּיב, בְּהַכְתִּיב כְּהַכְתִּיב לְהַכְתִּיב מֵהַכְתִּיב.

בִּנְיַן הָפְעַל

עבר: הָכְתַּבְתִּי הָכְתַּבְתָּ הָכְתַּבְתְּ הָכְתַּב הָכְתְּבָה הָכְתַּבְנוּ הָכְתַּבְתֶּם הָכְתַּבְתֶּן הָכְתְּבוּ.

בינוני פֹּעַל: הָכְתָּב הָכְתָּבִים הָכְתָּבָה=הָכְתֶּבֶת הָכְתָּבוֹת.

בינוני פָּעוּל וְצִוּוּי אין בבנין הזה.

עתיד: אָכְתַּב תָּכְתַּב תָּכְתְּבִי יָכְתַּב תָּכְתַּב נָכְתַּב תָּכְתְּבוּ תָּכְתַּבְנָה יָכְתְּבוּ תָּכְתַּבְנָה.

מקור: הָכְתֵּב=הָכְתַּב (שם בכל"ם לא נמצא)

בנין הִתְפַּעֵל

עבר: הִתְכַּתַּבְתִּי הִתְכַּתַּבְתָּ הִתְכַּתַּבְתְּ הִתְכַּתֵּב הִתְכַּתְּבָה הִתְכַּתַּבְנוּ הִתְכַּתַּבְתֶּם הִתְכַּתַּבְתֶּן הִתְכַּתְּבוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מִתְכַּתֵּב מִתְכַּתְּבִים מִתְכַּתְּבָה=מִתְכַּתֶּבֶת מִתְכַּתְּבוֹת.

בינוני פָּעוּל חסר בבנין הזה.

עתיד: אֶתְכַּתֵּב תִּתְכַּתֵּב תִּתְכַּתְּבִי יִתְכַּתֵּב תִּתְכַּתֵּב נִתְכַּתֵּב תִּתְכַּתְּבוּ תִּתְכַּתֵּבְנָה יִתְכַּתְּבוּ תִּתְכַּתֵּבְנָה.

צִוּוּי: הִתְכַּתֵּב הִתְכַּתְּבוּ הִתְכַּתְּבִי הִתְכַּתֵּבְנָה.

מקור: הִתְכַּתֵּב. בְּהִתְכַּתֵּב כְּהִתְכַּתֵּב לְהִתְכַּתֵּב מֵהִתְכַּתֵּב.

בנין קַל

גִּזְרַת חַסְרֵי פֵּא נון 34 §

עבר: נָגַשְׁתִּי נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתְּ נָגַשׁ נָגְשָׁה נָגַשְׁנוּ נְגַשְׁתֶּם נְגַשְׁתֶּן נָגְשׁוּ.
בינוני פּוֹעֵל: נֹגֵשׁ נֹגְשִׁים נֹגְשָׁה נֹגְשׁוֹת.
בינוני פָּעוּל: נָגוּשׁ נְגוּשִׁים נְגוּשָׁה נְגוּשׁוֹת.
עתיד: אֶגַּשׁ תִּגַּשׁ תִּגְּשִׁי יִגַּשׁ תִּגַּשׁ נִגַּשׁ תִּגְּשׁוּ תִּגַּשְׁנָה יִגְּשׁוּ תִּגַּשְׁנָה.
צווי: גַּשׁ גְּשׁוּ גְּשִׁי גַּשְׁנָה.
מקור: נְגֹשׁ=גֶּשֶׁת, בְּגֶשֶׁת כְּגֶשֶׁת לָגֶשֶׁת מִגֶּשֶׁת.

גזרת חספנו"ן אם עה"פ מאותיות אהחע"ר תבוא בעתיד:
אֶנְעַל תִּנְעַל תִּנְעֲלִי יִנְעַל תִּנְעַל נִנְעַל תִּנְעֲלוּ תִּנְעַלְנָה יִנְעֲלוּ תִּנְעַלְנָה:
בצווי נְעַל נַעֲלוּ נַעֲלִי נְעַלְנָה.

גִּזְרַת נָחֵי פֵּא יוד 35 §

עבר: יָשַׁבְתִּי יָשַׁבְתָּ יָשַׁבְתְּ יָשַׁב יָשְׁבָה יָשַׁבְנוּ יְשַׁבְתֶּם יְשַׁבְתֶּן יָשְׁבוּ.
בינוני פּוֹעֵל: יֹשֵׁב יֹשְׁבִים יֹשְׁבָה יֹשְׁבוֹת.
בינוני פָּעוּל: יָשׁוּב יְשׁוּבִים יְשׁוּבָה יְשׁוּבוֹת.
עתיד: אֵשֵׁב תֵּשֵׁב תֵּשְׁבִי יֵשֵׁב תֵּשֵׁב נֵשֵׁב תֵּשְׁבוּ תֵּשַׁבְנָה יֵשְׁבוּ תֵּשַׁבְנָה:
צווי: שֵׁב שְׁבוּ שְׁבִי שֵׁבְנָה.
מקור: יְשֹׁב=שֶׁבֶת, בְּשֶׁבֶת כְּשֶׁבֶת לָשֶׁבֶת מִשֶּׁבֶת.

בִּנְיַן הַקַּל גִּזְרַת הַשְּׁלֵמִים עַל מִשְׁקַל פָּעֵל

עבר: כָּבַדְתִּי כָּבַדְתָּ כָּבַדְתְּ כָּבֵד כָּבְדָה (כָּבֵדָה) כָּבַדְנוּ כְּבַדְתֶּם כְּבַדְתֶּן כָּבְדוּ.
בינוני פּוֹעֵל: כָּבֵד כְּבֵדִים כְּבֵדָה כְּבֵדוֹת.
בינוני פעול וצווי חסרים.

עתיד: אֶכְבַּד תִּכְבַּד תִּכְבְּדִי יִכְבַּד תִּכְבַּד נִכְבַּד תִּכְבְּדוּ תִּכְבַּדְנָה יִכְבְּדוּ תִּכְבַּדְנָה.

מקור: כָּבוֹד. כְּבֹד.

גִּזְרַת הַשְּׁלֵמִים עַל מִשְׁקַל פָּעֹל

עבר: קָטֹנְתִּי קָטֹנְתָּ קָטֹנְתְּ קָטֹן קָטְנָה (קָטֹנָּה) קָטֹנּוּ קְטָנְתֶּם קְטָנְתֶּן קָטְנוּ (קָטֹנּוּ).

בינוני פּוֹעֵל: קָטֹן קְטַנִּים קְטַנָּה קְטַנּוֹת

בינוני פעול וצווי חסרים

עתיד: אֶקְטַן תִּקְטַן תִּקְטְנִי יִקְטַן תִּקְטַן נִקְטַן תִּקְטְנוּ תִּקְטַנָּה יִקְטְנוּ תִּקְטַנָּה.

מקור: קָטוֹן, קְטֹן.

גזרת נחפיו"ד אם אותיות אית"ן בחיריק תבוא בעתיד:

אִינַק תִּינַק תִּינְקִי יִינַק תִּינַק נִינַק תִּינְקוּ תִּינַקְנָה יִינְקוּ תִּינַקְנָה

בצווי: יְנַק יִנְקוּ יִנְקִי יְנַקְנָה.

במקור: יָנֹק=יְנַק, בִּינַק כִּינַק לִינַק מִינַק.

גִּזְרַת נָחֵי פֵּא אָלֶף § 36

עבר: אָכַלְתִּי אָכַלְתָּ אָכַלְתְּ אָכַל אָכְלָה אָכַלְנוּ אֲכַלְתֶּם אֲכַלְתֶּן אָכְלוּ.

בינוני פּוֹעֵל: אֹכֵל אֹכְלִים אֹכְלָה=אֹכֶלֶת אֹכְלוֹת.

בינוני פעול: אָכוּל אֲכוּלִים אֲכוּלָה אֲכוּלוֹת.

עתיד: אֹכַל תֹּאכַל תֹּאכְלִי יֹאכַל תֹּאכַל נֹאכַל תֹּאכְלוּ תֹּאכַלְנָה יֹאכְלוּ תֹּאכַלְנָה.

צווי: אֱכֹל, אִכְלוּ אִכְלִי אֱכֹלְנָה.

מקור: אָכֹל=אֱכֹל, בַּאֲכֹל מֵאֲכֹל כֶּאֱכֹל לֶאֱכֹל.

גִּזְרַת נָחֵי לָמֶד אָלֶף § 37

עבר: מָצָאתִי מָצָאתָ מָצָאת מָצָא מָצְאָה מָצָאנוּ מְצָאתֶם מְצָאתֶן מָצְאוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מֹצֵא מֹצְאִים מֹצְאָה מֹצְאוֹת.

בינוני פעול: מָצוּא מְצוּאִים מְצוּאָה מְצוּאוֹת.

עתיד: אֶמְצָא תִּמְצָא תִּמְצְאִי יִמְצָא תִּמְצָא נִמְצָא תִּמְצְאוּ תִּמְצֶאנָה יִמְצְאוּ תִּמְצֶאנָה.

מקור: מָצֹא=מְצֹא בִּמְצֹא כִּמְצֹא לִמְצֹא מִמְּצֹא

גִּזְרַת נל"א עַל מִשְׁקַל פָּעֵל תבוא בעבר:

מָלֵאתִי מָלֵאתָ מָלֵאת מָלֵא מָלְאָה מָלֵאנוּ מְלֵאתֶם מְלֵאתֶן מָלְאוּ.

בינוני פועל: מָלֵא מְלֵאִים מְלֵאָה מְלֵאוֹת.

מקור: מָלֵא=מְלֹאת בִּמְלֹאת...

גִּזְרַת נָחֵי לָמֶד הֵא § 38

עבר: גָּלִיתִי גָּלִיתָ גָּלִית גָּלָה גָּלְתָה גָּלִינוּ גְּלִיתֶם גְּלִיתֶן גָּלוּ.

בינוני פועל: גֹּלֶה גֹּלִים גֹּלָה גֹּלוֹת.

בינוני פעול: גָּלוּי גְּלוּיִם גְּלוּיָה גְּלוּיוֹת.

עתיד: אֶגְלֶה תִּגְלֶה תִּגְלִי יִגְלֶה תִּגְלֶה נִגְלֶה תִּגְלוּ תִּגְלֶינָה יִגְלוּ תִּגְלֶינָה.

צווי: גְּלֵה גְּלוּ גְּלִי גְּלֶינָה.

מקור: גָּלֹה=גְּלוֹת, בִּגְלוֹת כִּגְלוֹת לִגְלוֹת מִגְּלוֹת.

גִּזְרַת נָחֵי עַיִן וָו § 39

עבר: ־קַמְתִּי ־קַמְתָּ ־קַמְתְּ קָם קָמָה ־קַמְנוּ ־קַמְתֶּם ־קַמְתֶּן קָמוּ.

בינוני פועל: קָם קָמִים קָמָה קָמוֹת.

בינוני פעול: קוּם קוּמִים קוּמָה קוּמוֹת.

עתיד: אָקוּם תָּקוּם תָּקוּמִי יָקוּם תָּקוּם נָקוּם תָּקוּמוּ תְּקוּמֶינָה יָקוּמוּ תְּקוּמֶינָה (תָּקֹמְנָה).

צווי: קוּם קוּמוּ קוּמִי קֹמְנָה. מקור: קוֹם=קוּם. בְּקוּם כְּקוּם לָקוּם מִקּוּם.

גִּזְרַת נחע"ו על משקל פָּעֵל:

עבר: מַתִּי מַתָּ מַתְּ מֵת מֵתָה מַתְנוּ מַתֶּם מַתֶּן מֵתוּ.

בינוני פועל: מֵת מֵתִים מֵתָה מֵתוֹת.

עתיד: אָמוּת תָּמוּת תָּמוּתִי יָמוּת תָּמוּת נָמוּת תָּמוּתוּ תָּמֹתְנָה יָמוּתוּ תָּמוֹתְנָה.

צווי: מוּת מוּתוּ מוּתִי מוֹתְנָה. מקור: מוּת=מוֹת.

גִּזְרַת נחע״ו על משקל פָּעֵל:

עבר: בּוֹשְׁתִּי בּוֹשְׁתָּ בּוֹשְׁתְּ בּוֹשׁ בּוֹשָׁה בּוֹשְׁנוּ בָּשְׁתֶּם בָּשְׁתֶּן בּוֹשׁוּ.
בינוני פוֹעֵל: בּוֹשׁ בּוֹשִׁים בּוֹשָׁה בּוֹשׁוֹת.
עתיד: אֵבוֹשׁ תֵּבוֹשׁ תֵּבוֹשִׁי יֵבוֹשׁ תֵּבוֹשׁ נֵבוֹשׁ תֵּבוֹשׁוּ תֵּבֹשְׁנָה יֵבוֹשׁוּ תֵּבֹשְׁנָה.
צווי: בּוֹשׁ בּוֹשׁוּ בּוֹשִׁי בּוֹשְׁנָה. מקור: בּוֹשׁ:

גִּזְרַת הַכְּפוּלִים 40 §

עבר: סַבּוֹתִי סַבּוֹתָ סַבּוֹת סַב סַבָּה סַבּוֹנוּ סַבּוֹתֶם סַבּוֹתֶן סַבּוּ.
בינוני פוֹעֵל: סַב סַבִּים סַבָּה סַבּוֹת. בינוני פָּעוּל: סָבוּב סְבוּבִים סְבוּבָה סְבוּבוֹת.
עתיד: אָסֹב תָּסֹב תָּסֹבִּי יָסֹב תָּסֹב נָסֹב תָּסֹבּוּ תְּסֻבֶּינָה יָסֹבּוּ תְּסֻבֶּינָה.
צווי: סֹב סֹבּוּ סֹבִּי סֻבֶּינָה. מקור: סָבוּב=סֹב, בְּסֹב כְּסֹב לָסֹב מִסֹּב.

בנין נִפְעַל 43 §

גִּזְרַת נָחֵי פֵּא יוד 44 §

עבר: נוֹדַעְתִּי נוֹדַעְתָּ נוֹדַעַתְּ נוֹדַע נוֹדְעָה נוֹדַעְנוּ נוֹדַעְתֶּם נוֹדַעְתֶּן נוֹדְעוּ.
בינוני פוֹעֵל: נוֹדָע נוֹדָעִים נוֹדָעָה נוֹדָעוֹת.
עתיד: אִוָּדַע תִּוָּדַע תִּוָּדְעִי יִוָּדַע תִּוָּדַע נִוָּדַע תִּוָּדְעוּ תִּוָּדַעְנָה יִוָּדְעוּ תִּוָּדַעְנָה.
צווי: הִוָּדַע הִוָּדְעוּ הִוָּדְעִי הִוָּדַעְנָה. מקור: הִוָּדַע.

גִּזְרַת נָחֵי עַיִן וָו 45 §

עבר: נְקוּמוֹתִי נְקוּמוֹתָ נְקוּמוֹת נָקוֹם נָקוֹמָה נְקוּמוֹנוּ נְקוּמוֹתֶם נְקוּמוֹתֶן נָקוֹמוּ.
בינוני פועל: נָקוֹם נְקוֹמִים נְקוֹמָה נְקוֹמוֹת.

עתיד: אָקוּם תָּקוּם תָּקוּמִי יָקוּם תָּקוּם נָקוּם תָּקוּמוּ תְּקוּמֶנָה יָקוּמוּ תְּקוּמֶנָה.
צווי: הִקּוֹם הִקּוֹמוּ הִקּוֹמִי הִקּוֹמְנָה. מקור: הִקּוֹם.

גִּזְרַת הַכְּפוּלִים § 46

עבר: נְסַבּוֹתִי נְסַבּוֹתָ נְסַבּוֹת נָסַב נָסַבָּה נְסַבּוֹנוּ נְסַבּוֹתֶם נְסַבּוֹתֶן נָסַבּוּ:
בינוני פוֹעֵל: נָסָב נְסַבִּים נְסַבָּה נְסַבּוֹת.
עתיד: אֶסַּב תִּסַּב תִּסַּבִּי יִסַּב תִּסַּב נִסַּב תִּסַּבּוּ תִּסַּבֶּנָה יִסַּבּוּ תִּסַּבֶּנָה:
צווי: הִסַּב הִסַּבּוּ הִסַּבִּי הִסַּבֶּנָה. מקור: הִסּוֹב=הִסַּב.

גִּזְרַת חַסְרֵי פֵּא נוּן § 48

עבר: נִגַּשְׁתִּי נִגַּשְׁתָּ נִגַּשְׁתְּ נִגַּשׁ נִגְּשָׁה נִגַּשְׁנוּ נִגַּשְׁתֶּם נִגַּשְׁתֶּן נִגְּשׁוּ.
בינוני פוֹעֵל: נִגָּשׁ נִגָּשִׁים נִגָּשָׁה נִגָּשׁוֹת.
עתיד: אֶנָּגֵשׁ תִּנָּגֵשׁ תִּנָּגְשִׁי יִנָּגֵשׁ תִּנָּגֵשׁ נִנָּגֵשׁ תִּנָּגְשׁוּ תִּנָּגַשְׁנָה יִנָּגְשׁוּ תִּנָּגַשְׁנָה.
צווי: הִנָּגֵשׁ הִנָּגְשׁוּ הִנָּגְשִׁי הִנָּגַשְׁנָה. מקור: הִנָּגֵשׁ.

גִּזְרַת אִם פֵּא הַפֹּעַל „אהחער" § 50

עבר: נֶעֱזַרְתִּי נֶעֱזַרְתָּ נֶעֱזַרְתְּ נֶעֱזַר נֶעֶזְרָה נֶעֱזַרְנוּ נֶעֱזַרְתֶּם נֶעֱזַרְתֶּן נֶעֶזְרוּ.
בינוני פוֹעֵל: נֶעֱזָר נֶעֱזָרִים נֶעֱזָרָה נֶעֱזָרוֹת.
עתיד: אֵעָזֵר תֵּעָזֵר תֵּעָזְרִי יֵעָזֵר תֵּעָזֵר נֵעָזֵר תֵּעָזְרוּ תֵּעָזַרְנָה יֵעָזְרוּ תֵּעָזַרְנָה.
צווי: הֵעָזֵר הֵעָזְרוּ הֵעָזְרִי הֵעָזַרְנָה, מקור: הֵעָזֵר.

בִּנְיַן פִּעֵל (פִּקֵּד) § 51

גִּזְרַת חַסְרֵי פֵּא נוּן § 52

עבר: נִגַּשְׁתִּי נִגַּשְׁתָּ נִגַּשְׁתְּ נִגַּשׁ נִגְּשָׁה נִגַּשְׁנוּ נִגַּשְׁתֶּם נִגַּשְׁתֶּן נִגְּשׁוּ.
בינוני פוֹעֵל: מְנַגֵּשׁ מְנַגְּשִׁים מְנַגָּשָׁה מְנַגְּשׁוֹת.
בינוני פָּעוּל: מְנֻגָּשׁ מְנֻגָּשִׁים מְנֻגָּשָׁה מְנֻגָּשׁוֹת.
עתיד: אֲנַגֵּשׁ תְּנַגֵּשׁ תְּנַגְּשִׁי יְנַגֵּשׁ תְּנַגֵּשׁ נְנַגֵּשׁ תְּנַגְּשׁוּ תְּנַגֵּשְׁנָה יְנַגְּשׁוּ תְּנַגֵּשְׁנָה.
צווי: נַגֵּשׁ נַגְּשׁוּ נַגְּשִׁי נַגֵּשְׁנָה. מקור: נַגֵּשׁ.

גִזְרַת נע"ו או כפולים הַנִקְרֵאת „בִנְיַן מְרֻבָּע" 55 54 §

עבר: קוֹמַמְתִּי קוֹמַמְתָּ קוֹמַמְתְּ קוֹמֵם קוֹמְמָה קוֹמַמְנוּ קוֹמַמְתֶּם קוֹמַמְתֶּן קוֹמְמוּ.

בינוני פוֹעֵל: מְקוֹמֵם מְקוֹמְמִים מְקוֹמְמָה מְקוֹמְמוֹת.

בינוני פָּעוּל: מְקוֹמָם מְקוֹמָמִים מְקוֹמָמָה מְקוֹמָמוֹת.

עתיד: אֲקוֹמֵם תְּקוֹמֵם תְּקוֹמְמִי יְקוֹמֵם תְּקוֹמֵם נְקוֹמֵם תְּקוֹמְמוּ תְּקוֹמֵמְנָה יְקוֹמְמוּ תְּקוֹמֵמְנָה.

צווי: קוֹמֵם קוֹמְמוּ קוֹמְמִי קוֹמֵמְנָה. מקור: קוֹמֵם.

גִזְרַת אם עַיִן הַפָּעַל „אההער" 56 §

עבר: בֵּרַכְתִּי בֵּרַכְתָּ בֵּרַכְתְּ בֵּרֵךְ בֵּרְכָה בֵּרַכְנוּ בֵּרַכְתֶּם בֵּרַכְתֶּן בֵּרְכוּ

בינוני פוֹעֵל: מְבָרֵךְ מְבָרְכִים מְבָרְכָה מְבָרְכוֹת.

בינוני פָּעוּל: מְבֹרָךְ מְבֹרָכִים מְבֹרָכָה מְבֹרָכוֹת.

עתיד: אֲבָרֵךְ תְּבָרֵךְ תְּבָרְכִי יְבָרֵךְ תְּבָרֵךְ נְבָרֵךְ תְּבָרְכוּ תְּבָרֵכְנָה יְבָרְכוּ תְּבָרֵכְנָה.

צווי: בָּרֵךְ בָּרְכוּ בָּרְכִי בָּרֵכְנָה: מקור בָּרֵךְ.

בִּנְיַן פֻּעַל (פֻּקַּד) 58 §

גִזְרַת נע"ו או כפולים הנקרֵאת „בִּנְיַן מְרֻבָּע" 59 §

עבר: קוֹמַמְתִּי קוֹמַמְתָּ קוֹמַמְתְּ קוֹמַם קוֹמְמָה קוֹמַמְנוּ קוֹמַמְתֶּם קוֹמַמְתֶּן קוֹמְמוּ.

בינוני פוֹעֵל: קוֹמָם קוֹמָמִים קוֹמָמָה קוֹמָמוֹת: מקור. קוֹמַם.

עתיד: אֲקוֹמַם תְּקוֹמַם תְּקוֹמְמִי יְקוֹמַם תְּקוֹמַם נְקוֹמַם תְּקוֹמְמוּ תְּקוֹמַמְנָה יְקוֹמְמוּ תְּקוֹמַמְנָה.

גִזְרַת נָחֵי לָמֶד הֵא

עבר: גֻּלֵּיתִי גֻּלֵּיתָ גֻּלֵּית גֻּלָּה גֻּלְּתָה גֻּלֵּינוּ גֻּלֵּיתֶם גֻּלֵּיתֶן גֻּלּוּ:

בינוני פוֹעַל: גֻּלֶּה גֻּלִּים גֻּלָּה גֻּלּוֹת. מקור: גֻּלֵּה=גֻּלּוֹת.

עתיד: אֲגֻלֶּה תְּגֻלֶּה תְּגֻלִּי יְגֻלֶּה תְּגֻלֶּה נְגֻלֶּה תְּגֻלּוּ תְּגֻלֶּינָה יְגֻלּוּ תְּגֻלֶּינָה.

גִזְרַת אם עַיִן הַפָּעַל „אההער" 60 §

עבר: בֹּרַכְתִּי בֹּרַכְתָּ בֹּרַכְתְּ בֹּרַךְ בֹּרְכָה בֹּרַכְנוּ בֹּרַכְתֶּם בֹּרַכְתֶּן בֹּרְכוּ:

בינוני פוּעַל: בֹּרָךְ בֹּרָכִים בֹּרָכָה בֹּרָכוֹת. מקור בֹּרַךְ.

עתיד: אֲבֹרַךְ תְּבֹרַךְ תְּבֹרְכִי יְבֹרַךְ תְּבֹרַךְ נְבֹרַךְ תְּבֹרְכוּ תְּבֹרַכְנָה יְבֹרְכוּ תְּבֹרַכְנָה;

בנין הפעיל 61 §

גִּזְרַת נָחֵי פֵּא יוּד א 62 §

עבר: הוֹדַעְתִּי הוֹדַעְתָּ הוֹדַעַתְּ הוֹדִיעַ הוֹדִיעָה הוֹדַעְנוּ הוֹדַעְתֶּם הוֹדַעְתֶּן הוֹדִיעוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מוֹדִיעַ מוֹדִיעִים מוֹדִיעָה מוֹדִיעוֹת.

בינוני פעול: מוּדָע מוּדָעִים מוּדָעָה מוּדָעוֹת.

עתיד: אוֹדִיעַ תּוֹדִיעַ תּוֹדִיעִי יוֹדִיעַ תּוֹדִיעַ נוֹדִיעַ תּוֹדִיעוּ תּוֹדַעְנָה יוֹדִיעוּ תּוֹדַעְנָה.

צווי: הוֹדַע הוֹדִיעוּ הוֹדִיעִי הוֹדַעְנָה. מקור: הוֹדִיעַ.

גִּזְרַת נָחֵי פֵּא יוּד ב „ §

עבר: הֵינַקְתִּי הֵינַקְתָּ הֵינַקְתְּ הֵינִיק הֵינִיקָה הֵינַקְנוּ הֵינַקְתֶּם הֵינַקְתֶּן הֵינִיקוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מֵינִיק מֵינִיקִים מֵינִיקָה מֵינִיקוֹת.

בינוני פָּעוּל: מוּנָק מוּנָקִים מוּנָקָה מוּנָקוֹת:

עתיד: אֵינִיק תֵּינִיק תֵּינִיקִי יֵינִיק תֵּינִיק נֵינִיק תֵּינִיקוּ תֵּינַקְנָה יֵינִיקוּ תֵּינַקְנָה

צווי: הֵינֵק הֵינִיקוּ הֵינִיקִי הֵינַקְנָה. מקור: הֵינֵק=הֵינִיק.

גִּזְרַת חַסְרֵי פֵּא נוּן 63 §

עבר: הִבַּטְתִּי הִבַּטְתָּ הִבַּטְתְּ הִבִּיט הִבִּיטָה הִבַּטְנוּ הִבַּטְתֶּם הִבַּטְתֶּן הִבִּיטוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מַבִּיט מַבִּיטִים מַבִּיטָה מַבִּיטוֹת.

בינוני פָּעוּל: מֻבָּט מֻבָּטִים מֻבָּטָה מֻבָּטוֹת.

עתיד: אַבִּיט תַּבִּיט תַּבִּיטִי יַבִּיט תַּבִּיט נַבִּיט תַּבִּיטוּ תַּבֵּטְנָה יַבִּיטוּ תַּבֵּטְנָה;

צווי: הַבֵּט הַבִּיטוּ הַבִּיטִי הַבֵּטְנָה. מקור: הַבֵּט.

גִּזְרַת נָחֵי עַיִן וָו 64 §

עבר: הֲקִמֹתִי הֲקִמֹתָ הֲקִמֹת (הֲקִימוֹתִי הֲקִימוֹתָ הֲקִימוֹת) הֵקִים הֵקִימָה הֲקִמֹנוּ
הֲקִמֹתֶם הֲקִמֹתֶן (הֲקִימוֹנוּ הֲקִימוֹתֶם הֲקִימוֹתֶן) הֵקִימוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מֵקִים מְקִימִים. מְקִימָה מְקִימוֹת.

בינוני פָּעוּל: מוּקָם מוּקָמִים מוּקָמָה מוּקָמוֹת.

עתיד: אֻקַם תֻּקַם תֻּקְמִי יֻקַם תֻּקַם נֻקַם תֻּקְמוּ תֻּקַמְנָה יֻקְמוּ תֻּקַמְנָה (תֻּקֵימֶנָה).

צווי: הֻקַם הֻקְמוּ הֻקְמִי הֻקַמְנָה (הֻקֵימֶנָה). מקור: הֻקַם=הֻקַם

גִּזְרַת הַכְּפוּלִים § 65

עבר: הֻסַבֹּתִי הֻסַבֹּתָ הֻסַבֹּת הֻסַב הֻסַבָּה (הֻסַבָּה) הֻסַבֹּנוּ הֻסַבֹּתֶם הֻסַבֹּתֶן הֻסַבּוּ (הֻסַבּוּ).

בינוני פּוֹעֵל: מֵסֵב מְסִבִּים מְסִבָּה מְסִבּוֹת.

בינוני פָּעוּל: מוּסָב מוּסַבִּים מוּסַבָּה מוּסַבּוֹת.

עתיד: אָסֵב תָּסֵב תָּסֵבִּי יָסֵב תָּסֵב נָסֵב תָּסֵבּוּ תְּסִבֶּינָה יָסֵבּוּ תְּסִבֶּינָה.

צווי: הָסֵב הָסֵבּוּ הָסֵבִּי הֲסִבֶּינָה. מקור: הָסֵב.

גִּזְרַת אִם פֵּא הַפָּעַל „אח"ע" § 66

עבר: הֶעֱמַדְתִּי הֶעֱמַדְתָּ הֶעֱמַדְתְּ הֶעֱמִיד הֶעֱמִידָה הֶעֱמַדְנוּ הֶעֱמַדְתֶּם הֶעֱמַדְתֶּן הֶעֱמִידוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מַעֲמִיד מַעֲמִידִים מַעֲמִידָה מַעֲמִידוֹת.

בינוני פָּעוּל: מָעֳמָד מָעֳמָדִים מָעֳמָדָה מָעֳמָדוֹת.

עתיד: אַעֲמִיד תַּעֲמִיד תַּעֲמִידִי יַעֲמִיד תַּעֲמִיד נַעֲמִיד תַּעֲמִידוּ תַּעֲמֵדְנָה יַעֲמִידוּ תַּעֲמֵדְנָה.

צווי: הַעֲמֵד הַעֲמִידוּ הַעֲמִידִי הַעֲמֵדְנָה. מקור: הַעֲמֵיד=הַעֲמִיד.

בִּנְיַן הָפְעַל § 68

גִּזְרַת חַסְרֵי פֵּא נוּן § 69

עבר: הֻגַּדְתִּי הֻגַּדְתָּ הֻגַּדְתְּ הֻגַּד הֻגְּדָה הֻגַּדְנוּ הֻגַּדְתֶּם הֻגַּדְתֶּן הֻגְּדוּ.

בינוני פּוֹעַל: מֻגָּד מֻגָּדִים מֻגֶּדֶת מֻגָּדוֹת. מקור: הֻגֵּד=הֻגַּד.

עתיד: אֻגַּד תֻּגַּד תֻּגְּדִי יֻגַּד תֻּגַּד נֻגַּד תֻּגְּדוּ תֻּגַּדְנָה יֻגְּדוּ תֻּגַּדְנָה.

גִּזְרַת נָחֵי פֵּא יוּד § 70

עבר: הוּלַדְתִּי הוּלַדְתָּ הוּלַדְתְּ הוּלַד הוּלְדָה הוּלַדְנוּ הוּלַדְתֶּם הוּלַדְתֶּן הוּלְדוּ.

בינוני פּוֹעַל: הוּלָד הוּלָדִים הוּלָדָה הוּלָדוֹת. מקור: הוּלֵד. (הֻלֶּדֶת)

עָתיד: אוּלַד תּוּלַד תּוּלְדִי יוּלַד תּוּלַד נוּלַד תּוּלְדוּ תּוּלַדְנָה יוּלְדוּ תּוּלַדְנָה:

גִזְרַת הַכְּפוּלִים 71 §

עבר: הוּסַבּוֹתִי הוּסַבּוֹתָ הוּסַבּוֹת הוּסַב הוּסַבָּה הוּסַבּוֹנוּ הוּסַבּוֹתֶם הוּסַבּוֹתֶן הוּסַבּוּ.

בינוני פוֹעַל: הוּסַב הוּסַבִּים הוּסַבָּה הוּסַבּוֹת. מקור: הוּסֵב.

עָתיד: אוּסַב תּוּסַב תּוּסַבִּי יוּסַב תּוּסַב נוּסַב תּוּסַבּוּ תּוּסַבֶּינָה יוּסַבּוּ תּוּסַבֶּינָה

גִזְרַת נָחֵי עַיִן וָו 72 §

עבר: הוּקַמְתִּי הוּקַמְתָּ הוּקַמְתְּ הוּקַם הוּקְמָה הוּקַמְנוּ הוּקַמְתֶּם הוּקַמְתֶּן הוּקְמוּ.

בינוני פוֹעַל הוּקָם הוּקָמִים הוּקָמָה הוּקָמוֹת. מקור: הוּקֵם;

עָתיד: אוּקַם תּוּקַם תּוּקְמִי יוּקַם תּוּקַם נוּקַם תּוּקְמוּ תּוּקַמְנָה יוּקְמוּ תּוּקַמְנָה.

גִזְרַת אם פֵּא הַפֹּעַל „אהח"ע" 73 §

עבר: הָעֳמַדְתִּי הָעֳמַדְתָּ הָעֳמַדְתְּ הָעֳמַד הָעָמְדָה הָעֳמַדְנוּ הָעֳמַדְתֶּם הָעֳמַדְתֶּן הָעָמְדוּ.

בינוני פוֹעַל: הָעֳמָד הָעֳמָדִים הָעֳמָדָה הָעֳמָדוֹת. מקור: הָעֳמֵד.

עָתיד: אָעֳמַד תָּעֳמַד תָּעָמְדִי יָעֳמַד תָּעֳמַד נָעֳמַד תָּעָמְדוּ תָּעֳמַדְנָה יָעָמְדוּ תָּעֳמַדְנָה.

גִזְרַת נָחֵי לַמֶד הֵא 73 §

עבר: הָגְלֵיתִי הָגְלֵיתָ הָגְלֵית הָגְלָה הָגְלְתָה הָגְלֵינוּ הָגְלֵיתֶם הָגְלֵיתֶן הָגְלוּ.

בינוני פוֹעַל: הָגְלֶה הָגְלִים הָגְלָה הָגְלוֹת. מקור: הָגְלֵה=הָגְלוֹת.

עָתיד: אָגְלֶה תָּגְלֶה תָּגְלִי יָגְלֶה תָּגְלֶה נָגְלֶה תָּגְלוּ תָּגְלֶינָה יָגְלוּ תָּגְלֶינָה.

גִזְרַת נָחֵי לַמֶד אָלֶף 73 §

עבר: הָמְצֵאתִי הָמְצֵאתָ הָמְצֵאת הָמְצָא הָמְצְאָה הָמְצֵאנוּ הָמְצֵאתֶם הָמְצֵאתֶן הָמְצְאוּ.

בינוני פוֹעַל: הָמְצָא הָמְצָאִים הָמְצָאָה הָמְצָאוֹת. מקור: הָמְצֵא.

עָתיד: אָמְצָא תָּמְצָא תָּמְצְאִי יָמְצָא תָּמְצָא נָמְצָא תָּמְצְאוּ תָּמְצֶאנָה יָמְצְאוּ תָּמְצֶאנָה.

בִּנְיַן הִתְפַּעֵל (הִתְפַּקֵּד) § 74

גִּזְרַת נָחֵי פֵּא יוּד § 75

עבר: הִתְוַכַּחְתִּי הִתְוַכַּחְתָּ הִתְוַכַּחְתְּ הִתְוַכַּח הִתְוַכְּחָה הִתְוַכַּחְנוּ הִתְוַכַּחְתֶּם הִתְוַכַּחְתֶּן הִתְוַכְּחוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מִתְוַכֵּחַ מִתְוַכְּחִים מִתְוַכַּחַת מִתְוַכְּחוֹת. מקור: הִתְוַכֵּחַ.

עתיד: אֶתְוַכַּח תִּתְוַכַּח תִּתְוַכְּחִי יִתְוַכַּח תִּתְוַכַּח נִתְוַכַּח תִּתְוַכְּחוּ תִּתְוַכַּחְנָה יִתְוַכְּחוּ תִּתְוַכַּחְנָה.

צווי: הִתְוַכַּח הִתְוַכְּחוּ הִתְוַכְּחִי הִתְוַכַּחְנָה.

גִּזְרַת אִם פֵּא הַפֹּעַל „ש" אוֹ „ס" § 76

עבר: הִשְׁתַּחֲוֵיתִי הִשְׁתַּחֲוֵיתָ הִשְׁתַּחֲוֵית הִשְׁתַּחֲוָה הִשְׁתַּחַוְתָה הִשְׁתַּחֲוֵינוּ הִשְׁתַּחֲוֵיתֶם הִשְׁתַּחֲוֵיתֶן הִשְׁתַּחֲווּ.

בינוני פּוֹעֵל: מִשְׁתַּחֲוֶה מִשְׁתַּחֲוִים מִשְׁתַּחֲוָה מִשְׁתַּחֲווֹת.

עתיד: אֶשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוִי יִשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוֶה נִשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲווּ תִּשְׁתַּחֲוֶינָה יִשְׁתַּחֲווּ תִּשְׁתַּחֲוֶינָה.

צווי: הִשְׁתַּחֲוֵה הִשְׁתַּחֲווּ הִשְׁתַּחֲוִי הִשְׁתַּחֲוֶינָה. מקור: הִשְׁתַּחֲוֹת (שָׁחָה).

גִּזְרַת אִם פֵּא הַפֹּעַל „צ" § 76

עבר: הִצְטַדַּקְתִּי הִצְטַדַּקְתָּ הִצְטַדַּקְתְּ הִצְטַדֵּק הִצְטַדְּקָה הִצְטַדַּקְנוּ הִצְטַדַּקְתֶּם הִצְטַדַּקְתֶּן הִצְטַדְּקוּ.

בינוני פּוֹעֵל: מִצְטַדֵּק מִצְטַדְּקִים מִצְטַדֶּקֶת מִצְטַדְּקוֹת.

עתיד: אֶצְטַדֵּק תִּצְטַדֵּק תִּצְטַדְּקִי יִצְטַדֵּק תִּצְטַדֵּק נִצְטַדֵּק תִּצְטַדְּקוּ תִּצְטַדֵּקְנָה יִצְטַדְּקוּ תִּצְטַדֵּקְנָה:

צווי: הִצְטַדֵּק הִצְטַדְּקוּ הִצְטַדְּקִי הִצְטַדֵּקְנָה. מקור: הִצְטַדֵּק.

גִּזְרַת בִּנְיָן מְרֻבָּע § 77

עבר: הִתְרוֹמַמְתִּי הִתְרוֹמַמְתָּ הִתְרוֹמַמְתְּ הִתְרוֹמֵם הִתְרוֹמְמָה הִתְרוֹמַמְנוּ הִתְרוֹמַמְתֶּם הִתְרוֹמַמְתֶּן הִתְרוֹמְמוּ.

בינוני פוֹעַל: מִתְרוֹמֵם מִתְרוֹמְמִים מִתְרוֹמֶמֶת מִתְרוֹמְמוֹת.

עתיד: אֶתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמְמִי יִתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמֵם נִתְרוֹמֵם תִּתְרוֹמְמוּ תִּתְרוֹמֵמְנָה יִתְרוֹמְמוּ תִּתְרוֹמֵמְנָה.

צווי: הִתְרוֹמֵם הִתְרוֹמְמוּ הִתְרוֹמְמִי הִתְרוֹמֵמְנָה. מקור: הִתְרוֹמֵם:

גִּזְרַת אם עַיִן הַפֹּעַל „אהחע״ר" 78

עבר: הִתְבָּרַכְתִּי הִתְבָּרַכְתָּ הִתְבָּרַכְתְּ הִתְבָּרֵךְ הִתְבָּרְכָה הִתְבָּרַכְנוּ הִתְבָּרַכְתֶּם הִתְבָּרַכְתֶּן הִתְבָּרְכוּ.

בינוני פוֹעַל: מִתְבָּרֵךְ מִתְבָּרְכִים מִתְבָּרְכָה מִתְבָּרְכוֹת.

עתיד: אֶתְבָּרֵךְ תִּתְבָּרֵךְ תִּתְבָּרְכִי יִתְבָּרֵךְ תִּתְבָּרֵךְ נִתְבָּרֵךְ תִּתְבָּרְכוּ תִּתְבָּרַכְנָה יִתְבָּרְכוּ תִּתְבָּרַכְנָה.

צווי: הִתְבָּרֵךְ הִתְבָּרְכוּ הִתְבָּרְכִי הִתְבָּרַכְנָה. מקור: הִתְבָּרֵךְ.

